

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

היכל
שביעי

בשעה שהקדימו – תער"ב

קמ. ביום השמע"צ

קמא. בראשית ברא

קמב. כה וגו' השמים כסאי

קמג. ויאמר וגו' לך לך

קמד. והוי' אמר המכסה

– ה'תרע"ו –

•

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו בקש"ת

מוהר"ר שלום דובנער

זבוקלחה"ה נכנ"מ זי"ע מליובאוויטש

– הוצאה חדשה עם תיקונים והוספות –

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלש לבריאה

שנת הקהל

מפתח כללי

עמוד	זמן אמירתו	תוכן התחלת המאמר	דבור המתחיל
א'תרד	שמע"צ	כללי הע"ס בשביל הגילוי בעולמות –	קמ. ביום השמע"צ כו'
א'טרטו	בראשית	יחו"ע ויחו"ת –	קמא. בראשית ברא כו'
א'תרכד	נח, שבת ר"ח	יחוד הוי' ואלקים ע"י המצות –	קמב. כה וגו' השמים כסאי כו'
א'תרלו	לך	תשוקת העלי' דמלכות נק' בשם חולי –	קמג. ויאמר וגו' לך לך כו'
א'תרמז	וירא	חולת אהבה בנפש האדם –	קמד. והוי' אמר המכסה כו'

B'SHAAH SHEHIKDIMU 5672

DISCOURSES 140-144

Copyright © 2023

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

ORDER DEPARTMENT:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch®.

ISBN 978-0-8266-6116-6

Printed in the United States of America

ב"ה

פתח דבר

הננו מוציאים לאור חוברת ל"ז של ההוצאה החדשה והמתוקנת של המשך־המאמרים „בשעה שהקדימו – תער"ב" אשר לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, הכוללת את המאמרים: ביום השמע"צ דשמיני עצרת; בראשית ברא דש"פ בראשית; כה וגו' השמים כסאי דש"פ נח, שבת ר"ח; ויאמר וגו' לך לך דש"פ לך לך; והוי' אמר המכסה דש"פ וירא – תרע"ו.

ובזה מסתיים חלק ההמשך שנאמר (חג השבועות תער"ב – ש"פ וירא תרע"ו), ואח"כ מתחיל החלק שלא נאמר.

יר"ד שבט, ה'תשפ"ג
שנת הקהל,
ברוקלין, נ.י.

בס"ד. שמוע"צ, עתר"ו

ביום¹ השמיני עצרת תהי' לכם². ואי' במד"ר³, משל למלך שעשה סעודה ז' ימים, וזימן כל בני המדינה בשבעת ימי המשתה, ביום השמיני אמר לאוהבו, כבר יצאנו ידינו לבני המדינה, בא ונגלגל אני ואתה במה שתמצא, כך בז' ימי החג הקריבו ע' פרים נגד ע' שרים, ביום השמיני אמר הקב"ה לישראל באו ונגלגל אני ואתם במה שתמצאו, פר א' איל א'. וצ"ל מה"ע שבז' ימי החג הקריבו קרבנות נגד הע"ש, ובשמע"צ הוא לישראל לבד, שהקריבו פר א' איל א' כו'. ולהבין זה ילה"ק משנת"ל⁴, דהב' דעות ד"ע וד"ת הן באלקות גופא, ובד"כ בחי' מל' הוא בחי' ד"ת, וחכ' ד"ע, וכן בחכ' יש ג"כ ב' המדרי', והוא בחי' חיצוני החכ' ופנימיות החכ' כו', וכמו"כ בהאור בכלל, מצד הדבקות באוא"ס המאציל הוא בבחי' ד"ע, ומצד שהוא מקור ההתהוות הוא בחי' ד"ת כו'.

אמנם מהמאמר דאלי' ע"ה⁵, אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין כו' לאנהגא בהון עלמין, משמע, דכל הע"ס דאצי' הן בשביל עולמות בי"ע כו', וכמשנת"ל (ד"ה נחמו) בשם הפרדס⁶, דגם חו"ב עם היותם נסתרות⁷ כו', הן ג"כ לצורך העולמות כו', דבכדי שיהי' ענין הידיעה בעולמות, ובפרט ידיעה אלקי', זהו ע"י שנאצלו בחי' חו"ב כו', וכמשנת"ל (ד"ה וירא אליו) דמחו"ב הוא ענין הידיעה והשגה באלקות, ומהמדות העליונות הו"ע ההרגש האלקי שיש בכאו"א (א געטלעכער דערהער), הרי שכל הע"ס הן לצורך העולמות כו'. ובת"ז תי' סט¹⁰ חשיב כל הע"ס בתי' בראשית¹¹, ואו' הא כולהו עשר, אם חסר חד לא אשתלם בריאה כו'. הרי שכל הע"ס הן לצורך הבריאה וההתהוות כו'. רק י"ל, דמחו"ב נתהוו נבראים דעדאת"כ, שאינם בבחי' מציאות דבר, ומאיר בהם גילוי אלקות, והם מיוחדים במקורם כו', וז"א ומל' הן שרש ומקור עדאת"ג, שהן בבחי' מציאות דבר כו'. ועמ"ש בלק"ת ד"ה ראו כי ה' נתן לכם השבת¹² בענין עוה"ז ועוה"ב, דביו"ד נברא עוה"ב¹³, בחי' עדאתכ"ס, ועוה"ז הוא בחי' עדאת"ג, דשרשן מבחי' ו"ה כו', וז"ש¹⁵ לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגליין ועלמין דאתגליין כו'. ולפ"ו, כללות הע"ס דאצי' הן בבחי' אין השייך להיש הנברא כו'. וגם, הרי הכלים דאצי' ה"ה בבחי'

(3) במדבר פכ"א, כד.

(4) ד"ה אנכי אנכי תרע"ו (ע' א'תקפו).

(5) תקו"ז בהקדמה (ז, א).

(6) תער"ב (ח"א ע' קו).

(7) שער ד (שער עצמות וכלים) פ"י.

(8) נציבים כט, כח. תקו"ז תיקון י (כה, ב). לקו"ת פקודי ג,

סע"ג ואילך.

(9) תרע"ה (ח"ג ע' תתקפו).

(10) קטו, א.

(11) בראשית א, א.

(12) בשלח א, א.

(13) מנחות כט, ב. פרש"י בראשית ב, ד.

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה ואולם חי אני במאמרי אדמו"ר האמצעי שלח ע' א'עח ואילך. ד"ה הנ"ל בסהמ"צ להצ"צ קעת, א ואילך* – כנסמן לקמן בהערות.

חלק מד"ה ביום השמע"צ תשט"ו (סה"מ תשט"ו ע' טז ואילך) וד"ה בראשית תשט"ו (סה"מ תשט"ו ע' מב ואילך), מיוסדים, כנראה, על מאמר זה.

(2) פינחס כט, לה.

* הנחה אחרת – מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט ע' ד ואילך.

פרשיות ח"ב ע' תרכז. אוה"ת שלח ע' תקי ואילך. סה"מ תרל"ד ע' רלט ואילך.

מציאות דבר, שהרי ישנם להע"ס במציאות, ובכלים בהכרח לומר שהן בבחי' ספירות, דאיך שנא' בבחי' האורות, אם הן בבחי' פשיטות לגמרי, או שגם בהאורות יש ע"ס, רק שהן בחי' פשיטות לגבי הכלים, וכמשנת"ל¹⁴, הרי בכלים בהכרח שהן בבחי' ספירות, וא"כ ה"ה בבחי' מציאות דבר, דעם היותם אלקות ממש, מ"מ ה"ה בבחי' מציאות מוגבל (רק שאינם הגבלה ממש ח"ו, כמו בי"ע כו', ולדעת הפרד"ס¹⁵, מ"ש בס"י¹⁶ מדתן עשר שאין להן סוף, הוא בבחי' הכלים כו'¹⁷), וכמשנת"ל¹⁸, והוא בחי' יש הנאצל כו', וא"כ, גם ההמשכה מאוא"ס המאציל אל האצ"ל הוא בבחי' אין של היש, דהיינו בחי' יש הנאצל כו'.

וזה"ע הכתר, שהוא בבחי' ממוצע¹⁹, ויש בו ב' מדרי', בחי' תחתונה שבעצמות, וריש ומקור לנאצלים כו', דמה שהוא מקור לנאצלים, ה"ז בחי' אין של היש הנאצל כו', ובחי' אחרונה שבעצמות, הרי ידוע דבחי' אחרונה זהו בחי' הארה לבד, וכמ"ש בלק"ת בהבי' דשחורה אני²⁰, והיינו שזה ג"כ רק בחי' אין כו', אבל הוא בחי' אין של היש האמיתי כו'. ובאמת י"ל, דגם בחי' זו אינו בחי' אין האמיתי עדיין, דגם חיצוני עתיק בא בבחי' התלבשות כו', וכמשנת"ל²¹ דחיצוני עתיק הוא בחי' עונג פרטי המתלבש בחכ' כו', ועיקר בחי' האין האמיתי הוא בחי' פנימי עתיק (וי"ל דעיקר בחי' אחרונה שבעצמות זהו בחי' פנימי עתיק, דהיינו ג"ר דעתיק כו'²², ואפשר דעיקר בחי' אין האמיתי הוא בחי' א"ס שבתוך פנימי עתיק, דהיינו תוך רדל"א, דהיינו בחי' א"ס שנמצא ומתעלם ומשתכח בתלת רישין כו'²³, וכמ"ש בלק"ת בהביאור דשבת שבתון²⁴. אך לפמ"ש שם שזהו למעלה מבחי' קה"ק, י"ל שזהו כמו בחי' יש האמיתי, ובחי' רדל"א זהו בחי' אין האמיתי כו').

והענין הוא, דהנה י"ל, דבכללות ב' בחי' אין הוא בחי' פנימי הקו וחיצוני הקו. דהנה²⁵, גילוי הקו הנמשך בעולמות, ה"ה בא בבחי' התחלקות ובבחי' התלבשות כו', וכמשנת"ל (ד"ה ראשי המטות הא'²⁶), דהקו שעשוי מנקודות²⁷ הוא שנפרטו הע"ס במדרי' פרטיות כו', דגם בשרשי האורות כמו שהן קודם הצמצום יש בהם ע"ס²⁸, רק שהן בבחי' התאחדות לגמרי, ועז"א²⁹ אתה הוא חד ולא בחושבן כו', וע"י הצמצום נפרטו כל ספי' בפ"ע, וזה"ע הקו שעשוי מנקודות כו', וגם בהמשכת הקו הן עדיין בבחי' ע"ס בלי מ"ה, וזה"ע שהן נקודות כו'. ואח"כ באים בהתלבשות בכלים, שמתעלם ע"י האור כו', וכמשנת"ל³⁰ בענין והקב"ה עשה כמה צמצומים דרך כמה

23 ראה אדרא זוטא בזח"ג רפח, ב. ביאור אדרא זוטא קדישא מהאר"י ז"ל בספר קול ברמה להר"י צמח (קט, א – קארעץ, תקמ"ה). פירוש מסודר לאדרא זוטא" להרח"ו בספר הדרת מלך (קט, א – לאַנדאָן, תק"ל).
24 דרושים ליוה"כ"פ ע"א, ג.
25 ראה סה"מ תרנ"ט ע' סה. עטר"ת ע' עד. ס"ע תמג ואילך. לקו"ש חל"ה ע' 135.
26 ד"ה ראשי המטות הא': לעיל ח"ד ע' א'רפא מציין לד"ה מי מנה (תערי"ב – לעיל ח"א ע' סו ואילך).
27 ראה שער היחוד לאדמו"ר האמצעי פ"ד (קב, א). סה"מ תרנ"ב ע' צו ואילך. ע' קא ואילך.
28 ראה לעיל פט"ו (ח"א ע' לב ואילך). ח"ד שם.
29 פת"ה (ח"ד ס"ע א'קכה ואילך).

14 פי"ב ואילך (ח"א ע' כה ואילך).
15 שער ג (שער אם הא"ס הוא הכתר) פ"ד. שער ח (שער מהות והנהגה) פ"ב.
16 = בספר יצירה (פ"א מ"ה).
17 ראה לעיל פקל"ב. פקנ"ג (ח"ב ע' שמת. ע' תיא).
18 ראה לעיל פקנ"ג שם.
19 ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א. לקו"ת ברכה צט, א. סה"מ תרנ"ט ע' קצד ואילך. ד"ה אלה הדברים תרע"ה (לעיל ע' א'תעו).
20 שה"ש ח, סע"א ואילך.
21 ע' א'תקמט.
22 ראה פירוש המלות פצ"ז (סב, א).

עולמות³⁰, שהאור בא בבחי' צמצום ממדרי' למדרי' ובבחי' התלבשות והעלם כו', שגם ההתלבשות בבחי' כתר הוא בחי' העלם שיתעלם האור בכדי שיהי' באפשר להתקבל בעולמות כו', ויש כמה מסכים ופרסאות מרוכז' עד סוכ'ד כו', והיינו לפי שהקו ענינו הוא שיהי' עי"ז התהוות העולמות, ושיהי' גילוי אור בעולמות לפי אופן מציאותם והתהוותם כו', ועי"ז הי' הצמצום באוא"ס, בכדי שיהי' גילוי אור באופן כזה שיהי' נתפס תוך העלם הצמצום כו', וכמשנת"ל. וכי"ז הוא לפי שכללות גילוי הקו הוא רק הארה דהארה לבד, וכמ"ש³¹ באורך נראה אור כו', דבאורך דאוא"ס שלפה"צ³², שגם זה הוא רק הארה לבד (כמשי"ת בסמוך³³). נראה אור בגילוי הקו לאחר הצמצום כו' (והקו נוגע דבוק באוא"ס³⁴ (לא כמו הארה נבדלת כו'), והיינו מפני שאוא"ס חזר והאיר כו'³⁴, אבל הוא ע"י הפסק הצמצום, שאין זה בחי' דבקות ממש כמו דבקות האור שהוא בבחי' גילוי העצם כו'. וכמשנת"ל (ד"ה ועשית ח"ש³⁵) ההפרש בין גילוי העצם לגילוי מן העצם, דגילוי מן העצם הוא מה שהעצמות מגלה אור שאינו לפי אופן העצמות, כ"א להאיר את העולמות כו', וגילוי העצם הוא מה שעצמות מגלה אור לפי אופן העצמות כו', ואין ענינו להאיר העולמות, רק לגלות עצמותו כו'. וי"ל, דבכללות בחי' דבקות האור שבבחי' גילוי מן העצם הוא עי"ד בחי' התחדשות המבו' במ"א³⁶, ונת"ל (ד"ה אנכי אנכי³⁷), רק שזהו במדרי' גבוה, שגם דבקות כזו היא בבחי' גילוי אוא"ס ממש כו'. וכמו שהיניקה דרך שערות דאבא יונק ממזלא³⁸ מבחי' פנימי' הכתר, הי"ז למעלה הרבה מבחי' ההתלבשות שמלבישים לזרועות דאריך כו'³⁹, וכמ"ש במ"א⁴⁰, ונת"ל ג"כ לעיל⁴¹). וכי"ז הוא בחי' חיצוני' הקו כו'. אבל פנימי' הקו הוא שנמשך מבחי' פנימי' ועצמיות א"ס (וי"ל שזהו בחי' גילוי העצם להיות בבחי' או"פ, דשרש המשכה זו היא למעלה משרש ההמשכה דגילוי העצם דבחי' או"מ, להיות שזהו הארה לבד, עם היות שזהו גילוי העצמות, הרי אין בזה מבחי' העצמות, רק בחי' התפשטות הארה לבד, וגילוי העצם דאו"פ הוא במדרי' העצמות כו'), דבבחי' פנימיות הקו לא יש התחלקות, דבכ"מ הוא בשוה, כנודע, ואין בו התלבשות והתעלמות כו' (דגם כמו שמתלבש הוא שהתלבשות היא באלקות כו', וכמ"ש במ"א⁴². ואמית' מדרי' זו⁴³ אינו בא בבחי' התלבשות כלל, וכמו פנימי' סודות התורה⁴⁴ הנק' רזין דרזין כו'⁴⁵).

א'קע

39) ראה פרי עץ חיים שער חג המצות פ"ז. עץ חיים שער יד (שער או"א) פ"א. שער טו (שער הולדת או"א) פ"ו. שער כט (שער הנסירה) פ"ו.

40) ראה סידור עם דא"ח תלג, ג ואילך. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי קפה, א. אוה"ת חיי שרה ח"ד תשפ"א, א. סה"מ תרכ"ז ע' כז ואילך. תרנ"ד ס"ע סב ואילך. לעיל פקס"ג (ח"ב ע' תמו).

41) ד"ה שופטים תרע"ה (ע' א'תקכד).

42) ראה גם סה"מ תרמ"ט ע' רסד'רסה. תער"ב ס"ע ח ואילך.

43) מדרי' זו: דפנימיות הקו (לקו"ש שבהערה 25).

44) ראה סה"מ עטר"ת שם (ע' תמד).

45) ראה אדרא רבא בזח"ג קכת, א. אמרי בינה שער הק"ש פנ"ד (פב, ב).

30) אור תורה להרב המגיד סימן קלד.

31) תהלים לו, י.

32) ראה שערי אורה ד"ה כי עמך פ"א. פי"ח. סה"מ תרנ"ז ס"ע קמ. תרס"ד ס"ע לה ואילך. תרצ"א ע' רעו.

33) ע' א'תריב.

34) ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב. לעיל פי"ח (ח"א ע' לח). ח"ד ע' א'קצח. סה"מ תרס"א ע' קטו ואילך. תרע"ז ע' מא ואילך.

35) תרע"ג (ח"ב ע' שלה ואילך).

36) ראה סה"מ תרס"ד ע' ו ואילך. לעיל פשל"א ואילך (ח"ג ע' תתקכד ואילך).

37) תרע"ו (ע' א'תקצב).

38) זח"ג (אד"ר) רפט, ב. עץ חיים שער הכללים פ"ה. שער

יג (שער אריך אפניו) ספ"ט. שער יד (שער או"א) פ"ג. ספ"ח. ועוד.

והענין הוא, דהנה ידוע⁴⁶ דשרש המשכת הקו הוא מבחי' מל' דא"ס⁴⁷, וכמ"ש המק"מ על מאה"ז בראשית דט"ו ע"א, ששיער בעצמו כבי' הע"ס, וכאשר שיער בחי' המל', שיער מקום לעמידת העולמות כו', ובזה ה' הצמצום, שנעשה חלל ומקו"פ, והאור נסתלק למעלה בבחי' מקיף על מקום החלל כו', ואח"כ המשיך אוא"ס קו א' דק מן האור העיגול שלו כו', וכמ"ש בע"ח⁴⁸, והיינו דמהאור שנסתלק נמשך אח"כ הקו, שזהו בחי' מל' דא"ס כו'. ולפעמים⁴⁶ אי⁴⁹ דשרש הקו הוא מבחי' ת"ת הנעלם, וכמשנת"ל (ד"ה צו את בניי כו' את קרבני לחמי⁵⁰) בענין אל הוי' אלקים דבר ויקרא כו'⁵¹, שהן חג"ת הנעלמים כו', והוי' הוא בחי' הקו, שהוא מת"ת הנעלם כו', וכמ"ש בהגהת הרמ"ז באוצ"ח⁵², שהקו הוא מבחי' שלא הגיע בו הצמצום כו'⁵³, והיינו למעלה מהאור שנכלל בהמאור, שזהו בחי' מל' דא"ס, והקו שרשו מת"ת כו'. וידוע⁵⁴ שזהו ההפרש בין פנימיות הקו לחיצוניות הקו, דפנימיות הקו הוא מבחי' פנימי' ועצמי' א"ס כו', וזהו ששרשו מת"ת, וידוע דת"ת עולה עד הכתר⁵⁵, למעלה מהב' קוין, והיינו בבחי' פנימי' הכתר כו'⁵⁶, שהרי הב' קוין ג"כ שרשן בכתר, ות"ת שמגיע למעלה מהב' קוין, היינו בפנימי' הכתר כו' (ולכן ת"ת כולל ב' הקוין כו', ומשו"ז קו האמצעי שוה בכללות המשכתו מראשית המשכתו עד סוף סיומו כו', וכמשנת"ל⁵⁷), כנודע, וכן גם ת"ת הנעלם מגיע בבחי' פנימי' ועצמות א"ס כו'. ונמצא דבחי' פנימי' הקו הוא שנמשך מבחי' פנימי' ועצמות א"ס, בחי' יש האמיתי כו'. אבל חיצוני' הקו הוא שנמשך מבחי' מל' דא"ס, דגם כמו שהוא קודם הצמצום הוא בחי' הארה לבד, והקו הוא בחי' הארה דהארה כו'.

וביאור הענין הוא⁵⁸, דהנה כתי'⁵⁹ ברוך כבוד ה' ממקומו, וצ"ל מה"ע הברכה שיתברך כבוד הוי' ממקומו, ומהו מקומו של הכבוד כו'. אך הענין הוא, דכבוד הוא בחי' מל', וכמ"ש⁶⁰ כבוד מלכותך יאמרו כו', וכמו במלוכה העיקר הוא רוממות הכבוד כו', ולכן מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול⁶¹, מפני שעיקר ענין המלוכה הוא הכבוד כו'.

(53) ראה סה"מ תרנ"ז ע' ו. ע' יא. המשך תרס"ו ע' רנט. לעיל פי"א (ח"א ע' כד). סה"מ תרע"ח ס"ע שמב ואילך. פר"ת ס"ע קית. ד"ה למען יחלצון ידידיך תשי"ד (סה"מ תשי"ד ע' רב).
 (54) ראה גם המשך תרס"ו ע' שכה. סה"מ עת"ר ס"ע שנח. תעריב ע' ט. לעיל ח"ב ע' תרלב. סה"מ עטר"ת ותרח"ץ שם. לקו"ש חל"ה ע' 135.
 (55) ראה זח"ב קעה, א (הובא בלקו"ת שה"ש מז, ד). שערי אורה להר"י גיקטליא שער ה (סג, ב, סה, א – בהוצאת ווארשא, תרמ"ג). מאמרי אדמו"ר הזקן פרשיות ח"ב ע' תרמה בשם הע"ת. הקצרים ע' תקעט.
 (56) ראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי עו, ב. תורת חיים נח סה, ב. אוה"ת פינחס ע' א'קכו. לעיל פקיד"ד (ח"א ס"ע רחצ). פס"ב (ח"ג ס"ע א"ד ואילך).
 (57) ח"ג שם.
 (58) בהבא לקמן – ראה סה"מ"צ להצ"צ שבהערה 1.
 (59) יחזקאל ג, יב.
 (60) תהלים קמה, יא.
 (61) כתובות יז, א.

(46) ראה סה"מ תר"ם ח"ב ס"ע תקסא ואילך. תרס"ה ס"ע תקסא ואילך. עטר"ת שבהערה 25. תרפ"ב ע' רנח. תרצ"א ע' שא. תרח"ץ ע' ככב.
 (47) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א. לקו"ת בהעלותך לו, א בהגהה. אוה"ת בהעלותך ע' תכא ואילך. סה"מ תרנ"ג ע' רנא. ע' רנג.
 (48) שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.
 (49) ראה זהר הרקיע לוח"א טו, א. אוה"ת קרח ע' תשכא ואילך. תהלים (יהל אור) ע' קפט ואילך.
 (50) ח"ג ע' תשסא ואילך.
 (51) תהלים נ, א (ושם: אלקים הוי').
 (52) הגהת הרמ"ז לאוצרות חיים שער העיגולים (דרוש אדם קדמון) (ב, ב – בהוצאת קאָרעץ, תקמ"ג), וז"ל: „האדם הישר יצא מאור הא"ס מבחי' שלא הגיע בה הצמצום". – הובא ונתבאר באוה"ת בראשית ח"ז תתשנו, סע"ב ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' ד. תרל"ג ח"ב ע' שפד בשוה"ג. אעת"ר ע' קפת. עזרת"ע ע' רט. ד"ה בראשית ברא תשכ"ז (סה"מ תשכ"ז ע' סא).

ובשרשו הוא מה שעלה במח' ורצונו ית' אנה אמלוך כו'⁶². ומקומו הוא שרשו ומקורו של מח' זו כו'. ועז"א שיתברך בחי' מח' זו ממקומה מרשה ומקורה כו'.

והענין הוא⁶⁵, דהנה ידוע המא' דפדר"א⁶³, עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו לבד, הוא היינו בחי' מהותו ועצמותו ית', ושמו הוא בחי' שמו העצמי, הי' הוא ושמו בלבד (ובפרטי) הכל הוא בבחי' האור⁶⁴, והוא היינו בחי' העלם האור, שהוא בחי' עצם האור שלמעלה מבחי' גילוי כו', וכמשנת"ל⁶⁵, ושמו הוא בחי' התפשטות האור כו', ובבחי' שמו שהוא התפשטות האור יש בזה ב' מדרי', הא', בחי' האור כמו שהוא לעצמו כו', והב', כמו שהוא לגבי זולתו כו', והיינו בעצמותו גופא בחי' האור כמו שהוא בבחי' שייכות אל העולמות כו'), ופי' הי' הוא ושמו בלבד, היינו, שלא הי' עדיין גם בחי' מקור להשתל' דאבי"ע, רק הי' הוא ושמו העצמי לבד, וכמו אתה קדוש ושמו קדוש⁶⁶, וכן אתה אחד ושמו אחד כו'⁶⁷, דגם שמו הוא בבחי' אחדות פשוטה ממש כו'⁶⁸. ולכאוי' אינו מובן ענין מציאות שמו קודם שנבה"ע, שהרי בפ"ע אינו שייך ענין השם, שהרי השם אינו רק שזולתו יקראו בו, אבל לעצמו אינו צריך לשם כו'⁶⁹. ולמעלה בודאי הוא כן. דהנה, למטה ידוע⁷⁰ דהשם הוא החיות של האדם, והיינו דהמשכת חיות הנפש להחיות את הגוף הוא ע"י השם כו', הרי נוגע השם אליו בעצמו ג"כ, רק שאינו ניכר כלל איך הוא בבחי' שייכות אליו, ובהתגלות הוא רק לצורך הזולת כו', וכמשנת"ל⁷¹ (ולמעלה בהשתל' ג"כ ענין השם הוא המחבר האורות עם הכלים, והיינו דהמשכת האור בהכלי הוא ע"י השם כו'⁷², והו"ע השמות דע"ב ס"ג כו', דהכל הוא שמות הוי'⁷³, ופרטי השמות הן המורים על אופן המשכת האור בבחי' חכ' ובבחי' בינה כו', ועמשנת"ל ד"ה זה יתנו⁷⁴). אבל לגבי עצמותו ית', הרי כל ענין השם הוא רק לזולתו, היינו לצורך שיקראוהו בשמו ית' (והיינו מפני שאין הנברא בערך שיקרא וימשיך בחי' העצמות, כ"א בחי' שמו ית', שבזה שייך קריאה והמשכה כו'. וכמו הודו לה' קראו בשמו⁷⁵, דבשמו ית' שייך קריאה כו'). וזהו שאמרו במד"ר בראשית פי"ז⁷⁶, א"ל ואני מה שמי, א"ל לך נאה לקרות הוי', לפי שאתה אדון כו', ולכאוי' מה"ע שיקרא הוי' ע"ש שאתה אדון, וא"כ הי' ש' אד'. ודוחק לומר⁷⁷

א'קעא

(72) ראה לקו"ת בהר מג, ב. לעיל פרק"ט בשוה"ג. פרע"א (ח"ג ע' תרמא. ע' תשנו). פשפ"ט (ח"ד ע' א'פב).
 (73) ראה עץ חיים שער ה (שער טנת"א) פ"א. שער יח (שער רפ"ח ניצוצין) פ"א.
 (74) תרע"ה (ח"ד ע' א'קעג ואילך).
 (75) תהלים קה, א.
 (76) פיסקא ד (בב"ר שלפנינו: לך נאה להקראות אדני. אבל כ"ה כפפנים בב"ר דפוס קושטא שנת ער"ב. דפוס אמשטרדם שנת ת"א"ב. ב"ר עם שינויי נוסחאות (הוצאת תיאדור-אלבק). ילקוט שמעוני בראשית רמז כג. וראה גם במדב"ר פי"ט, ג. תנחומא שמיני ו. מדרש תהלים ת, ב. ילקוט שמעוני מלכים"א רמז קעח).
 (77) ראה אוה"ת יתרו ע' א'מה. ח"ח ע' ג"י. סה"מ תרס"ח ע' קצא. וראה סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תא.

(62) ראה לקו"ת נשא כ, ד. כא, סע"ד. נצבים נא, ב. ובכ"מ.
 (63) = דפרקי דרבי אליעזר (פ"ג).
 (64) ראה סה"מ תרס"ח ע' כה. עת"ר ע' שמה. וראה ספר הערכים"חב"ד ערך אוא"ס (ה) ס"ד (ח"ד ע' תס ואילך). וש"נ.
 (65) ד"ה בהעלותך תרע"ה (ע' אישצט).
 (66) ברכת אתה קדוש בתפלת העמידה.
 (67) מנחה דשבת.
 (68) ראה סה"מ תרנו"ו ע' שעה ואילך.
 (69) ראה גם לקו"ת שה"ש א, ב. ח, א. סה"מ"צ להצ"צ קמ, סע"ב. ובכ"מ.
 (70) ראה ספרי הרב המגיד: לקוטי אמרים סימן רמד. אור תורה סימן יד. סה"מ תרכ"ט ע' קלה ואילך. תרס"ג ח"ב ע' קג ואילך. לעיל פשו' ואילך (ח"ג ע' תתנב ואילך). סה"מ תרצ"א ע' רסה ואילך.
 (71) ח"ג שם.

שהמכוון הוא על ש' הוי' כמו שנק' בש' אדנות כו', שהרי א' שם⁷⁸ שזהו שכ'79 אני ה' הוא שמי, שמי שקרא ל' אדה"ר כו' (ובמ"א⁸⁰ מבו, דזה שש' הוי' נק' בש' אד', זהו שהמשיך אדה"ר כו'. ואפשר הכוונה, שהמשיך להיות גילוי שם הוי' בבחי' מל' כו'. ואפשר שההמשכה שהמשיך משה להיות גילוי ש' הוי' בבי"ע, שגם בכלים דבי"ע יהי' איהו וגרמוהי חד⁸¹, שההמשכה זו המשיך אדה"ר כו'. וזהו דש' הוי' נק' בש' אד' דוקא, ולא בשארי שמות, כמו ש' אל אלקים כו', כי ש' אד' הוא בחי' אנת אשתמודע אדון על כולא כו'⁸², וכידוע⁸³ דש' אלקים הוא בחי' המל' כמו שהיא עדיין באצי', וש' אד' הוא כמו שיורדת לבי"ע כו'⁸⁴. ובגמ' ברכות ד"ז ע"ב, אברהם קראו אדון כו', י"ל ז"ע אדנות לבד, ואדה"ר קרא ש' הוי' בש' אד' כו'. אך היותר נראה⁸⁵, דזהו שקראו בשם הוי', וכפשטות הפסוק⁷⁹ אני ה' הוא שמי. וא"כ מהו הטעם לפי שאתה אדון כו'. ולפי הנ"ל י"ל, דענין השם למעלה הוא רק בשביל הנבראים שיקראו אותו בשמו, וזהו לפי שאתה אדון שבראת העולמות, שזהו עד"מ כמו הזולת כו', ע"כ שייך שיקראו אותך בשם שהוא הוי', שזהו שמו ית', היינו הגילוי מן העצם כו', וכידוע⁸⁶ דש' הוי' הוא שם העצם כו'. והיינו שלעצמו אין השם שייך כלל, רק לצורך העולמות כו'. וא"כ, קודם שנבה"ע, שלא הי' עדיין שום מציאות זולתו ית' שיהי' קוראו בשמו, א"כ מה"ע שם זה כו'.

ויובן זה⁵⁸ עפ"מ⁸⁷ כי לא מחשבותי מחשבותיכם, פי"88, שמחשבת ב"ו⁸⁹ הבל המה, ואין במ מועיל כלל להתהוות ממחשבתו שום דבר, גם כשיחשוב במחשבתו על דבר מה כמה שעות, לא יהי' הדבר ולא יתהווה, ואף גם לא יתוסף שום אור וחיות בהדבר ההוא ע"י מחשבתו, מלבד שיש מציאות לדבר ההוא גם בלתי מחשבתו כו'. דמדבור האדם יכול להיות איזה דבר, וכמו בדבר מלך שלטון כו'⁹⁰, אמר מלכא עקר טורא כו'⁹¹, וג"ז לא התהוות דבר חדש, רק יש מיש כו', אבל מהמח' לא יתהווה מאומה כו'. משא"כ במחשבתו ית', הנה מהמח' נתהווה הכל כו', וכמ"ש בע"ח⁹² כשעלה ברצונו הפשוט להאציל כו', ובזהר⁹³ כד סליק ברעותי' למברי עלמא כו', הנה ע"י רצון זה נתהוו העולמות ממש, וכמ"ש בזהר⁹⁴ במח' אחת נבראו כל העולמות, והיינו מחשבת אנא אמלוך כו'. ואדרכא, עיקר ההתהוות והתחדשות הדבר הוא שנתהווה במח' כו'. וכידוע דהתחדשות ההתהוות הוא בעולם הבריאה, שעש"ז נק' בריאה, שהוא ל' התחדשות⁹⁵, וכמו אם בריאה יברא ה'

(78) א' שם: - אומר שם (במדרש רבה).

(79) ישע"י מב, ח.

(80) ראה אוה"ת בהר ע' תרכו. שבת שובה ע' א'תצד.

(81) תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב). תו"א בא סב, ב ואילך.

לעיל ח"ד ע' א'קכב.

(82) תקו"ז שם (זו, ב).

(83) ראה סה"מ תער"ב ע' עב"ג. תרע"ג ע' רטט.

(84) ראה מקדש מלך בראשית א, א. הובא בלקו"ת אמור

לב, ב. שמע"צ צב, א. לעיל פק"ט (ח"א ע' רפז). פש"מ (ח"ג

ע' תתקסט). סה"מ תער"ב ותרע"ג שם.

(85) ראה גם אוה"ת יתרו וסה"מ תרס"ח שם.

(86) כסף משנה הל' ע"ז פ"ב ה"ז. פרדס שער יט (שער שם

בן ד'). מורה נבוכים ח"א פס"א ואילך. עיקרים מאמר ב פכ"ח.

(87) ישע"י נה, ח.

(88) ראה גם פרדס שער יא (שער הצחצחות) פ"ג. לקו"ת

מסעי צה, א. ר"ה נה, סע"א ואילך. שה"ש יז, סע"ג ואילך.

מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ח"א ע' שב ואילך. סה"מ"צ להצ"צ

נת, א. סה"מ תרמ"ד סע"ע ש"ז ואילך.

(89) = בשר ודם.

(90) קהלת ח, ד (ושם: באשר דבר).

(91) ראה ב"ב ג, סע"ב.

(92) שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.

(93) ראה זהר ח"א כט, א. פו סע"ב.

(94) ראה זח"ב כ, א. רעו, ב (בתוספות). לקו"ת שה"ש ט,

ב. וראה סה"מ תרצ"א ע' שכד. וש"נ.

(95) ראה סה"מ תר"ם ח"א ע' מב. תרס"ח ע' ריב. עת"ר ע'

תיח. ע' תכד. תרפ"ד ע' קסט.

כו'⁹⁶, ויצ' הוא רק התגלות היש כו'⁹⁷, וידוע דברי' ויצ' הן מחו"ד כו'⁹⁸. וכמו שהתחדשות האות' הוא במח', דקודם המח' לא יש מציאות האותיות, ובמח' הן מתחדשים כו', ואח"כ בדבור הוא רק התגלות האותיות כו' (ובהתגלות שלהם נעשים בבחי' יש יותר, אבל התחדשות עצם מציאותם הוא במח' כו'). וכמו"כ הוא בהתהוות העולמות, דעיקר ההתהוות שלהם הוא במח' כו', וכמו"כ ברוך שאמר והי' העולם¹⁰⁰, דאמירה הוא בלב כו'¹⁰¹, וע"י האמירה נתהווה העולם, והוא עיקר ההתהוות כו'. וזהו בראשית¹¹ נמי מאמר הוא¹⁰², והוא מאמר סתום¹⁰³ הכולל כל הט' מאמרות¹⁰⁴, שבמא' זה נתהווה ממש, רק שנפרטו אח"כ בהט' מאמרות כו', והיינו ראשית התהוותם במח', ואח"כ נפרטו בדבור כו', דבהתהוותם במח' היו במציאות דק ורוחני, למעלה מעלה מהמציאות שהן עכשיו, ונפרטו בדבור להיות בבחי' מציאות כו'. ובכללות העולמות מח' זו היא בחי' מחה"ק דא"ק, שז"ע כד סליק ברעותי' למברי' עלמא כו', דבמח' זו נבראו ונתהוו כל העולמות מרוכ"ד עד סוכ"ד כו', רק שהתהוותם שם אינו בבחי' מציאות דבר כו', וכמא'¹⁰⁵ וכולם נסקרים בסקירה א', שעומדים הכל בשוה אצי' ועשי' כו', ונפרטו אח"כ בבחי' יציאה והתגלות חוץ למח' זו להיות בבחי' מציאות, כל עולם כמו שעלה ברצונו ית' כו'. ובכללות הוא בחי' מל' דא"ס כמו שהוא לאחר הצמצום, שזהו בחי' המח' הסובבת ומקפת כל ההשתל' מרוכ"ד עד סוכ"ד, והוא הנק' טה"ת¹⁰⁶, שזהו בחי' מקיף הנ"ל. אך כמו"כ הוא בחי' מל' דא"ס קודם הצמצום, שהיא המח' דאנא אמלוך, שזהו עיקר סבת התהוות העולמות, דאין מלך בלא עם¹⁰⁷, שיהי' בחי' נפרדים דוקא כו', וכשעלה במחשבתו ית' אנא אמלוך, נתהוו כל העולמות בכח, דשיער בעצמו בכח כל מה שעתידי להיות בפועל אחר הצמצום כו'¹⁰⁸.

ובחי' מלוכה זו הוא הנק' כבוד, וכמשנת"ל (ד"ה ולא יכול יוסף להתאפק¹⁰⁹) בענין הוד מלך והדרת מלך, דהוד מלך הוא כמו שהמלך הוא בהיכלו פנימה על כסא מלכותו, בבחי' רוממות עצמו, שאינו שייך אל העם כו', והדרת מלך הוא בבחי' רוממות על עם, דברוב עם דוקא הדרת מלך כו'¹¹⁰, וכמו"כ הו"ע כבוד מלך הוא¹¹¹ דוקא בהתהוות ריבוי העולמות ונבראים, דבשרשו הוא בחי' מח' הנ"ל דאנא אמלוך כו'.

ע' רא. שער היחוד לאדמו"ר האמצעי פמ"ד (קלט, ב). שערי תשובה קטו, ג.

104) ראה לקו"ת בהר מא, ד. סה"מ תרמ"א ע' רצג ואילך. תרמ"ד ע' שטז ואילך. תרנ"ט ע' קמט ואילך.

105) ר"ה ית, א.

106) = טהירו תתא (ראה סה"מ תרנ"ז ע' רד).

107) בחיי וישב לח, ל. שם ר"פ בלק. תניא שעהיוה"א רפ"ז (פא, ב). ובכ"מ.

108) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' שכה. שער היחוד פ"י ואילך. סה"מ עת"ר ע' לו ואילך. וש"נ.

109) תרע"ג (ח"א ע' שכב).

110) משלי יד, כח. (ושם: קרב עם הדרת מלך).

111) הוא: אוצ'ל: שהוא.

96) קרח טז, ל (ושם: ואם).

97) ראה לעיל פקס"ה (ח"ב ע' תנד ואילך). וש"נ פשי"ז

(ח"ג ע' תתפא). וש"נ.

98) ראה לקו"ת בלק טז, א. סט, ד. לעיל פס"ו. פצ"א (ח"א ע' קסד. ע' רלו). פקמ"א (ח"ב ס"ע שעא ואילך).

99) ראה לעיל פפ"ט ואילך (ח"א ע' קעב ואילך).

100) סדר פסוד"ז.

101) ראה זהר ח"ב יז, א. כה, ב. ח"ג יז, ב. מו"נ ח"א פס"ה.

רמב"ן בראשית א, ג (הובא בשל"ה קנב, סע"א). לקו"ת שלח לט, ב. חוקת נו, ג ואילך. וראה שדי חמד כללים מערכת א קסס"ח.

102) ר"ה לב, א.

103) ראה שבת קד, א. וראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט

אמנם בחי' מלוכה וכבוד זה ה"ז ירידה גדולה לפניו ית', כי על מי הוא מולך, אחרי שכל העולמות במח' א' נבראו⁹⁴, וכולא קמי' כלא חשיב כו'¹¹², וא"כ אינו שייך בזה ענין הכבוד כו', וכמו שאינו שייך לומר באדם שיתפאר לפני זבוב, כן יותר מזה אין הנבראים תופסים מקום אצלו ית', ולכך כדי שיומשך רצה"ע להיות בחי' אנא אמלוך, הוא ע"י ירידה והשפלה גדולה כו'. וז"ש¹¹³ לפני כבוד ענוה, שכדי שיהי' כבוד זה, שהוא מחשבת אנא אמלוך, הוא ע"י ענוה והשפלה גדולה, וכמארז"ל¹¹⁴ מקום גדולתו שם אתה מוצא ענותותו כו'. וע"כ צ"ל ברכה והמשכה, להמשיך בחי' מלוכה זו ממקורה ושרשה כו'.

וזהו⁵⁸ ברוך כבוד ה' ממקומו⁵⁹, פי' מקומו הוא מקור חוצבו של הכבוד, דהיינו שעצמותו ומקורו נק' מקומו, וכמו ממקומו הוא מוכרע, היינו משרשו ומקורו של הדבר כו', וכמו"כ מקומו דכבוד ה' הוא בחי' מקור מחצב של בחי' מח' זו דאנא אמלוך כו'. ומבשרי אחזה¹¹⁵, דבאדם יש מח' וכח המח'¹¹⁶, דכח המח' הוא כח ההילוי לחשוב כל מח' שיצטרך, אבל אין עדיין גילוי מח' כלל, רק היא כלולה ומיוחדת בנפשו כו'. וכשצריך לחשוב איזה דבר, הנה אז נפרד מכח המח' הזאת ובא לידי גילוי מהעלם העצמי, לחשוב בדבר שחוץ לעצמו כו'. וכמו"כ יובן בבחי' מח' דאנא אמלוך, שזהו גילוי המח' להיות בחי' מלוכה על עם נפרד כו', ויש מקור למח' זו, והוא בחי' כח המח', שאינו בבחי' גילוי כלל, ומיוחדת בבחי' עצמות או"ס כו'.

והענין הוא, דהנה ידוע דבהתנשאות דמלוכה יש ב' מדרי'¹¹⁷, הא', בחי' התנשאות עצמי, שמנושא מצד עצמו, שלמעלה מעלה מהתנשאות על עם כו', והיינו מה שהוא מלך מצ"ע, גם כשאינו עדיין מלך בפועל (וכמו שבנשמתו הוא נשמה כללי, ויש בו מדת ההתנשאות בעצם, שהוא מנושא ומרומם בעצם כו', וכמ"ש מזה בד"ה שמח תשמח רנ"ז¹¹⁸), והב', בבחי' התנשאות על עם, שזהו גילוי המלוכה וההתנשאות על עם נפרד כו'. וכמו"כ הוא הדוגמא למעלה בבחי' המלוכה בעצם, שהיא בבחי' התנשאות עצמי, ואינו בבחי' מקור עדיין לעולמות, כי אינו שייך לומר בזה אין מלך בלא עם, מאחר שההתנשאות היא מצ"ע כו', והו"ע המלך הקדוש, שקדוש ומובדל בעצם כו'. אך מבחי' התנשאות עצמי בא לבחי' התנשאות על עם, שזהו בחי' המח' דאנא אמלוך, שהוא כמו התנשאות על זולתו, שהן העולמות והנבראים כו'. והגם שלא הי' עדיין התהוות העולמות במציאות ממש, אך בחי' שרש ומקור שלהם הוא שנתהווה מיד כשעלה ברצונו ית' כו'. וז"ש¹¹⁹ בזהר¹²⁰ בריש הורמנותא דמלכא גליף גליפו בטה"ע כו', טה"ע היא בחי' מח' א' הכללית שנתצמצם מעצמות או"ס ב"ה, והיא המח' דאנא אמלוך כו', ובריש

חנוכה ח"ה תקיט, ב ואילך. משפטים ע' א"פ. לעיל ח"ד ריש ע' ארכג.

117 ראה לעיל פק"ב (ח"א ע' שכא ואילך). פרל"ו (ח"ג ע' תרנז ואילך).

118 סה"מ תרנ"ז ע' ריב. ע' רטו ואילך.

119 בהבא לקמן - ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי

שבהערה 1.

(120 ח"א טו, א.

112 ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב.

113 משלי טו, לג. (ושם: ולפני).

114 מגילה לא, א - ע"פ הגירסא בילקוט שמעוני תהלים

רמז תשצד. פיה"מ להרמב"ם אבות פ"ד מ"ד. וראה סה"מ

הש"ת ע' 40. תש"ד ע' 210. וש"נ.

115 איוב יט, כו.

116 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקע"א ע' יא. אוה"ת

הורמנותא דמלכא הוא, דזה שעלה במחשבתו ורצונו ית' אנא אמלוך, זה בא מבחי' הורמנא דמלכא, פי' בבחי' רשות ורצון דאדנותו וממשלתו העצמי, בחי' ההתנשאות עצמי' כו', והיינו, דמבחי' התנשאות שמצ"ע, שמובדל בערך מבחי' מח' דאנא אמלוך, בא לידי מח' זו בבחי' התנשאות על עולמות, שזהו בחי' טה"ע שלפני הצמצום כו'. וזהו גליף גליפו בטה"ע, היינו בחי' ההשערה בכח דכל העולמות וההשתל' כו'. ולהיות שבעולמות יש ב' מדרי', עלמין סתימין ועלמין דאתגליין, שזהו ההתהוות מבחי' מח' ומבחי' הדבור כו', ע"כ או' גליף גליפו, ב' חקיקות¹²¹, חקיקה א' בהעלם המח', וחקיקה לחקיקה, באותי' הדבור כו', דמח' דאנא אמלוך כלול כל מה שיהי' לאחר הצמצום בבחי' מח' ודבור כו'. ועז"א ברוך כבוד ה' ממקומו, היינו להמשיך מבחינת התנשאות עצמי להיות בחי' התנשאות על עם כו' (והכוונה היא דבחי' התנשאות על עם יהי' בבחי' גילוי המלוכה כו'). וזהו שהאופנים אומרים ברוך, דהמבוקש הוא שיהי' הגילוי למטה כו', וכמ"ש במ"א¹²²).

ובזה יובן מש"א⁶⁹ עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד, שמו הוא כח המח' המיוחד עמו, דבחי' זו היא מקור להמשכת המח' דאנא אמלוך כו', וקודם שנתגלה בחי' מח' זו, זהו עד שלא נבה"ע כו', הי' הוא ושמו לבד, שזהו בחי' כח המח', היינו בחי' התנשאות עצמי שכלול ומיוחד בעצמות אוא"ס ב"ה כו'. ועז"נ¹²³ ג"כ כי נשגב שמו לבדו הודו על ארץ כו', דבחי' שמו הנ"ל הוא נשגב ומרומם בבחי' הבדלה מהעולמות, שהרי זהו בחי' התנשאות עצמו, כנ"ל, רק הודו וזיוו של שמו, שזהו בחי' המח' דאנא אמלוך, הוא על ארץ ושמים כו'¹²³. והיינו, דבחי' מל' שלפני הצמצום, הנה בבחי' זו שהיא בבחי' שייכות אל העולמות, היא בחי' הארה לבד מבחי' כח המח' העצמי כו'. ועז"א³¹ באורך נראה אור, דמבחי' הארה דמל' דא"ס הוא שנראה אור לאחר הצמצום באור הקו, שזהו בחי' הארה דהארה לבד כו'.

א'קעד

ומשו"ן בחי' אור הקו בכלל הוא בחי' אין של היש, להיות ממנו התהוות העולמות בתחלת ההשתל' בחי' אדם דבריאה דכללות כו', ומשתלשל ונמשך ממדרי' למדרי' עד סוף מעשה, בבחי' מל' דאצי', להוות מאין ליש כו' (והיינו כמשנת"ל ד"ה אחת שאלתי¹²⁴, דתחלת ההתעוררות היא להיות סומ"ע¹²⁵ כו', והוא דהמח' דאנא אמלוך היא ג"כ בבחי' שייכות אל העולמות כו', ומשם נמשך בגילוי הקו להיות בחי' התהוות העולמות בפועל כו').

וכ"ז הוא בחי' חיצוני' הקו, שזהו מה שנמשך מאוא"ס להאיר את העולמות באור וחיות שבערך העולמות בבחי' מדה וגבול כו', והיינו שאינו מאיר בזה איך שהעולמות הן כלא חשיב, כ"א אדרבא, שהעולמות תופסים מקום להיות בבחי' התנשאות עליהם בכח ובפועל כו'. אבל בחי' פנימי' הקו הוא שנמשך מבחי' פנימי' ועצמות א"ס שלמעלה גם מבחי' כח המח' הנ"ל, שלגבי עצמות הרי הכל אינו תופס מקום כלל, וכולא קמי' כלא חשיב ממש כו'. והיא ההמשכה לנש"י בפרט, ששרשן מבחי' העצמות, ונק' בנים, כמ"ש¹²⁶

(124) תרע"ה (ע' א'תקלב ואילך).

(125) = סוף מעשה.

(126) פ' ראה יד, א.

(121) ראה גם סה"מ תר"ס ע' ז.

(122) ראה לקו"ת האזינו עה, א ואילך. שה"ש ה, ב.

(123) תהלים קמח, יג.

בנים אתם כו' (וכל ענין המלוכה זהו ג"כ ע"י נש"י דוקא¹²⁷, והיינו כמו שהן בבחי' נבראים דעדאת"ג למטה כו'. ומה שבכחם להמשיך בחי' המלוכה, עם היות שזהו ע"י קבעומו"ש, הנה באמת זהו מפני שרשם העצמי בעצמות א"ס כו'. וזהו שע"י אמירת מלכיות דנש"י דוקא, ובפסוקי התורה, עי"ז דוקא נמשך גילוי המלוכה כו', וכמ"ש במ"א¹²⁸). וכן ההמשכה דתורה, שהיא מבחי' עצמות כו'. וזהו בחי' אין האמיתי, גילוי הדעה האמיתי' שלמע' יש ולמטה אין, בחי' אפס בלעדו כו'¹²⁹.

וזה"ע הב' דעות ד"ע וד"ת. דהנה ידוע¹³⁰ שיש ב' אופנים בע"ס בסדר עמידתו, אם זה תחת זה, או בג' קוין. וההפרש הוא בעמידת הדעת, דבאופן הא', הדעת עומד תחת חו"ב, בין חו"ב ומדות, ומחבר המוחין עם המדות, וכידוע¹³¹ שהדעת הוא פנימי' המדות, שממשיך גילוי המוחין בהמדות כו'. ובאופן הב', הדעת עומד תחת הכתר, וממשיך גילוי בחי' הכתר בחו"ב וז"א כו', והיינו שממשיך מבחי' פנימי' הכתר בנאצלים כו'. וזהו הב' בחי' דעת, דבאופן הא' הדעת הוא בחי' ד"ת, שממשיך גילוי האור דס' השתל', והיינו מבחי' חיצוני' הכתר, ובשרשו מבחי' חיצוני' דאוא"ס כו', וד"ע הוא שיהי' בנאצלים גילוי בחי' פנימי' הכתר, דשרש ההמשכה היא מבחי' פנימי' ועצמו' א"ס כו'. וזהו בחי' דעת הנגלה ודעת הנעלם שבאד"ז דרצ"א¹³², דעת הנגלה היא בחי' ד"ת, דבי' כל פלטרוי אתמליין, היינו שממשיך הגילוי במדות כו', ודעת אחרא דלא אתגלי' הוא בחי' דעת הנעלם, שממשיך מבחי' פנימי' ועצמו' א"ס ב"ה כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש² ביום השמע"צ תהי' לכם, דבשבעת ימי החג הקריבו ע' פרים כו'³. והענין הוא, דהנה נת"ל (ד"ה אנכי אנכי¹³³) דבבחי' האין של היש, להיות שבא בהתלבשות והעלמות, שייך בזה אחיזה ויניקה, שמעלימים ומסתירים כו'. אך ע"י גילוי האור, ובפרט ע"י המשכת האו"מ, נעשה הבירור שלהם כו'. וז"ע הקרבנות, שהו"ע הבירור, והיינו שמבררים הע"ש ע"י הגילוי אור שמשיכים כו'. וכ"ז הוא בבחי' חיצוני' האור, השייך אל העולמות ועושה הבירור בחיצוניות העולמות כו'. אבל בחי' פנימי' האור, בחי' האין האמיתי, הוא למעלה מענין הבירורים כו', והיא ההמשכה בבחי' פנימי' העולמות, היינו בפנימיות הע"ס ובנש"י דוקא כו'. וזהו באו ונגלגל אני ואתה, שהיא ההמשכה לנש"י לבד כו'. וזהו ביום השמיני עצרת תהי' לכם, וידוע¹³⁴ דשמיני הוא בחי' פנימיות הבינה (ולעיל ד"ה שמור יוה"ש¹³⁵ נת' באו"א, וע' פנים לתורה¹³⁶), ושמיני הוא

א'קעה

ומאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט שם. (ע' יט). סה"מ עת"ר ע' קסה. ובכ"מ.

132) עמוד א. הנ"ל בד"ה זה היום תרע"ו (ע' א'תקסה).

133) תרע"ו (ע' א'תקצד).

134) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שמע"צ ושמח"ת ע' א'שדמ ואילך. סד"ה ביום השמע"צ תרע"ג (לעיל ח"א ע' רכא).

135) = (את) יום השבת (תרע"ה – לעיל ע' א'תפז ואילך).

136) ראה זהר ח"א מז, ב. ח"ג כ, א. רטז, א. רכג, א.

במדבר פי"ג, טז.

127) ראה סה"מ תר"ס ע' יז ואילך.

128) ראה סה"מ תרנ"ג ע' קנא ואילך. תרנ"ט ע' כ ואילך.

תרס"א ע' ר ואילך. וראה לקמן ח"ו ע' א'תב.

129) ראה לעיל ע' א'תקצז ואילך.

130) ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.

תו"א תולדות יט, א ואילך. מאמרי אדה"ז תקס"ט ע' טו

ואילך. סה"מ תרנ"ח ע' נ ואילך. תר"ס ע' מט ואילך. המשך

תרס"ו ע' רצו. סה"מ תרס"ח ע' קכב ואילך. ד"ה ומשה הי'

רועה תרצ"ד.

131) ראה תניא ספ"ג. לקו"ת ואתחנן ו, ריש ע"ד. תו"א

ל' שמן¹³⁷, והו"ע כשמן הטוב¹³⁸, בחי' פנימי' עתיק כו', והוא בחי' אין האמיתי כו', כנ"ל¹³⁹.
ועז"א עצרת תהי' לכם, שהמשכה היא לנש"י לבד כו'. וזהו ביום השמע"צ תהי' לכם,
דהמשכה דבחי' ד"ע שמבחי' פנימי' ועצמות א"ס היא לכם דוקא, וכמ"ש¹⁴⁰ יהי' לך
לבדך ואין לזרים אתך כו'.

(139) ע' א'תרה.

(140) משלי ה, יז. שמו"ר פט"ו, כג. וראה ריש וסוף ד"ה
ביום השמע"צ עת"ר (סה"מ עת"ר ע' מח. ע' ס). סד"ה הנ"ל
תרע"ג (לעיל ח"א ע' רכב).

(137) ראה ספרי הרב המגיד: לקוטי אמרים סימן רס. אור
תורה סימן שסה. אוה"ת בהעלותך ע' תכו. דרושים לשמע"צ
ע' א'תתיו. סה"מ תרנ"ט ע' קל. סד"ה ביום השמע"צ תרע"ד
(לעיל ח"ב ס"ע תקצח).

(138) תהלים קלג, ב.

בס"ד. ש"פ בראשית, עתר"ו

בראשית: ברא אלקים את השמים ואת הארץ², ופרש"י ז"ל³ ארי"צ: לא הי' צריך להתחיל את התורה אלא מהחדש הזה לכם⁵, מה טעם פתח בבראשית, משום כח מעשיו הגיד לעמו⁶, שמא יאמרו האומות לסטים אתם, יאמרו להם הארץ של הקב"ה היא ונתנה להישר בעיניו כו'. ובאמת נפלא הדבר מה שנא' בריאת שו"א בתורה, הרי תורה הוא ל' הוראה⁷, והיא ספר הדינים, ומה שייך ענין בריאת העולם שנא' בתורה כו'. ומה"ע כח מעשיו הגיד כו'. ומה"ע ונתנה להישר בעיניו כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁸ בענין אל דעות ה', שהן ב' דעות, ד"ע וד"ת, ושניהם הם בהאור האלקי, והן ב' בחי' אין, אין של היש הנמצא, ואין של היש האמיתי. ונת' דבחי' אין של היש הנמצא הוא בחי' מל', ובפרטיות גם מן המאציל אל הנאצלים הוא בחי' אין של היש הנמצא, והוא בחי' ד"ת כו', והיינו בבחי' חיצוני' האור כו', והאין של היש האמיתי הוא בחי' פנימי' האור, והיינו פנימי' הקו, ובשרשו הוא בחי' פנימי' ועצמות א"ס כו', והמשכה זו היא רק בפנימי' העולמות, היינו בפנימי' הע"ס, ובנש"י דוקא כו'.

והנה כשם שיש ב' דעות למעלה בחי' ד"ע וד"ת, כמו"כ צ"ל באדם ג"כ ב' הדעות, והן יחו"ע ויחו"ת, והוא היחוד דהוי' ואלקים, שהיחוד הוא בב' אופנים הנ"ל.

דהנה, ענין הדעת הוא שמקשר ומחבר, וכמו והאדם ידע כו'⁹, דהרי מוח הדעת אינו ענין הידיעה והשגה, שזהו בחי' חו"ב, דחכ' הוא בחי' ידיעת הדבר, ובינה היא השגת הדבר כו', דהידיעה שבמוח החכ' בא בבינה בבחי' השגה כו', והדעת הוא ההתקשרות שמקשר ב' הדברים, והוא, או התקשרות חכ' עם הבינה, או התקשרות המוחין עם המדות כו', והיינו הבאת האור מהמדרי' העליונה בהמדרי' התחתונה כו'. ומ"מ, הרי הדעת הוא בכלל המוחין, שהוא מוח שלישי כנודע¹⁰, והיינו שהדעת הוא הכרה והרגשה¹¹, ועי"ז הוא ההתחברות וההתקשרות כו', והוא, שמה שמושג במוח הבינה, בא במוח הדעת בבחי' הכרה, דכמות הבינה הוא בכחי' השגה לבד, ואז הענין עדיין מרוחק ממנו, שאינו נרגש

א'קעו

תורה בגין דאורי. וראה מדרש כונן פ"א. חזקוני תולדות כו, ה. לקו"ת להאריז"ל וירא (סוד העקידה). הקדמת הרחי"ו לשער ההקדמות (הקדמה הא') – נדפסה בריש ספר עץ חיים דפוס ווארשא, ובסוף קונטרס עץ החיים לאדמו"ר מהורש"ב (ע' 79).

(8) ד"ה אנכי אנכי תרע"ו (ע' א'תקפו).

(9) בראשית ד, א. וראה עץ חיים שער מח (שער הקליפות)

פ"ב. תניא ספ"ג. פמ"ב (נט, א).

(10) ראה אמרי בינה שער התפילין פרק קלה (קעז, ג).

סה"מ עת"ר ע' קנח ואילך.

(11) ראה תניא שבהערה 9. פמ"ו (סו, סע"א ואילך).

תו"א משפטים עד, ד. ובכ"מ.

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה להבין שרשי דברים הנ"ל במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' תתקטז – כנסמן לקמן בהערות.

מאמרים שמיוסדים, כנראה, על מאמר זה: ד"ה בראשית תשט"ו, תשט"ז, תשכ"ו (סה"מ תשט"ו ע' יט ואילך. תשט"ו ע' מא ואילך. תשכ"ו ע' לח ואילך).

(2) בראשית א, א.

(3) עה"פ (בשינויים קלים).

(4) = אמר ר' יצחק.

(5) בא יב, ב.

(6) תהלים קיא, ו.

(7) רד"ק לתהלים יט, ח. ספר השרשים להרד"ק ערך ירה.

גור ארי' ר"פ בראשית בשם הרד"ק, ובזח"ג נג, ב: אמאי אקרי

בראשית ברא אלקים

אצלו בפנימיותו כו', וזהו דבינה הוא בחי' מקיף עדיין, דעם היותו השגה, מ"מ, אינו בבחי' הרגש פנימי כו' (ולכן במוח הבינה יכולים לקבל גם דבר השנאו כו', כידוע ומבו' במ"א¹²), והדעת הוא הכרת הדבר, שמכיר בשכלו שהדבר הוא כך, שע"ז הוא ההרגשה שנרגש הענין בפנימי' כו' (וזה ג"כ הוא ע"י ההתקשרות שמקשר עצמו בהענין, ע"ז הוא הכרת הענין כו'), וע"ז הוא הבאת והמשכת האור כו' (ולכן גאולת מצרים הי' ע"י הדעת דוקא¹³, כמ"ש¹⁴ וידע אלקים כו', וכמו ידעתי את מכאוביו¹⁵, ופרש"י¹⁵ נתן עליהם לב כו', והוא הרגשת הדבר, וע"ז הי' הגאולה כו'). וזהו ג"כ ענין הדעת בעבודה, שהיא הכרת והרגשת האור האלקי, וע"ז דוקא הוא הגילוי בנפשו כו'. ולכן עיקר העבודה הוא הדעת¹⁶, וכמ"ש¹⁷ דע את אלקי אביך ועבדהו בלב שלם, דמש"א דע, אין הכוונה על הידיעה והשגה, דמה מצוה אותו דע את אלקי אביך, דהי' צריך ללמדו כו', ובלתי ספק הוא שלמד אותו ידיעת והשגת אלקות כו', רק הכוונה באומרו דע את אלקי אביך הוא בחי' ההכרה וההרגשה¹⁸, שהענין האלקי יהי' אצלו בבחי' הכרה והרגשה (וזה אינו בבחי' אולפנא ולימוד כו', דהלימוד יכול להיות רק בהשגת הדבר, ללמדו היטב בהשגת הענין איך ומה ולהעמידו על בוריו כו', וע"ז יכול לבא לידי הכרת הענין (וגם ע"ז נלמד איך להשיג ענין שכלי כו'), אבל עצם ענין ההכרה, אינו שייך בזה לימוד כו', וכמ"ש במ"א¹⁹), וע"ז דוקא הוא גילוי האור אלקי בנפשו, להיות העבודה עבודה האמיתי' כו'. וכמו בהתעוררות אהוי"ר בלב, הנה ע"י השגה והתבוננות לבד, לא יהיו אהוי"ר אמיתי', כ"א ע"י הדעת דוקא, וכמ"ש בס"ב ח"א ספ"ג²⁰, שמקשר דעתו בקשר אמין וחזק כו', כי אף מי שהוא חכם ונבון בגדולת א"ס ב"ה, הנה אם לא יקשר דעתו כו', לא יוליד בנפשו יראה ואהבה אמיתי', כ"א דמיונות שוא כו', וע"כ הדעת הוא קיום המדות כו'. וכ"ה באגה"ק סי' ט"ו²¹, ובכולן צריך להיות מלוכב בהם בחי' הדעת, שהוא בחי' התקשרות הנפש כו' בהשגה זו כו', שממנה נולדה בה איזה מדה מהמדות כו'. והיינו שע"י הדעת דוקא נמשך האור והגילוי בלב, להיות התעוררות הלב אמיתי' בבחי' אהוי"ר כו'.

וכמו שהוא בנפש, כן הוא בעולם, דכמו שהגילוי אור בנפש הוא ע"י הדעת דוקא, כמו"כ ע"י הדעת ממשיך הגילוי אור בעולם, והוא היחוד דהוי' ואלקים, להיות גילוי ש' הוי' בעולם כו' (והנה, ד"ת למעלה, שהוא בהאין של היש הנברא, הי' התעלמות האור להתלבש בעולמות להוות את היש ולהחיותו כו', אך באמת זהו ג"כ בחי' המשכה וגילוי בעולמות, דהרי לולא זאת, לא הי' אפשר להיות מציאות הנבראים, ולא הי' בהם המשכת אור אלקי כו', וע"י ההתעלמות דהאור האלקי, הרי נתהווה מציאותם ומתלבש בהם אור

16 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' תשמה. אוה"ת ואתחנן ע' קעט. סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תרו"ת. תרס"ד ע' נג.

17 דברי הימים א כה, ט.

18 ראה לקו"ת שה"ש יד, ד. סה"מ תרל"ז ח"ב ריש ע' תרי. עת"ר ע' קסא.

19 ראה סה"מ עת"ר שבעה ע"ה 10.

20 ז, סע"ב.

21 קכד, א.

12 ראה תו"א מגילת אסתר צז, ג ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ח"א ע' שצ ואילך. לעיל פמ"ז (ח"א ס"ע קו). וש"נ.

13 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט ע' כ. סה"מ תרמ"ז ע' תלד. וראה אוה"ת וארא ע' רמ. יתרו ע' תתסח. ויקהל ס"ע בר"ד.

14 שמות ב, כה.

15 שם ג, ז.

אלקי כו'. וי"ל שזהו ג"כ מצד ההרגש, וכמשנת"ל (ד"ה אחת שאלתי²²) דכללות הענין מה שעלה ברצונו להאציל ולברוא כו'²³, הוא מצד החסד והרחמים כו' (וגם מה שיתגלה שלימות כחותיו ופעולותיו הוא מצד הרחמים על הנבראים כו'). וכפי מה שנת' שם²⁴ שזהו בחי' תחלת המח' כו', י"ל שזהו הרחמים שמצד ההרגש (לא מה שטבע המרומם להיות נמשך אל השפל²⁵), וזהו"ע הדעת, שהוא בבחי' ההרגש כו'. דכללות האור הזה הוא בחי' ד"ת כו', וכמשנת"ל²⁶, רק שזהו בחי' העלם האור, שהרי מה שנמשך אלקות בהתהוות העולם בתוך כל נברא ה"ז רק הארה חיצוני', שמתעלמת מאד, עד שאינו נרגש כלל שזה אלקות, רק מה שמרגיש החיות כו' (וגם הגילוי דאור זה הוא שבא בהתלבשות והתעלמות כו', וכמשנת"ל ד"ה ביום השמע"צ²⁷), ועבודת האדם הוא להיות גילוי האור כו'). וזו היא עבודת הנשמות למטה, להמשיך גילוי אור בעולמות כו', וכידוע²⁸ ונת' ג"כ לעיל²⁹, דתכלית ירידת הנשמות למטה הוא להאיר את החשך שלמטה כו', וכמ"ש³⁰ נר ה' נשמת אדם, שהן בחי' נרות להמשיך גילוי ש' הוי' בעולם כו'. והו"ע היחוד דה' ואלקים, להמשיך גילוי ש' הוי' בש' אלקים כו'. והיחוד הוא בב' אופנים³¹, בבחי' יחו"ע ויחו"ת, והן הב' שילובים דשילוב הוי' באד' ושילוב אד' בהוי'³² (וידוע³³ דאד' ואלקי' הם ענין א'. ובפרטיות, ש' אד' הוא שמתלבש בבריאה, ושם אלקים הוא כמו שהוא באצי' עדיין כו'³⁴). ומ"מ כת' בראשית ברא אלקים, הרי ה' ההתהוות ע"י ש' אלקים כו'), וידוע³⁵ דאות הראשון הוא הגובר, וע"כ כאשר השילוב הוא אד' בהוי', האות הראשון הוא היו"ד דש' הוי', ה"ז התגברות ה' על אד', וזהו בחי' יחו"ע, וכאשר השילוב הוא הוי' באד', האות הראשון הוא הא' דאד', ה"ז בחי' יחו"ת כו'.

והענין הוא³¹, דהנה, ש' אד' הוא כמא'³⁶ את אשתמודע אדון על כולא כו', והוא בחי' דבור העליון, שנא'³⁷ בדבר ה' שמים נעשו כו'. דהנה, הדבור הוא בחי' נפרד מן האדם יותר מן המח'³⁸, שהרי המח', הגם שהיא ג"כ לבוש אל הנפש, והלבוש הרי אינו עצמות הדבר, כ"א כמו דבר אחר המלביש (ויש לבוש שאינו דבר אחר מהמלוּבש, רק שהוא הארה ממנו, ולהיותו הארה, ולא עצמי, ה"ה בחי' לבוש לבד כו', וכמ"ש במ"א³⁹, אבל לבוש המח', להיותו אותיות המלבישים, ה"ז כמו דבר אחר המלביש כו'), ומה הוא

22 ע' א'תקכח ואילך.
 23 ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.
 24 ע' א'תקלב ואילך.
 25 ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי עקב ע' שיא ואילך.
 תורת חיים בשלח קעא, ג ואילך. לעיל פר"ל. פרל"ה ואילך
 (ח"ג ע' תרמג ואילך. ע' תרנג ואילך). וש"נ.
 26 ראה גם לעיל פק"ב-קג (ח"א ע' רסד ואילך).
 27 תרע"ו (ע' א'תרה ואילך).
 28 ראה לקו"ת ואתחנן ב, א.
 29 פ"ע"א (ח"א ע' קעז). פקנ"ה (ח"ב ע' תטז).
 30 משלי כ, כו.
 31 בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה שבהערה 1.
 32 ראה מבוא שערים שער ג ח"ב ספ"ה. וראה תניא
 22 ע' א'תקכח ואילך.
 23 ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.
 24 ע' א'תקלב ואילך.
 25 ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי עקב ע' שיא ואילך.
 תורת חיים בשלח קעא, ג ואילך. לעיל פר"ל. פרל"ה ואילך
 (ח"ג ע' תרמג ואילך. ע' תרנג ואילך). וש"נ.
 26 ראה גם לעיל פק"ב-קג (ח"א ע' רסד ואילך).
 27 תרע"ו (ע' א'תרה ואילך).
 28 ראה לקו"ת ואתחנן ב, א.
 29 פ"ע"א (ח"א ע' קעז). פקנ"ה (ח"ב ע' תטז).
 30 משלי כ, כו.
 31 בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה שבהערה 1.
 32 ראה סה"מ תר"ס ע' קיז-קיט. המשך תרס"ו ע' נג.
 לעיל פק"ט (ח"א ע' שיב). פשנ"ה (ח"ג ס"ע תקפג ואילך).
 סה"מ עטר"ת ע' קסא-קסד. ועוד.

מלביש, הרי רק הגילויים של הנפש (דעל העצמות אינו שייך לבוש כו'. וכידוע⁴⁰ דגם בגילויים, עיקר ענין הלבושים הוא דוקא על ז"ת, אבל על ג"ר לא יש לבושים, וכמו שעל הפנים לא יש לבוש כו'. וגבי משה דכתי'⁴¹ ויתן על פניו מסוה, י"ל שזהו כמו דבר נבדל לגמרי המסתיר כו', והקירון אור'⁴² הוא אור עצמי שאינו בא בבחי' התלבשות כו'. וזה נתוסף בלוחות שניות, שהן בחי' תעלומות חכ'⁴³, בחי' פנימיות ועצמות החכ' כו', כנודע⁴⁴. וענין הסתר המסוה י"ל שזהו התלבשות בענין הבריורים (שהיא התלבשות שלא בהדרגה כו'), וכידוע⁴⁵ שזהו שנתחדש בלוחות שניות להיות ענין הבריורים, ועי"ז נמשך פנימי' האור כו', כנודע), והעיקר דלבוש שייך רק בגילויי כחות הנפש כו'. ומ"מ, לבוש המח' הוא שמלביש עצם הכחות קודם שהן במהות כחות עדיין כו'. שהרי אנו רואין שאפשר לאדם להיות פנוי גם במוחו ושכלו, שאין שום גילוי אור שכל במוחו, ובלתי מח' אינו יכול להיות אפי' רגע א', דגם כאשר אינו חושב מאומה, אין מחשבתו פנוי' לגמרי (וכמו ששואלין לאדם מה אתה חושב, ומשיב שאינו חושב דבר, ובאמת הוא חושב, ולכן שייך השאלה מה הוא חושב, רק היא מח' שאינו מורגשת, מפני שאין שום גילוי במוחו איזה דבר שכלי, ומ"מ המח' ישנה גם אז כו'), והיינו, שהמח' מלבשת את כח השכל השורה ומתגלה במוח שבראש, קודם שהוא בבחי' מהות ומציאות שכל עדיין כו' (וכמו מה שהאדם מרגיש שיש שכל במוחו גם בשעה שאינו עוסק במושכלות, שזהו מאור השכל הנמשך מכח המשכיל, קודם שנעשה בבחי' מהות שכל עדיין כו'. והו"ע והחכ' מאין תמצא⁴⁶, שיש כאן ג' מדרי'⁴⁷. בחי' האין, הוא הכח המשכיל כל השכלות, שהוא כח היולי, ואינו במציאות שכל כלל (והוא בחי' כתר שבחכ'). והחכ' מאין הוא בחי' התפשטות השכל בבחי' המשכה מכח המשכיל השורה במוח שבראש בתמידות, והוא ג"כ אינו במציאות שכל ממש, כמו שכל פרטי, כשמתחכם באיזה דבר מה כו', רק שהוא בחי' אור שכל עכ"פ, והוא מקור גלוי אל השכלים פרטים (וי"ל שזהו עלוליות להשכלים הפרטים, שע"י האור שכל שבמוחו בתמידות, הוא עלול להשכיל מכח המשכיל בכל דבר שכל כו'. ובחכם גדול, האור שכל הנ"ל הוא אצלו ביותר, וזהו הניכר ונראה בו שהוא חכם גדול גם בשעה שאינו עוסק במושכלות כו', ומשו"ז הוא עלול ביותר להשכיל בכל דבר כו'. ואפשר שגילוי השכל הפרטי מהאור שכל הזה הוא בדרך עו"ע, לא כמו מכח המשכיל כו'. והנראה, דהאור שכל שנמצא תמיד במוחו הוא כמו ממוצע בין כח המשכיל והשכל הפרטי, והוא הממשיך כל שכל פרטי מכח המשכיל כו'. וזהו בחי' חכ' שבחכ' כו'). והג', מה שתמצא החכ' בבחי' מציאות ממש כשמשכיל באיזה שכל פרטי כו' (והוא בחי' יסוד שבחכ', שבא בהשגה דבינה כו'). ומח' היא שמלבשת בחי' הב' הנ"ל. ולמעלה י"ל שזהו בחי' פנימיות הכלים, שמתאחד בעצם האור כו'). וכן בכללות הנפש הוא שהמח' מלבשת

א'קעח

פה ואילך. תרמ"א ע' טו. תרס"ח ע' קל ואילך. עטר"ת ע' תכ. ספר השיחות תשנ"ב ח"ב ע' 434.

45 ראה אוה"ת שם ע' ב'ינו. המשך תרס"ו ע' ק"ז ואילך.

סה"מ תרפ"ט ע' סט ואילך. ספר השיחות שם.

46 איוב כח, יב.

47 ראה גם מאמרי אדמו"ר האמצעי דרושי חתונה ח"א

ס"ע רסח ואילך.

40 ראה מאמרי אדמו"ר הצ"צ (הנחות) חיי שרה ע' שמג.

סה"מ תרל"ד ע' נח ואילך. תרל"ז ח"א ע' ע. תרנ"ג ע' רסד.

תרנ"ד ע' נב. תר"ס ע' קלג. תרח"ץ ע' רכג.

41 תשא לד, לג.

42 ראה שם, לה.

43 איוב יא, ו. שמו"ר רפמ"ו.

44 ראה אוה"ת תשא ס"ע ביעז ואילך. סה"מ תרל"ב ע'

כללות ועצמות הגילוי אור והחיות של הנפש, קודם שבא עדיין באיזה פרט כח כו'. וזהו לפי שמח' הוא לבוש רוחני מרוחניות הנפש (וכמו המח' שאינו יודע מה הוא חושב, הרי האותיות אינם מורגשים גם לעצמו כו'), וע"כ ה"ז מלביש את רוחניות הנפש קודם שנעשה בבחי' מציאות דבר. והוא בבחי' התאחדות ממש עם הנפש⁴⁸, וכהדין קמצא דלבושי' מיני' ובי' כו'⁴⁹, וכמו שהגילוי מהנפש הוא תמידי, כמו"כ המח' היא תמידית כו'⁵⁰ (וגם המח' המלבשת את הכחות כמו שהן במציאות כחות, ה"ה לבוש רוחני ומיוחד, והא בהא תלי' כו').

משא"כ הדבור, שהוא לבוש נפרד מן הנפש, שהרי הדבור מלביש את הכחות כמו שהן במציאות כחות דוקא, וכמו אותיות הדבור המלבישים את השכל, הרי קודם שבא במציאות שכל ממש, אינו שייך אותי' הדבור כלל, כ"א לאחר שנעשה מהות שכל דוקא. וג"ז דוקא כאשר אור השכל בא בבחי' צמצום, שהרי בתוקף נביעת אור השכל, א"א לדבר בו, רק כאשר מתצמצם, וגם כאשר בא באופן כזה שיכול להיות בגילוי אל הזולת כו'. וכן במדות, בתוקף התפעלות המדות, א"י⁵¹ לדבר⁵², כ"א כאשר האור מצומצם בהם כו' (ויש לפעמים שבטרדת עומק השכל או מדה מדבר ממילא כזה בלי הכנה כו', הנה דבור זה אינו דבור ממש, והוא כמו שהדבור בטל וכלול בשכל או במדות כו'). הרי שהדבור מלביש את הכחות דוקא כמו שהן בבחי' מהות ומציאות דבר, וכמו שמתצמצם להיות בבחי' השפעה וגילוי אל הזולת כו'. ואין הדבור תמידי, שהרי יכול להיות כמה שעות בלא דבור, וכשמדבר אין זה שבא הדבור ממילא, כ"א ברצונו תלי' מלתא, שאם ירצה ידבר, ואם ירצה ישתוק כו' (ובמח' יכול ג"כ לשלוט על המח', לפשוט מח' זו וללבוש מח' אחרת, מ"מ, בלי מח' לגמרי א"א להיות כו', והתחלפות המח' הוא ע"י התחלפות גילויי הכחות, דכאשר שולט ע"ע, מקשר א"ע בענין אחר, ממילא גם המח' מתחלפת כו').

ולכן המח' היא בבחי' התאחדות, וריבוי ההתחלקות הוא בדבור דוקא, דמה שחושב במח' א' ובמיעוט זמן, ה"ז בא בדבור בריבוי התחלקות בהרבה צירופים ובריבוי זמן כו', והיינו לפי שמח' הוא לבוש רוחני עדיין, ומיוחד עם הנפש, לכן הוא בבחי' התאחדות, והדבור, להיותו לבוש הנפרד, ה"ה בא בריבוי התחלקות כו'. וזהו שהכלים לאותי' הדבור הן ה' מוצאות הפה⁵³ שהן כלים גשמי', דמשכן המח' הוא במוח, שיש גם שם ה' מוצאות⁵⁴, אבל הן רוחני', משא"כ ה' מוצאות הפה הן גשמי', המחלקות ומפרידות את הקול בבחי' התחלקות ממש כו'.

א'קעט

והדוגמא מזה יובן למעלה, שזהו בד"כ ההפרש בין כלים דז"א וכלים דמל', דכלים דז"א אינן בבחי' מציאות עדיין, והיינו שהן בערך רוחני' האור כו', וכידוע⁵⁵

(48) ראה גם מאמרי אדמו"ר הזקן נביאים ע' קצט. ע' רג
 קלו. המשך תרס"ו ע' שפד.
 (49) ב"ר פכ"א, ה.
 (50) ראה גם סה"מ תרנ"ד ע' קמב. ס"ע קנו ואילך. המשך
 תרס"ו ע' שנד.
 (51) = אינו יכול.
 (52) ראה גם לקו"ת קדושים כט, סע"ג. אוה"ת קדושים ע'
 (53) ראה ספר יצירה פ"ב מ"ג. תיקוני זהר תיקון ע' (קלב,
 סע"א). תניא אגה"ק ס"ה (קז, א).
 (54) ראה לקו"ת אמור לח, ד. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח
 ח"א ריש ע' רסז. ע' תפת. תק"ע ע' כה. לעיל ח"ד ע' ארכה.
 ובכ"מ.
 (55) ראה סה"מ תרנ"ה ע' רד ואילך. תרס"ד ע' קצח.

דכלים הן גווני האור, שהגוון אינו מהות אחר לגמרי מן האור כו'. וכמו עד"מ גוון התפוח, שהוא לפי אופן הטעם, אם במתיקות או בחמיצות, לפי אופן כזה הוא הגוון, והוא בא בדרך ממילא מן החיות כו'. וכמו"כ הוא בכלים דאצי', שהן כפי אופן האור, ומיוחדים בהאור כהדין קמצא דלבושי' מיני' ובי' כו' (והיינו בבחי' פנימי' הכלים, שמתאחדים בפנימי' האור כו'). משא"כ הכלים דמל' הן בבחי' מציאות דבר, ואינן בבחי' יחוד כ"כ, וכמו אותי' הדבור שהן בבחי' לבוש הנפרד כו', ובאים ע"י ה' מוצאות, שהן ה"ג⁵⁶ מנצפ"ך⁵⁷ דז"א, שמעלימים ומסתירים את האור כו'. דלבוש המח' הוא ג"כ ע"י ה"ג מנצפ"ך⁵⁴, אך הן בחי' גבו' דאימא, שהן גבורות ממותקות כו', וכמשנת"ל (ד"ה זה היום⁵⁸). משא"כ בחי' דבור עליון דבחי' מל' הן מה"ג דז"א, שמעלימים על האור, ועי"ז בחי' הכלים דמל' הן בבחי' מציאות, ובאים בריבוי התחלקות, והן האותיות דעש"מ, ובכמה חילופים ותמורות כו', ומהן נתהוו ריבוי העולמות והנבראים, וכמו אלף אלפים ישמשוני' וריבוי רבבן קדמוהי יקומון⁵⁹, והוא מספר גדוד אחד, ולגדודיו אין מספר כו'⁶⁰. וז"ע ש' אד', דאנת אשתמודע אדון כו', ע"י בחי' התעלמות האור, שנעשה עי"ז בחי' מציאות יש כו'.

אמנם ענין שילוב ה' באד' הוא, שיהי' גילוי ש' הוי' באד', ויהי' גילוי אלקו' בעולם, שזהו היחוד דהוי' ואלקים כו'. והוא עבודת האדם ליחד ה' באלקים, וזהו ע"י הרגש האין האלקי המהווה כו' (שזהו בחי' הדעת כו'), איך שהאין האלקי מהווה העולמות והנבראים, ועם היות שנתהוו בבחי' יש, הרי צ"ל ביטול היש אל האין האלקי, ועי"ז דוקא הוא כלי אל האין האלקי, להיות הקיום והחיות שלו בהאור האלקי, וכידוע⁶¹ דכלי לחיות הוא הביטול דוקא, וע"י שיתבונן וירגיש בנפשו איך שהאין האלקי הוא המהווה, והעיקר הוא האלקות, יהי' ביטול היש כו'. וגם זאת יבין, איך שההעלם אינו העלם אמיתי, דזה שמתעלם ומסתתר האור ע"י ה"ג הנ"ל, באמת אינו העלם כלל, ומאיר האור דש' הוי' גם לאחר ההעלם, שהוא רק לגבי הנבראים לבד כו'. אך העיקר הוא ע"י הביטול דהוי' החומריות שנעשה ע"י העבודה שע"פ טו"ד, שפועל הביטול דנה"ב, שלא יומשך אחרי התאוות כו', וכל עניניו הגשמי' לא יהי' למלאות תאוות נפשו, רק בכוונה לש"ש, ושיהי' כוונה אלקי' בכל דבר כו', וכמשנת"ל⁶² באורך בענין הביטול, ובב' האופנים דבירור פסולת מן האוכל ובירור האוכל כו', שע"י נעשים הדברים תחתונים כלים לאלקות, ועי"ז מאיר גילוי אלקות בעולם כו'.

(59) דניאל ז, י.

(60) חגיגה יג, ב.

(61) ראה לקו"ת שלח מה, ג. סה"מ עת"ר ס"ע כד. לעיל פ"ס (ח"א ע' קג). פש"ז (ח"ג ע' תתקמ).

(62) ד"ה זאת חוקת, מי מנה, וידבר גו' פנחס, והי' כי תבוא, אתם נצבים – תרע"ה (ע' איתכח ואילך. ס"ע איתלב ואילך. ע' איתלט. ע' איתמה ואילך. ע' איתנ ואילך. ע' איתקמט ואילך. ע' איתקנב ואילך).

תרס"ח ע' קצג. לעיל פפ"ה (ח"א ע' רפח). פרפ"ו. פרפ"ט (ח"ג ע' תשצד. ע' תתב).

(56) ה"ג [= ה' גבורות] מנצפ"ך: ראה במדב"ר פי"ח, כא. עץ חיים שער ה (שער טנת"א) פ"ג. שער כב (שער מוחין דקטנות) פ"ג. תניא שעהיה"א פ"ד (עט, ב). מאמרי אדמו"ר האמצעי פסח ע' רלו. וש"נ.

(57) ראה תוד"ה גרועי – שבת קד, א.

(58) ראה לעיל ע' איתקפג.

ואמנם שילוב אד' בהוי' הוא התכללות ש' אד' בש' הוי', ואז מתאחדים האותי' דש' אד', דהיינו הפרטים דאותיות הדבור שהן בריבוי התחלקות כנ"ל, כאשר עולים ונכללים בש' הוי', ה"ה מתאחדים כו', וכמו הדבור כאשר הוא עדיין בחמדת הלב או בשכל כו', וכמ"ש בסש"ב פ"כ וכ"א. והוא בחי' הביטול דכלים דע"ס דאצי, דנת"ל (ד"ה ראה הא' 65) ההפרש דביטול האור וביטול הכלים, דביטול האור הוא בבחי' דבקות, וביטול הכלים הוא בבחי' התכללות, והוא הביטול דהעדר תפיסת מקום, כמו שרגא 64 בטיהרא כו', 65 ונת"ל (ד"ה בא אל פרעה 66) דהביטול והעדר תפיסת 67 הוא ג"כ ביטול במציאות, והוא בחי' יחוד'ע כו'. והנה, הביטול דהעדר תפיסת מקום זהו לגבי אור שלמעלה מן האור שהכלי יכולה לקבל. וכמו עד"מ חכם קטן שמתבטל לגבי חכם גדול, זהו דוקא כאשר הגדול הוא מופלא בחכמה, דאם הוא חכם שבערכו, אינו מתבטל, כ"א כאשר הוא מופלא בחכמה, אז מתבטל בהעדר תפיסת מקום כו'. וכמו"כ הוא למעלה, הביטול בבחינת הכלים הוא דוקא לגבי אור שלמעלה מהאור המתלבש בתוכם, והוא לגבי בחי' שרש ומקור ההשתל' כו'. והביטול הו"ע תיקון וביורר הכלים בבחי' בירור אוכל מתוך האוכל שנת"ל 68, ועי"ז נעשים כלים אל האור כו'. ובעבודה הוא הביטול דבחי' רעו"ד שלמעלה מטו"ד כו', וכמ"ש בסש"ב פי"ט 69, דהנפש חפצה לידבק בשרשה ומקורה כו', הגם שתהי' אין ואפס כו', והוא הביטול דבחי' חכ' שבנפש כו', והביטול דרעו"ד הוא בבחי' התכללות שלמעלה מהביטול הנ"ל, וכמ"ש במ"א 70. וז"ע שילוב אד' בהוי', שזהו בחי' יחוד'ע, בבחי' התכללות באוא"ס כו', ועי"ז הוא הגילוי דבחי' אוא"ס שלמעלה מהשתל' כו'. וזהו בחי' ד"ע דאצי, דהיינו הגילוי דבחי' שרש ומקור ההשתל' כו'.

א'קפ

אך אמיתי' ענין ד"ע הוא כמא' 71 תכלית הידיעה שלא נודע, והוא להכיר ולהרגיש את הא"ס שלא נודע בבחי' השגה כלל כו' 72. והענין הוא, דהנה, דעת שהוא הכרה, הרי שייך לאחר השגה, דכאשר משיג את הענין, הנה ע"י ההתקשרות וההעמקה באים לידי הכרה והרגשה כו'. אך תכלית ענין הדעת הוא להכיר את הא"ס שלא נודע ומושג כלל, ומבו' במ"א (בד"ה תקעו עת"ר 73) דהיינו גם מה שלא בא בבחי' השגת השלילה ג"כ, והוא מה שעצם הנפש מכיר ומרגיש עצמות א"ס, מפני שזהו שרשו ומקורו כו'. וכמו ההתקשרות עצמי דנשמה, שזהו מצד עצם הנשמה, לא ע"י התבוננות, גם לא בבחי' ההפלאה דהאוא"ס כו', דע"י התבוננות ההפלאה והרוממות דא"ס הוא התעוררות בחי' מקיף דחי' (והוא בחי' אה' שאינה תלוי' בדבר כו' 74, כמשנ"ת שם 75), אבל מקיף דיחידה

70 ראה המשך תרס"ו ס"ע תצד ואילך. לקמן ח"ו ע' וא'תכד. סה"מ תרע"ח ע' מד. פרו"ת ע' קנג. ספר השיחות תורת שלום ע' 161. וראה גם לעיל פקטיג (ח"ב ע' תמוז) ובהנסמן שם.
71 ראה בחינות עולם ח"ה פ"ב. עיקרים מאמר ב סוף פ"ל. של"ה קצא, ב בהגהה.
72 ראה גם לקמן ח"ו ס"ע וא'רמוז.
73 סה"מ עת"ר ע' קעז ואילך.
74 ראה אבות פ"ה מט"ז.
75 סה"מ שם ע' רו ואילך.

63 פרצ"ב (ח"ג ע' תתי).
64 חולין ס, ב.
65 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' קעט. סה"מ תרל"ב ח"ב ע' תרכו. הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח ע' נו ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' ריו. עת"ר ע' סב. לעיל ד"ה זה היום, אנכי אנכי – תרע"ו (ע' א'תקסט. ע' א'תקפו ואילך).
66 תרע"ה (ח"ד ע' א'קלא ואילך).
67 תפיסת: אוצ"ל: תפיסת מקום.
68 ד"ה ויענך וירעיבך, ראה אנכי – תרע"ה (ע' א'תקא. ע' א'תקח).
69 כד, ב.

אינו גם ע"י התבוננות הנ"ל, רק שהנפש מצ"ע מתקשרת בעצמות א"ס כו' (דכעצם היא מקושרת בא"ס, כמא"ס⁷⁶ חבוקה ודבוקה בכך, וההתגלות דמדרי' זו זהו שמתקשרת כו'). וכמו"כ הוא בהכרה, שהנפש מצ"ע מכרת בחי' עצמות א"ס כו'. וכמו עד"מ הרגשת הלב, שהלב מרגיש מה שאינו יודע, וכמו לב יודע כו'⁷⁷, הרי זה לא מצד ידיעה כלל, שהרי אינו יודע מאומה, ומ"מ הלב מרגיש, מפני שהדבר נוגע לו בעצם נפשו כו'. וכמו"כ היא ההכרה דעצם הנפש, שמכיר ומרגיש עצמות א"ס, מפני שזהו שרשו ומקורו העצמי כו'. וזהו אמיתית ד"ע, שעיי"ז הוא גילוי בחי' האין האמיתי שמבחי' פנימיות ועצמות א"ס ב"ה כו'.

וזהו הב' ידיעות דלחם מן הארץ⁷⁸ ולחם מן השמים⁷⁹ שנת"ל (ד"ה אתם נצבים⁸⁰) בשם הזהר פ' ויצא⁸¹, דהיינו ב' הדעות דד"ע וד"ת כו'. לחם מן הארץ היא הידיעה דד"ת, שזה שייך לענין הביורור, והיא העבודה שע"פ טו"ד (והיא המשכת מוחין לז"א, שז"ע ספה"ע, כמשנ"ת שם⁸², והו"ע ד"ת הממשיך ממוחין למדות כו', ושתהי' ההמשכה גם בבחי' מל' כו'), שעיי"ז יהי' הביורור ממש בחומריות הנה"ב, ובכל הדברים התחתונים, שיהיו כלים לאלקות כו', ועיי"ז הוא היחוד דהוי' אלקים בבחי' שילוב הוי' באד', והיינו המשכת האור דס' השתל' כו'. ולחם מן השמים הוא בחי' ד"ע, והוא הידיעה איך שכולא קמי' כל"ח⁸³ כו'⁸⁴, והוא היחוד דהוי' אלקים בבחי' שילוב אד' בהוי', שזהו בבחי' התכללות, שהוא הביטול דבחי' הכלים כו', וההמשכה והגילוי עיי"ז הוא מבחי' שרש ומקור האור כו', וזהו בחי' חיצוני' הכתר וחיצוניות עתיק, ובשרשו בחי' חיצוניות דאוא"ס כו' (והוא בחי' עונג העצמי הבא במורגש כו'). ואמיתי' הידיעה דד"ע הוא בחי' פנימי' הקו, והוא בחי' לחם מן השמים דמן, שהוא בחי' פנימיות התורה, שזהו גילוי בחי' עצמות א"ס ב"ה כו'. ובד"כ לחם מן השמים ניתן במ"ת, דגם חיצוניות התורה הוא בחי' ד"ע, והוא בחי' ד"ע דאצי' כו', והעיקר הוא פנימי' התורה, שזהו הגילוי דבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו'. וזהו דלחם מן הארץ ניתן להם מיד לאחר יצי"מ, והוא כדי להיות הביורור מלמטלמ"ע, ובמ"ת ניתן להם הידיעה דלחם מן השמים, והוא היחוד דהוי' ואלקי' בבחי' ד"ע כו'.

א'קפא

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש רש"י⁸⁵ לא הי' צריך להתחיל התורה אלא מהחדש הזה כו'⁵. דהנה אי' בעקידה⁸⁶ דבב' אופנים יכולים לראות הפלאות האלקות, הא', מהנהגת הטבע, מסיודור המערכות ומהילוכם ופעולתם התמידית, שנראה בזה כח הא"ס והפלאותו כו', והב', משידוד המערכות וביטול הטבע כו'. והן ב' הנהגות דד"ע וד"ת, דד"ת הוא הנהגת הטבע, וד"ע היא הנהגה שלמעלה מהטבע כו'. וז"ע ניסן ותשרי, דתשרי שהוא

(76) נוסח הושענות (יום ג').

(77) משלי יד, י. וראה פירוש המלות פס"ח (מג, ג). מאמרי

אדמור"ר האמצעי שמע"צ ושמח"ת ריש ע' א'שעג.

(78) ראה ברכות לה, א (במשנה). לז, א ואילך.

(79) בשלח טז, ד.

(80) תרע"ה (ע' איתקנו ואילך).

(81) קנו, ב.

(82) ע' איתקנו.

(83) = כלא חשיבי.

(84) ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב.

(85) ספר עקידת יצחק פ' בא שער לה.

זמן בריאת העולם⁸⁶, שזהו להיות בחי' הנהגת הטבע כו', וניסן הוא חדש של גאולה⁸⁷, שזהו למעלה מהטבע, וכמו האותות ומופתים דמצרים כו', וכמ"ש במ"א⁸⁸ באורך. וזהו לא הי' צריך להתחיל את התורה אלא מהחדש הזה לכם, להיות שהתורה בכלל היא בחי' ד"ע, שז"ע לחם מן השמים שניתן להם במ"ת כו', והוא להיות היחוד דהוי' ואלקי' איך שכולא קמי' כלא כו', וגם גילוי בחי' עצמות א"ס דתכלית הידיעה שלא נודע כו', וז"ע החדש הזה לכם, שהוא גילוי אור חדש כו'. ומה טעם פתח בבראשית, משום כח מעשיו הגיד לעמו⁸⁹, והו"ע הבירורים, שז"ע כח מעשיו, היינו הכח והשליטה על הטבע, כמשנת"ל ד"ה זה היום⁸⁸, והן הכ"ח אותיות שבפסוק בראשית⁸⁹, ועי"ז הוא הגילוי דהאור דסדר השתל' כו'. ונא' זה ג"כ בתורה, דהנה, הבירורים דד"ת הן הבירורים דש' ב"ן, אבל מ"מ ג"ז הוא ע"י הארת ש' מ"ה, וע"כ נא' בתורה, שהיא בחי' ש' מ"ה כו'. וזהו הארץ של הקב"ה ונתנה לאשר ישר בעיניו, והו"ע והארץ נתן לבנ"א⁹⁰, דבחי' נתינה היא מש' מ"ה, בבחי' המשכה מלמעלמ"ט כו', וזהו ג"כ לאשר ישר, כמו ישר יחזו פנימו כו'⁹¹. וזהו שלא הי' צריך להתחיל אלא מהחדש הזה כו', שזהו עיקר ענין התורה כו', ומה טעם פתח בבראשית, מפני שצ"ל גם ענין הבירורים. והו"ע לחם מן הארץ ולחם מן השמים, שהן ב' הידיעות דד"ע וד"ת, והן ב' אופני היחוד דהוי' ואלקים כו'. ונאמר זה ג"כ בתורה, דלהיות הבירור מלמטלמ"ע דשם ב"ן, זהו ג"כ ע"י הארת שם מ"ה, שז"ע התורה, וע"כ נא' ברה"ע ג"כ בתורה כו'.

(86) ראה ר"ה י, סע"ב ואילך.

(87) שמו"ר פט"ו, יא.

(88) ראה אוה"ת בראשית יח, סע"ב ואילך. אוה"ת בא ח"ח

ע' ב'תקטו ואילך. סה"מ תרנ"ד ס"ע קלא ואילך. המשך

תרס"ו ע' רה. סה"מ עת"ר ע' שעח. תרע"ח ע' רכה ואילך.

(89) ראה זח"ג רמה, א (רע"מ). תקו"ז בהקדמה (יג, א).

אוה"ת שלח ע' תעח. ע' תקח. נ"ך ח"א ע' ט. תרל"ג ח"ב ריש

ע' שנה.

(90) תהלים קטו, טז.

(91) שם יא, ז.

בס"ד. ש"פ נח ושבת ר"ח, עתר"ו

כה' אמר ה' השמים כסאי והארץ הדום רגלי², וצ"ל³, והלא אין לו דמות הגוף ולא גוף⁴, וא"כ מה"ע כסאי והדום רגלי כו', ובגמ' חגיגה⁵ במחלוקת דב"ש וב"ה אם שמים קדמו או ארץ קדמה, א"ל ב"ש לב"ה, לדבריכם דארץ קדמה, אדם עושה שרפרף ואח"כ כסא, שנא' השמים כסאי והארץ הדום רגלי, ופרש"י⁶ דמתחלה עושה כסא, ולפי גובה הכסא מתקן השרפרף כו', וצ"ל איך הוא לדעת ב"ה דארץ קדמה לשמים כו'. ולהבין זה ילה"ק משנת⁷ ענין היחוד דהוי' ואלקים, שזהו בב' האופנים דד"ע וד"ת, והו"ע שילוב הוי' באד' ושילוב אד' בהוי' כו', ועיקר ענין ד"ע הוא ההכרה דבחי' עצמות א"ס כו', והן ב' הידיעות שע"י לחם מן הארץ ולחם מן השמים כו'. ובד"פ הן ג' מדרי', הא', בחי' ד"ת דבחי' מל', וכן בהאור דסדר השתל', והוא ע"י הביירוים דבי"ע כו', הב', בבחי' האור שלמעלה מסדר השתל', והיינו בשרש ומקור ההשתל', והוא ע"י הביטול דכלים, דבעבודה הוא בחי' רעו"ד כו', והג', בחי' עצמות א"ס, בחי' האין האמיתי כו'.

א'קפב

ומעתה צ"ל מ"ש⁸ וידעת היום כו' כי הוי' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, שנת"ל (ד"ה וידבר כו' כה"ד⁹) הקושי, מהו אומרו בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, דמאחר דהוי' הוא אלקי' בשמים ממעל, כמו"כ הוא בארץ מתחת כו', שהרי השמים¹⁰ שניהם נבראו מש' אלקים, וכאשר הוי' הוא אלקים על הארץ מתחת, כמו"כ הוא בשמים ממעל, ומה צריכים להאריך בזה.

והנה ע"פ פשוט י"ל, שזהו להוציא מדעת המינים שאומרים שתי רשויות הן ח"ו¹¹, וכמו שא' האמגושי לאמימר (סנהדרין דל"ט א') מפלגך ולעילא דהורמיז ומפלגך ולתתא דאהורמיז כו', והיינו שאומרים עזב ה' את הארץ¹², רק על השמים כבודו¹³, ואינו משגיח ח"ו על הארץ כו'¹⁴. וכמו"כ הוא הענין ברוחני, וכמ"ש¹⁵ למה יאמרו הגוים אי' נא אלהיהם, היינו האלקות שממשיכים ע"י מצות מעשיות כו', דעל עבודה רוחני, כמו

(4) פיוט "יגדל" – ע"פ פירוש המשניות להרמב"ם סנהדרין פרק חלק – היסוד השלישי.

(5) יב, א.

(6) ד"ה שרפרף.

(7) ד"ה בראשית (ע' א'תרטו ואילך).

(8) ואתחנן ד, לט.

(9) תרע"ה (ע' אישנו ואילך).

(10) השמים: אוצ"ל: השמים והארץ.

(11) ראה לקו"ת שה"ש לת, ג. מאמרי אדמ"ר הצ"צ (הנחות) לך לך ס"ע רט. סה"מ תרל"ג ע' כו. תרנ"ז ס"ע עט. עת"ר ע' תפח.

(12) יחזקאל ת, יב, ט, ט.

(13) תהלים קיג, ד.

(14) ראה לקו"ת שה"ש לו, ב.

(15) תהלים קטו, ב.

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ביאורי הזהר לאדמ"ר האמצעי סד, ג ואילך. ולאדמ"ר הצ"צ – ח"א ע' קמה. ד"ה ומשה נגש אל הערפל באוה"ת יתרו ע' אי"ד ואילך*.

(2) ישע"י סו, א. – הפטרת שבת ראש חודש.

(3) ראה תו"א בראשית א, א. מאמרי אדמ"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' תשה. אוה"ת בראשית ח"ו תתרכג, סע"א ואילך. המשך תרס"ו ע' רפה. סה"מ תרל"ח ע' ריו. תרע"ח ע' רעו. תרפ"ה ע' רלג. רד"ה השמים כסאי – תשל"א, תשל"ו, תשל"ח, תשמ"ב, תשמ"ג, תשמ"ד, תשמ"ה, תשמ"ו.

* והוא ד"ה זה במאמרי אדמ"ר הזקן פרשיות ח"א ע' שלח ואילך – בתוס' הגהות וכו'. וראה ד"ה ומשה נגש אל הערפל תשכ"ה (סה"מ תשכ"ה ע' קנא ואילך), שמיסוד על ד"ה הנ"ל באוה"ת שם.

עבודת האבות וכה"ג, מודים הם שעי"ז ממשיכים אלקות, אבל איך ממשיכים גילוי אלקות ע"י מצות מעשיות כו'¹⁶ (צ"ל דזהו גם בחסידי אוה"ע, המבו' בס"י ד"ה ששת ימים¹⁷ שמשגיגים קצת גילוי בחי' האין וביטול היש כו', ומ"מ, ההודאה שלהם הוא רק בעבודה רוחני' כו'. וזהו מפני שהולכים רק אחר השכל, ומשו"ז מחלקים בין רוחני' לגשמיות כו'. דהנה, מה שלמעלה מהשכל, וכמו ענין האמונה, זהו בנש"י דוקא, וכמ"ש במ"א¹⁸, ונז' ג"כ לעיל¹⁹, דהאמונה פשוטה בנש"י בענין התהוות יש מאין ואחדות ה', שא"צ ע"ז שום אות ומופת כלל, הוא משום דמזלי' חזי²⁰, דהנשמה כמו שהיא למעלה היא רואה אמיתי' הדבר איך שמתהווה מאין ליש ואיך שהכל בטל ומיוחד באוא"ס כו', ומשרש הנשמה מתנוצץ בהנשמה שבגוף ובא בבחי' אמונה כו', דבהנשמה למעלה ה"ז בבחי' ראי', לא בהשגה לבד, ובאה בנשמה שבגוף ג"כ בבחי' אמונה שלמעלה מטו"ד כו'. וזה שייך רק בנש"י, משא"כ באו"ה²¹ כו', דעם היות שיש בהם ג"כ אוצר הנשמות הנק' גוף, וכדעת ר' אלחנן נדה די"ג ב' ²² מ"מ, אינו שייך בהם ענין מזלייהו חזי כו'. וכן ענין האמונה שמצד עצם הנשמה, הרי אינו שייך רק בנש"י, שזהו בחי' האלקות שבנשמות כו'. וידוע²³ דלמעלה מהשכל פועל גם בשכל, דע"י שיש ההרגש שלמעלה מהשכל, גם השגת והנחת השכל הוא באופן אחר (דער לייג פון שכל איז באו"א), וכאשר לא יש מה שלמעלה מהשכל, רק שכל לבד, אינו מושג (און עס לייגט זיך ניט) איך שגשמי' כמו הרוחני' כו'. וע"כ, אוה"ע שהולכים רק אחר השכל, ה"ה מחלקים בין רוחני' לגשמי' כו'.

ובאמת עיקר הכוונה היא המשכת גילוי אלקות למטה, וע"י מצות מעשיות דוקא כו'. דהנה תכלית בריאת האדם למטה הוא להמשיך גילוי אלקות בעולם התחתון²⁴, וכדאי' בזהר ויגש דר"ה ע"ב²⁵, כד ברא קוב"ה עלמא, עביד עלמא תתאה כגוונא דעלמא עילאה, ואיהו יקרי' לעילא ולתתא כו'. עלמא תתאה הוא בחי' מל', מקור דבי"ע, ועלמא עילאה, בינה, מקור עולם אצי', וכידוע דעיקר מקור ההשתל' הוא בחי' בינה כו'²⁶. ועביד עלמא תתאה כגוונא דעלמא עילאה, היינו, דאוא"ס עצמות המאציל, להיותו מובדל בערך מן העולמות, גם מעולם האצי', וע"כ הוא מאיר בבי"ע כמו באצי' בשניהם בשה, וכמ"ש²⁷ המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים וארץ, שהן אצי' ובי"ע כו'²⁸, ומשו"ז עביד עלמא תתאה כגוונא דעלמא עילאה, דכשם שיש ע"ס או"כ באצי', כמו"כ יש ע"ס

א'קפג

16 ראה ד"ה יהי ה"א עמנו במאמרי אדמו"ר הזקן הקצרים ע' קבל ואילך. ד"ה הנ"ל תרני"ח, תרפ"ה (סה"מ תרני"ח ע' א ואילך. תרפ"ה ע' שח ואילך). ד"ה הנ"ל דיום שמח"ת תשמ"ה. טו תמוז תשמ"ו. לעיל פפ"ז (ח"א ע' רכד).

17 סידור עם דא"ח תטז, סע"ג. תכ, ד.
18 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן פרשיות ח"א ע' שסו. סה"מ עת"ר ע' ט.
19 פס"א (ח"א ע' קנא). וראה לקמן ח"ו ע' וא"ת.
20 מגילה ג, א. וש"ב.
21 = באומות העולם.
22 וכדעת ר' אלחנן נדה די"ג ב': בנדה שם: «אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות בגוף». ובתוס' ד"ה אין בן דוד בא – עבודה זרה ה, א: «ואומר הר"ר אלחנן דנשמות של ישראל

ושל עובדי כוכבים אין בגוף אחד'. וראה אגרות קודש אדמו"ר מהר"ש ע' ק.

23 ראה גם סה"מ תר"ס ע' טז.

24 ראה גם לעיל ח"ד ע' אירלג.

25 בהבא לקמן – ראה ביאורי זהר לאדמו"ר האמצעי ולהצ"צ שבהערה 1.

26 ראה לקו"ת צו יא, ד ואילך. אוה"ת דרושים לפסח ע' תשלא ואילך. לעיל פמ"ח (ח"א ס"ע קי). פרפ"ב (ח"ג ע' תשפד).

27 תהלים קיג, ה"ו (ושם: בארץ).

28 ראה אוה"ת וראר ע' קנת. תשא ע' א'תתנ. ס"ע א'תתקכט. סה"מ תרני"ט ע' קמ.

בכחי' או"כ בני"ע כו', בכדי שיוכל להיות הגילוי גם בעלמא תתאה כמו בעלמא עילאה כו'. וזה רק בכח הא"ס, להיותו פשוט ומובדל בעצם, ע"כ ביכולתו לעשות בחי' בני"ע כמו האצי', ולהיות מאיר בהם בשוה כו'. והגם שאינו דומה הגילוי בני"ע כמו באצילות, דמאיר שם גילוי אוא"ס, ואיהו וחייהו וגרמוהי חד²⁹, משא"כ בני"ע כו', כנודע³⁰, וצ"ל דמש"א עביד עלמא תתאה כו', שהגילוי הוא בעלמא תתאה כמו בעלמא עילאה, זהו מצד בחי' אוא"ס שלמעלה מהשתל, שנמצא למטה בני"ע כמו באצי' כו', וכמשנת"ל בכ"ד³¹ ההפרש בין אוא"ס שבאצי' ושלמעלה מאצי', דהאוא"ס שבאצי' הוא שרק באצי' הוא בכחי' א"ס להתפשטותו כו', ואוא"ס שלמעלה מאצי' הוא שנמשך גם בני"ע, ובכ"מ הוא בבחי' א"ס ממש כו'. ומ"מ צ"ל הכוונה שזהו מה שהא"ס מאיר בגילוי בני"ע, דמשו"ז עביד עלמא תתאה כגוונא דעלמא עילאה, בכדי שיהי' גילוי האור, לא רק מה שנמצא בהעלם כו'. והיינו במעהמ"צ, שהן רצה"ע, הרי הרצון דאוא"ס ב"ה מאיר בגילוי בהמצוה, בלי שום הסתר פנים כו'. רק שהמצות הן בדברים המותרים דוקא, וכמשנת"ל (ד"ה ויקחו לי תרומה³²) דכללות ההבדלה דתורה הוא להבדיל בין הטמא להטהור, דהיינו בין דברים המותרים ודברים האסורים כו' (דהרי מחכ' דמע"ב נמשך כל מה שנתהווה, והתורה מבדלת כו'), ויש הבדלה דפנימיות³³, היינו בדברים המותרים גופא, דעם היותם דברים המותרים, מ"מ, להיות כלים לגילוי רצה"ע הן דברים אלו דוקא, וכמו ד' מינים שבלולב, דמינים אלו דוקא נבחרו למצוה, וכן צמר לציצית וקלף לתפילין כו', והיינו מפני שהן בדוגמא דעלמא עילאה כו', וכמו הד"מ שבלולב, שיש בהם ענין האחדות³⁴, וצמר הציצית, שהן בדוגמת בחי' ושער רישי' כעמר נקי כו'³⁵, ה"ה כלים לרצה"ע כו', ועם היותם דברים גשמי' דעולם העשי' הגשמיות, הנה להיותם בדוגמא דעלמא עילאה, ה"ה כלים שמאיר בהם אוא"ס ב"ה כמו באצי' כו'. ואיהו יקר' לעילא ולתתא, פי' שזהו הפלאת אוא"ס, דעביד עלמא תתאה כגוונא דעלמא עילאה, ושנמשך גילוי אוא"ס למטה כמו למעלה כו'. והרמ"ז³⁶ פי' יקר' הוא בחי' לבוש, וכמו ר"י קארי למאני מכבדותא³⁷, והיינו דבחי' עלמא עילאה ותתאה הן בחי' לבושים אל האור שמתלבש בתוכם, והוא בחי' הקו"ח שמתלבש בע"ס דאצי' עד בחי' מל' דאצי', וגם בני"ע בוקע הארת הקו כו', וכמ"ש באגה"ק סי' כ'³⁸ דהארת הקו כו' בקע הפרסא עמהם כו', והיינו בחי' האו"פ שמאיר ג"כ בני"ע. ומ"ש עביד עלמא תתאה כו', הוא הגילוי דאו"מ. ואומר ויהו יקר' כו', הוא הגילוי דהאו"פ, שמאיר ג"כ בגילוי בני"ע כו'.

(34) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' תמו. סידור עם דא"ח שפא, ג ואילך. שפז, א ואילך. סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תריג ואילך. לעיל פש"ל (ח"ג ע' תתקכא). סד"ה ולקחתם לכם תרע"ו (לעיל ע' א'תרג).
(35) דניאל ז, ט.
(36) לזהר ויגש שם.
(37) שבת קיג, סע"א. ב"ק צא, ב.
(38) קלא, ריש ע"ב.

(29) תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב).
(30) תניא אגה"ק ר"ס כ (קכט, סע"א).
(31) פי"ב (ח"א ע' כו). פרכ"א (ח"ב ע' תריד). פשי"ג (ח"ג ס"ע תתעב). ד"ה מצה זו תרע"ה (ח"ד ס"ע אירנו ואילך). ד"ה שלח לך תרע"ה (לעיל ע' א'תח).
(32) תרע"ה (ח"ד ע' אקצא ואילך).
(33) הבדלה דפנימיות: אולי הכוונה, הבדלה פנימית. או אוצ"ל: הבדלה דפנימיות התורה (ראה לעיל שם ע' אקצג).

אר"י³⁹ הכי הוא ודאי²⁵, וברא אדם על כולא, הה"ד⁴⁰ אנכי עשיתי ארץ ואדם עלי' בראתי כו'. פי' ריה"ו⁴¹ בא לבאר, איך הוא שיהי' גילוי האור בבי"ע, שהרי ידוע⁴² דבתהו לא הי' התחברות אצי' עם הבריאה כו', דכשם שהספי' היו בבחי' פירוד, כמו"כ העולמות אבי"ע היו ג"כ בבחי' פירוד כו', וכמשנת"ל (ד"ה פנחס⁴³), ובתיקון הוא שנתחדש להיות התחברות אצי' ובי"ע כו', וע"י מה הוא ההתחברות כו'. וגם, שהרי בי"ע באמת באין ערוך לגבי אצי'⁴⁴, דאצי' הוא אלקות ממש⁴⁵, אבל בי"ע הן בחי' יש, ואיך יהי' הגילוי גם בבי"ע כו'. ועם היות דמצד אוא"ס שלמעלה מהשתל', דהיינו בחי' אוא"ס הסובב, הרי יכול להיות למטה כמו למעלה, וכמ"ש⁴⁶ את השמים ואת הארץ אני מלא, בהשוואה כו', וכנודע דבאוא"ס הסוכ"ע לא יש התחלקות מעומ"ט, דאיהו תפיס בכולהו עלמין ולית מאן דתפיס בי' כו'⁴⁷, וכמשנת"ל⁴⁸, הנה כ"ז הוא בהעלם, שנמצא בכ"מ למטה כמו למעלה, רק שהוא בהעלם כו', אבל איך יהי' גילוי בחי' אור הסובב למטה, כמו הרצה"ע דמצות כו', כנ"ל. וביותר נפלא הדבר בבחי' אור פנימי, שהוא בחי' גילוי אור, ובבחי' אור בכלי כו', ואיך יהי' הגילוי הזה בבי"ע, שהן בחי' יש כו'.

ועוד זאת, דריה"ו מבאר הענין בעומק יותר מכמו שמבאר רי"צ⁴⁹, והוא, דזה שהאו"פ מאיר ג"כ בגילוי בבי"ע, אין זה רק מה שהארת הקו שבכלים דמל' בקע הפרסא עמהם כו', שהרי מה שהארת הקו בוקע ונמשך בבי"ע, אין זה אמיתית הגילוי עדיין, להיותו רק בחי' הארה לבד כו', וידוע⁵⁰ דגם כללות אור הקו שבאצי' ה"ז רק הארת הקו, ומה שמאיר בבחי' מל' הוא רק הארה דהארה לבד כו', וכמשנת"ל (ד"ה אנכי אנכי⁵¹). וגם מה שהארת הקו שבמל' בוקע את הפרסא עם בחי' הכלים דמל' ומאיר בהם בבי"ע כמו באצי', ה"ז רק שמאיר בכלים דמל', שהן בחי' נשמה דבי"ע, אבל אינו מאיר בבחי' הכלים דבי"ע כו'. וידוע דאור הנשמה דבי"ע היא ג"כ בכלים דבי"ע בבחי' ידיעת המציאות לבד כו', וכמ"ש במ"א⁵², ונת' ג"כ לעיל⁵³. והכוונה היא להיות גילוי אור הקו ממש בבי"ע, שזהו אמיתית הגילוי כו', ואדרבא, ע"י הגילוי בבי"ע, יהי' תוס' אור באצי', להיות גם שם גילוי עצמות הקו, לא רק הארה לבד כו'.

47) זח"ג (רע"מ) רכה, א.

48) פמ"ט. פנ"ח (ח"א ס"ע קיג ואילך. ע' קמג).

49) שובבאר רי"צ: = ר' יצחק - בעל המאמר „כד ברא קובה" עלמא, עביד עלמא תתאה כגוונא דעלמא עילאה, ואיהו יקרי' לעילא ולתתא" (שאמרו לר' יהודה).

50) ראה תניא אגה"ק סי"ב (קלא, ב). סהמ"צ להצ"צ לו, א. קכט, סע"ב ואילך. סה"מ תרס"ט ע' קסא ואילך.

51) תרע"ו (ע' אתקצא ואילך).

52) ראה סה"מ תרמ"ז ע' קלת. תרס"ג ח"א ע' טו. אעתי' ע' עג.

53) פק"ח (ח"א ע' רפ). פשל"ט (ח"ג ע' תתקמו). ד"ה אדם כי יהי' תרע"ה (ח"ד ע' ארצה).

39) = אמר לי ר' יהודה (והוא המשך מאמר הזהר ויגש הנ"ל).

40) ישע"י מה, יב.

41) = ר' יהודה.

42) ראה לקו"ת שה"ש מט, ד. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ס"ע א"ז. ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' קכ. סה"מ אעתי' ע' קלג. תער"ב ע' ט.

43) תרע"ה (לעיל ע' אתנג).

44) לקו"ת שה"ש ד, ד. ובכ"מ.

45) תניא פמ"ט (סט, א). לקו"ת שה"ש שם. ובכ"מ.

46) ירמי' כג, כד. וראה לקו"ת צו יא, סע"א. שלח מה, א. מסעי צד, ד. ואתחנן ט, סע"א. פ' ראה לד, א.

ועז"א⁵⁴ וברא אדם על כולא²⁵. דהנה, כללות ההשתל' הוא בחי' אדם, וכנודע⁵⁵ דז"א הוא בחי' אדה"ע שע"ג הכסא. וכן חכ' הוא בחי' אדם⁵⁶, וכידוע⁵⁷ דאדה"ר הוא בחי' אדם עילאה כו' (והו"ע אנפי רברבי ואנפי זוטרי⁵⁸, בחי' חכ' וז"א כו', דהאדם הגדול בענקים⁵⁹ הוא בחי' חכ' כו'⁶⁰, ואנפי זוטרי, הנק' כרוב, כרביא, הוא בחי' ז"א כו', וכמ"ש בתו"א ד"ה מי יתנך כפ' תרומה⁶¹). וכמו"כ בבחי' מל' ג"כ⁶² בחי' כמראה אדם⁶³, דבחי' מל' כשירודת לברי' נק' בש' בהמה, ובאצי' היא בחי' אדם כו', וכמ"ש במ"א⁶⁴, וברמ"ז משפטים דצ"ד סע"ב, בענין אדם באורח אצי', פי' שזהו נשמה מבחי' מל' דאצי' כו' (הובא לעיל ד"ה בא אל פרעה⁶⁵). וכמו"כ א"ק נק' אדם כו'⁶⁶. וכנודע⁶⁷ דהג' מדרי' שבהם נבחן כללות ההשתל'⁶⁸ הן ג' בחי' אדם, אדם דברי', אדם דיצי' כו'⁶⁹. ובמא"א⁷⁰ אות א' סעי' ל"ב כ' וז"ל⁷¹, אדם קדמון נק' הנאצל הראשון שהאציל הא"ס, ובערכו נק' אדם דברי' כו', אדה"ר נק' אבא עילאה, פרצוף הראשון שניכר באצי' כו', אדם סתם כו', והוא ז"א, וגם המל' נק' אדם דבמרכבה עכ"ל. נמצא⁷², דבכללות השתל' יש בחי' אדם כו'. ובכל מקום עיקר בחי' אדם הוא בחי' הפנימיות, דאדם בגימט' מ"ה⁷³, והוא בחי' ש' מ"ה מלגאו⁷⁴, דהיינו בחי' הפנימיות כו'. וכמו בבחי' מל', מה שנק' אדם זהו בחי' פרצוף הפנימי דמל', ששרשו מחכ' וכתר כו' (וי"ל שזהו מה שעצם האותיות שרשן מקדמות השכל כו', כמ"ש באגה"ק סי' ה'⁷⁵, והיינו צורת האותיות כו', והו"ע אבא יסד ברתא כו'⁷⁶, וידוע דדבור הוא מבחי' מדבר, בחי' הכתר כו', וכמ"ש במ"א⁷⁷). וכן בז"א הוא בחי' פנימי' ז"א, המשפיע האורות בהכלים כו', שז"ע מלגאו איהו ש' מ"ה דאיהו אורח האצי' ואיהו שקיו דאילנא כו'⁷⁸. וי"ל שזהו בחי' עצמות הקו כו', וכידוע⁷⁸ דהקו הנמשך מאוא"ס הוא כמשל צנור הגדול הנמשך מהנהר, וממנו מסתעפים צנורות קטנים אל הכלים כו', וא"כ י"ל, דשם מ"ה דאיהו

א'קפה

ואילך). ד"ה אלה הדברים וד"ה שמור דש"פ ואתחנן תרע"ה (לעיל ס"ע א'תעה ואילך. ע' א'תצא).

(69) ראה עץ חיים שער ג (שער סדר אצילות) פ"א. מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"א ע' א ואילך. ועם הגהות כו' – אה"ת ענינים ע' עז ואילך. לקו"ת מסעי צה, א ואילך. סה"מ תרמ"ד ע' שכא. תרצ"ב ע' צז ואילך.

(70) = ובמאורי אור.

(71) ו"ל: בשינוי הסדר.

(72) בהבא לקמן – ראה אוה"ת יתרו שבהערה 1.

(73) פרדס שבהערה 56. עץ חיים שער י (שער התיקון)

פ"ג. שער לח (שער לאה ורחל) פ"ב. עמק המלך שבהערה 60. ויעוד.

(74) תקו"ז בהקדמה (יז, א).

(75) קז, ב.

(76) זח"ג (רע"מ) רנו, ב. רמח, א. רנח, א. תקו"ז תיקון כא

(סא, ב). תניא אגה"ק ס"ה (קז, א).

(77) ראה תו"א הוספות קט, א. לקו"ת חוקת נת, א ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' יד. ריש ע' קנד. אוה"ת תזריע ע' תקכא. ע' תקכה. לעיל פש"צ (ח"ד ע' א'פג).

(78) ראה ביאורי זוהר לאדמו"ר האמצעי מח, א ואילך.

ולאדמו"ר הצ"צ ח"ב ע' תשד ואילך. ע' תשט ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' סד ואילך.

(54) ר' יהודה בזהר ויגש שם.

(55) ראה עץ חיים שער יח (שער רפ"ח ניצוצין) פ"ה.

(56) ראה פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) פ"א מערכת אדם. סה"מ תר"ל ח"א ע' קלה. ח"ב ע' תקטו. תר"ם ח"ב ס"ע תתקט.

(57) ראה תו"א יתרו עג, א. אוה"ת ברכה ס"ע א'תתקו ואילך. סה"מ עת"ר ס"ע שעג.

(58) ראה חגיגה יג, ב. זח"ג ריז, ב. תו"א תרומה פא, א ואילך.

(59) יהושע יד, טו.

(60) ראה עמק המלך שער יד (שער קרית ארבע) ר"פ סד (דאדם הגדול בענקים הוא חכמה, וז"א נק' קטן). הובא

באוה"ת נ"ך ח"א ע' ד.

(61) עט, ג ואילך.

(62) ג"כ: אוצ"ל: יש ג"כ.

(63) יחזקאל א, כו. וראה לעיל ח"ד ע' א"רי.

(64) ראה לקו"ת אמור לו, א. ש"ה ש"טז, א. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט ע' צ.

(65) תרע"ה (ח"ד ע' א'קלוז).

(66) ראה מקומות שצויינו בהערה 69.

(67) ראה אוה"ת ענינים ע' עח. ע' צו ואילך.

(68) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' לד ואילך.

אוה"ת בשלח ע' תרלא ואילך. לעיל פל"ה (ח"א ס"ע עז

שקיו כו', זהו בחי' עצמות הקו, שממנו מסתעפים הצנורות פרטים הנמשכים בכל ספי' כו'. ובמ"א⁷⁹ מבו', דגם הצנורות פרטים הן שרש האורות המתלבשים בכלים כו' (וע"כ בחי' שם מ"ה הוא בחי' פנימי' הקו כו'). וכן בחכ' הוא בחי' פנימי' ועצמות החכ', וכידוע⁸⁰ בענין בחי' כח ומה דחכ' כו'. והנה בפרטות יש בכל פרצוף בחי' אדם פנימי, אדם אמצעי, ואדם חיצוני⁸¹, וכידוע דמוחין הן פרצוף גמור בפ"ע, ומהם נמשכים ברמ"ח אברי הגוף, ע"י גידי המוח המתפשטים בכל האברים כו', וכמ"ש בבה"ז⁸² על מאה"ז ר"פ תולדות⁸³ (וזהו ג' בחי' אדם, אדם פנימי הן המוחין, ואדם חיצוני הן האברים, ואדם אמצעי הן הגידין המחברים וממשיכים מן המוחין אל האברים כו'⁸¹). והוא ג"כ ענין בשר גידין ועצמות כו'⁸⁴, דגרמא בנוין על מיא⁸⁵ זהו בחי' המוחין, ובשר הוא בחי' החיצונית, והגידין הן מחברים העצמות והבשר כו', וכמ"ש במ"א⁸⁶). אמנם כללות ענין האדם הו"ע ההתכללות, וכמ"ש⁸⁷ זכר ונקבה בראם ויקרא שמם אדם, הרי הוא התחברות ב' דברים, וכמ"ש בזהר⁸⁸ גופא ונפשא אחדא איקרי אדם כו', וכידוע⁸⁹ דאדם מורה על התכללות, וכמ"ש באורך בהבי' דוהניף⁹⁰, וכמו שהאדם כולל בעצמו מדרי' היותר עליונות ומדרי' היותר תחתונות כו', וכמ"ש במ"א⁹¹. וההתכללות הוא בהפנימיות דוקא, שהרי האברים בחיצוניותם הם מחולקים ומובדלים זמ"ז (לבד קו האמצעי שבו שמויחד, כמשנת"ל⁹², ומבו' במ"א⁹³), ויש לכאו"א פעולה מיוחדת, היד לכתוב, והרגל להלך כו', וההתחברות שלהם הוא מצד הפנימי' דוקא. דכמו"כ הוא למעלה, דההתכללות הוא בבחי' פנימי' ז"א, ובו וע"י נעשה ההתכללות וההתקשרות גם בבחי' חיצוני' ז"א. ונמצא, דעיקר בחי' אדם ש' מ"ה הוא בחי' הפנימיות, שזהו העושה ההתכללות, ולהיות שההתכללות הוא גם בהחיצוניות, ע"כ גם החיצוניות נק' בשם אדם כו'. ועד"ז יש בחי' שם מ"ה הכללי⁹⁴, והוא

(87) בראשית ה, ב (ושם: זכר ונקבה בראם ויברך אותם ויקרא את שמם אדם).

(88) וכמ"ש בזהר: ראה גם סה"מ תרס"ח ע' רמד (האדם הוא התכללות הגוף והנפש, וכמ"ש זכר ונקבה בראם ויקרא שמם אדם, ואי' בזהר שקאי על הגוף והנפש). וראה סה"מ תרנ"ג ע' רלה (ועד"ז בהגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח ע' ב): „דהנפש בפ"ע נק' נפש האדם והגוף נק' בשר האדם, וכשמחברים יחד הגוף והנפש, אז נק' אדם (ועמ"ש בעה"כ של הסה"ד בערך אדם בשם ס' הכוונות דאדם כולל זכר ונקבה, ובערך זכר כ' בשם הבחי' דהנפש נק' זכר והגוף נק' נקבה, וכ"כ בערך גוף ונקבה. וע' בחו"א ד"כ ב' וע' בחי'ב דע"ה ב', ע"ו א', וע' גמ' כריתות ד"ו ב'). וראה גם סה"מ תרס"ד ע' קל. לעיל פרי" (ח"ב ע' תקפד).

(89) ראה גם המשך תרס"ו ע' שח.

(90) לקו"ת אמור לו, ג.

(91) ראה תו"א בראשית ג, ב ואילך. ובכ"מ.

(92) ח"ג ע' תתקיג. לעיל ע' א'תקו.

(93) ראה סידור עם דא"ח שיו, ב ואילך.

(94) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן פרשיות ח"א ע' עד ואילך.

תורת חיים נח עו, ג.

(79) ראה סה"מ תרנ"ב ע' קג ואילך. תער"ב ע' ג ואילך. לעיל פרכ"ט (ח"ג ע' תרלט ואילך). וראה סה"מ תרפ"ט ע' יב ואילך.

(80) ראה שער האמונה ספ"ה (טו, א). הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח ע' מה. קונטרס ומעין מאמר כז פ"ב.

(81) ראה תורת חיים בראשית כט, ג. נח סז, ב. חיי שרה ככב, ג ואילך. קלח, ב ואילך. בשלח ריג, ג. מאמרי אדמו"ר האמצעי שמות ע' צה ואילך.

(82) ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי לג, ג ואילך.

(83) זח"א קלד, א.

(84) ראה עץ חיים שער מ (שער פנימיות וחיצוניות) דרוש יב. שער מא (שער החשמל) פ"א. לקו"ת פינחס עז, ד. מאמרי אדמו"ר האמצעי נצבים ע' תתקטו ואילך. אוה"ת יתרו ע' תתקלו ואילך. סה"מ תרנ"ג ע' רכט. תרס"ב ע' חסד ואילך. תרפ"ו ע' מג ואילך. ע' סח ואילך. תרצ"ב ס"ע קלא ואילך. ע' רעת. תרצ"ט ע' 234 ואילך.

(85) זח"ג ערה, א (רע"מ).

(86) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' תתיב ואילך. תקס"ו ח"ב ע' תרסד ואילך. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי רנד, א ואילך. ולאדמו"ר הצ"צ ח"ב ע' תתל. לעיל פקנ"ג (ח"ב ע' תיא). וראה לקו"ת, סה"מ תרנ"ג ותצ"ב שם.

ש' מ"ה דאבא⁹⁵, ולמעלה יותר, בחי' ש' מ"ה דא"ק, והוא שם מ"ה החדש כו'⁹⁶, דבחי' ש' מ"ה הכללי עושה ההתכללות וההתחברות בכללות ההשתל', עד דבחי' מל' שנק' ג"כ אדם, בחי' מ"ה, עושה חבור והתכללות אצי' עם ביי"ע, להיות גם הגילוי בבחי' ביי"ע כו'. והוא להיות דשם מ"ה הוא בחי' הביטול בבחי' הנחת עצמותו כו', וביטול הוא כלי לגילוי אוא"ס כו' כנודע⁹⁷, וע"כ, בחי' ש' מ"ה מקשר ומחבר וממשיך גילוי אוא"ס בהם גם בבי"ע כו'. ועם היות שאינו דומה הביטול דשם מ"ה דבי"ע לשם מ"ה דאצי' (וכמשי"ת בעזה"י⁹⁸), מ"מ, עיי"ז הוא המשכת האור והגילוי, בחי' גילוי אור עצמי (וי"ל דהחילוקים בשם מ"ה שבכל עולם, הוא ע"ד כמו שבהאו"מ יש מקיפים פרטי, ומ"מ, הכל הוא אחד בעצם מהותם כו', וכמשנת"ל באורך⁹⁹, כמו"כ י"ל בש' מ"ה, דעם היות שיש שם מ"ה דאצי', וש' מ"ה דברי' כו', מ"מ, בעצם מהותם א' הוא, והכל הוא בחי' אור עצמי כו'). וז"ש⁵⁴ וברא אדם על כולא, בחי' ש' מ"ה, שהוא בחי' הפנימיות, ועיי"ז הוא הגילוי כו', דשם מ"ה שהוא בחי' פנימי, הרי אין בזה חילוקי מדרי', ועושה ההתכללות וההתחברות בכ"מ כו', ולהיות שהוא בחי' הביטול, עיי"ז הוא הגילוי גם דהאו"פ בבי"ע ג"כ, עד למטה מטה כו'.

אִמְנֵם כ"ז תלוי באדם התחתון, שממשיך האור והגילוי ע"י עבודתו במעהמ"צ כו'. והענין הוא, דהנה במצות יש ב' ענינים, הא' הוא, דכללות כל המצות הוא רק המשכת רצה"ע, אף שהוא נגד השכל שיהי' השראת אלקות בעולם, מ"מ, ע"י המצות, שאמר ונעשה רצונו¹⁰⁰, הם ממשיכים אלקות בעולם. דהנה, תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן¹⁰¹ הן תר"ך¹⁰², בחי' הכתר, ונק' תר"ך עמודי אור¹⁰³, וכמו¹⁰⁴ העמוד שמחבר רצפת הקרקע עם העלי' או הגג, כמו"כ ע"י המצות מחברים רצון אחד הפשוט שישרה וישגיח בעולמות כו', היינו שיהי' גילוי הרצון בעולם כו'. והב' הוא פרטיות המצות, דכל אחת היא המשכה בחי' ומדרי' פרטית בפ"ע המיוחד למצוה ההיא, למשל, מצות ציצית היא המשכת המוחין¹⁰⁵, והיא מצמר, שז"ע ושער רישי' כעמר נקי³⁵, להיות בחי' חכ"ע¹⁰⁶ (כי כל המשכת המוחין שע"י עבודה הוא, שממשיכים תוס' אור במוחין מבחי' עצמות אוא"ס כו', וכידוע¹⁰⁷ בענין הקב"ה מניח תפילין¹⁰⁸, הקב"ה מתעטף בציצית כו'¹⁰⁹, וכמשנת"ל¹¹⁰), ומהחכ' נמשך כח הביטול בנש"י כו', וזה"ע צמר הציצית כו', והחוט של תכלת הוא מבחי' מוחין דאבא שנמשך במל', והוא להיות כליון וביטול היש כו', וכמ"ש

102 ראה תורת העולה ושל"ה שם.
103 ראה מאורי אור אות ת סעיף נג. תניא אגה"ק סכ"ט (קמט, סע"ב).
104 ראה אגה"ק שם.
105 ראה לקו"ת קרח נג, א. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ס"ע תתקלה. סה"מ תרל"ח ע' שא.
106 = חכמה עילאה.
107 ראה תו"א מקץ לה, ב. מאמרי אדמו"ר הזקן תק"ע ע' פג ואילך. ע' צ ואילך. סה"מ תרל"ה ח"ב ע' רצו.
108 ברכות ו, א.
109 ראה ר"ה יז, ב.
110 פקע"ט (ח"ב ע' תג).

95 מקדש מלך לזהר ויגש שם. הובא בביאורי הזהר להצ"צ שבהערה 1.
96 ראה עץ חיים שער ט (שער שבירת הכלים) פ"ו. שער י (שער התיקון) פ"ב.
97 ראה תניא פ"ו י (ב, ב). תו"א בראשית ז, סע"א. ובכ"מ.
98 ראה לקמן ח"ו ע' וא"ערב. וראה לעיל פער"ב. פער"ה (ח"ג ע' תשס. ע' תשסח).
99 פני"ט. פס"ג ואילך (ח"א ע' קמד ואילך. ע' קנט ואילך).
100 ראה תו"כ ופרש"י ויקרא א, ט. ועוד.
101 ראה כתר תורה (לר"ד ויטאל) הובא בתורת העולה להרמ"א ח"ג פל"ח. של"ה פ' יתרו שטו, סע"א. לקו"ש חכ"ט ע' 105. וש"נ.

במ"א¹¹¹. ותפילין הן ג"כ המשכת המוחין¹¹², והן במדרי' אחרת (ציצית בחי' מוחין דקטנות, ותפילין מוחין דגדלות¹¹³, ועיקרם בבחי' בינה¹¹⁴, וציצית הם בד"כ בחי' מוחין דז"א כו', וק"ש בחי' מוחין דגדלות, מבחי' חכ' כו', והן הג' אותי' יהו' דשם הוי' כו'¹¹⁵). וכמו בנט"י למטה, ששופך מים על הידים ועי"ז נטהרים מטומאתן, כמו"כ יש בחי' יד למעלה, שזהו בחי' מדות עליונות, ונודע דבמדות יכול להיות אחיזה¹¹⁶, וכמו אברהם יצא ממנו ישמעאל¹¹⁷, יצחק יצא ממנו עשו¹¹⁷, בבחי' יציאה ופירוד כו'¹¹⁸, ועי"י המשכת מים עליונים, בחי' מי החכ', שהן בבחי' גוון פשוט המורה על פשיטות האור, נטהרים הידים, שנדחה מהם כל יניקה, דאור אבא דוחה יניקת החיצונים כו'¹¹⁹, וכמ"ש במ"א¹²⁰, והיינו שע"י נט"י למטה נמשך בחי' החכ' בהמדות עליונות כו'. וזהו ג"כ ענין יחוד קוב"ה ושכינתו¹²¹, שע"י המצות ממשיכים האור והגילוי בז"א, ומז"א למל', שיהי' הגילוי ג"כ למטה כו'. וכדאי' בזהר במדרש הנעלם חיי שרה דקכ"ט¹²², בענין התפילין, שזהו מ"ש¹²³ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, דכשאדם מניח תפילין הכתובים כדיון, נעשה רתיכא להקב"ה, בחי' ז"א, להמשיך במוחין דילי' בחי' מוחין הנמשכים ע"י התפילין (וזהו כפי' ¹²⁴ הקב"ה מניח תפילין¹²⁵, דהקב"ה, בחי' ז"א¹²⁶, מניח תפילין, בחי' המוחין, שהן מוחין עצמיים כנ"ל). ושכינתא הוא מה ששוכן ונמשך אתנו כו'. והיחוד דקוב"ה ושכינתו הוא שנמשך מבחי' קדוש ומובדל להיות נמשך בבחי' השוכן ומלוּבש תוך העולמות, להיות הגילוי למטה כו'. ונמצא, שיש במצות ב' ענינים, הא', כללות המצות, שהן בחי' רצה"ע, דכך הוא רצונו ית' להיות נעשים המצות, וע"י דוקא יהי' גילוי בחי' הרצון כו', והב', הפרטיות של המצות, שבכל א' היא המשכה פרטיות, תפילין הן המשכת המוחין בזו"ג, וציצית ג"כ המשכת המוחין, והוא בבחי' ומדרי' אחרת כו', ונט"י הוא המשכת החכ' כו'. והוא תיקון בחי' רמ"ח אברים דז"א כו', וכמא'¹²⁷ ועשיתם אותם¹²⁸, מעלה אני עליכם כאלו עשאוני, בבחי' תוס' אורות בע"ס דאצי', מבחי' עצמות א"ס, בחי' עצמות הקו, להיות תוס' אור

120 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ס"ע קד ואילך. סידור עם דא"ח קנד, ג ואילך. אוה"ת וישב ח"ה ע' תתקי ואילך. סה"מ"צ להצ"צ ס, ג ואילך. סה"מ תרכ"ח ע' קפב ואילך. וראה סה"מ עזר"ת ע' קסח ואילך. ד"ה וישא אהרן תרצ"ד (סה"מ תרצ"ד. סה"מ קונטרסים ח"ב רחצ, ב ואילך).

121 ראה פרי עץ חיים שער הזמירות ספ"ה. ספר הליקוטים להאריז"ל פ' ראה טו, ח. לקו"ת ואתחנן ט, א. דרושים לר"ה נה, ג. המשך תרס"ו ס"ע ד ואילך. ד"ה שמח תשמח תשמ"א (סה"מ מלוקט ח"ב ע' פב. בהוצאה החדשה – ח"ד ע' רמה). ושי"ב.

122 עמוד א.

123 תרומה כה, ח.

124 ראה תו"א מקץ לה, ב ואילך. אוה"ת ואתחנן ע' שלב ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' קיא ואילך. לעיל פקע"ט (ח"ב ע' תקג).

125 ברכות ה, א.

126 ראה לקוטי הש"ס להאריז"ל ברכות שם. הובא באוה"ת וסה"מ תרכ"ז שם.

127 ראה זח"ג קיג, א. ויק"ר פל"ה, ז.

128 בחוקותי כו, ג.

111 באוה"ת יתרו שם: „כמ"ש בד"ה והי' לכם לציצית” (ראה לקו"ת שלח מה, ב ואילך).

112 ראה זח"ג רסב, א. פרי עץ חיים שער התפילין פ"א ואילך. סידור עם דא"ח א, יא ואילך.

113 ראה שער הכוונות ענין הציצית דרוש ב. פרי עץ חיים שער הציצית פ"ג. שער התפילין פ"א ובהגהה שם. משנת חסידים מסכת תיקון התפילין פ"א מ"א. וראה אוה"ת ואתחנן ע' שלט ואילך. סה"מ תרס"ה ע' ס ואילך.

114 בנוגע ציצית – ראה פרי עץ חיים שער הציצית פ"א ופ"ד. ועוד. בנוגע תפילין – ראה שם פ"ו. שער התפילין פ"א ופ"ז. ועוד. סה"מ שם ע' נט. לעיל פרמ"ד (ח"ג ע' תרעו).

115 ראה סדר ק"ש שעל המטה בסידור האריז"ל ודאדה"ז.

116 ראה ביאורי זהר לאדמו"ר האמצעי שבהערה 1 (סו, ג).

117 פסחים נו, א. ויק"ר פל"ו, ה.

118 ראה לקו"ת שה"ש ט, ב. מאמרי אדמו"ר האמצעי נ"ך ע' רמ ואילך. המשך תרס"ו ע' שנא ואילך.

119 ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"ג. לקו"ת תזריע כד, א. כה, ב. קרח נד, ב.

בְּעֵס, וְגַם נִמְשַׁךְ הָאוֹר בְּכִי"ע כו'. וְזֶהוּ שְׂכַל הַמְצוֹת צְרִיכִים לִהְיוֹת בְּמַחְדוֹ"מ¹²⁹, שְׁזֶהוּ הַהִמְשָׁכָה בְּג' עוֹלָמוֹת בִּי"ע כו'¹²⁹. וְעִז"נ¹³⁰ וְשִׁמְרוּ דֶרֶךְ ה' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט, וְהִינֵנו שֶׁהַמְצוֹת הֵן דֶּרֶךְ וּמִבּוֹא לְגִילּוֹי ש' הוֹי' כו'. וְיֵשׁ בְּזֶה ב' פִּי'¹³¹, הָא', דֶּרֶךְ לִהְיוֹת הַגִּילּוֹי בְּשֵׁם הוֹי', וְהַב', הַדֶּרֶךְ וְהַהִמְשָׁכָה מִש' הוֹי' כו'. וְשִׁנְיָהֵם אִמְתָּ, שְׁעִי הַמְצוֹת נַעֲשִׂים ב' הָעֵינַיִם, וְהוּא שֶׁנִּמְשַׁךְ מִבְּחִי עֲצָמוֹת א"ס בְּשֵׁם הוֹי' דַּאֲצִי, וְגַם נִמְשַׁךְ מִש' הוֹי' דַּאֲצִי בְּכִי"ע כו'. וְזֶהוּ דֶרֶךְ בְּגִימְט' ב"פ הוֹי' אֲלֵקִים¹³², וְהִינֵנו הוֹי' אֲלֵקִים בְּשִׁמְיָם מִמַּעַל⁸, בַּאֲצִי, וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת⁸, בְּכִי"ע כו'. וְזֶהוּ וּבְרָא אָדָם עַל כּוֹלָא⁵⁴, שְׁעִי הָאָדָם נַעֲשֶׂה הַהִתְחַבְרוֹת דַּאֲצִי וְכִי"ע, וְגַם מִבְּחִי עֲצָמוֹת אוֹא"ס שְׁלִמְעֵלָה מַאֲצִי כו'. וְזֶהוּ אֲנִכִי עֲשִׂיתִי אֶרֶץ וָאָדָם עָלַי בְּרֵאתִי⁴⁰, שְׁעִי הָאָדָם בְּקִיּוֹם הַמְצוֹת, שְׁזֶהוּ בְּרֵאתִי בְּגִימְט' תְּרִי"ג¹³³, נַעֲשֶׂה הַהִתְחַבְרוֹת אוֹא"ס עִם הָעוֹלָם כו'.

אִקְפֹּז

אָךְ¹³⁴ מֵהֵיכָן יִזְכֶּה זֶה הָאָדָם לְהִמְשִׁיךְ בְּחִי גִילּוֹי אוֹא"ס עִי הַמְצוֹת, שֶׁהָרִי בְּאִמְתָּ הוּא הַשְּׁפֵל מִכָּל הַבְּרוּאִים, הִינֵנו שִׁירַד לְמִטָּה יוֹתֵר מִכּוֹלָם, וְכִמְא'¹³⁵ יְתוֹשׁ קִדְמָךְ כו'. אִךְ הָעֵינַיִן הוּא, דְּמִי שֶׁהוּא בְּמִדְרֵי תַחְתּוֹנָה, יִכּוֹל לַעֲלוֹת יוֹתֵר, וְכִידּוּעַ הַכֹּלָל¹³⁶ דְּכָל הַגְּבוּהָ גְבוּהָ יוֹתֵר יוֹרֵד לְמִטָּה מִטָּה בְּיוֹתֵר כו', דְּמָה שִׁירַד לְמִטָּה יוֹתֵר, שְׁרָשׁוּ גְבוּהָ יוֹתֵר, דְּמִשׁוֹ"ז הוּא יִכּוֹל לִירֵד לְמִטָּה יוֹתֵר, דְּבֵאֵם לֹא, לֹא הִי' יִכּוֹל לְצַמְצֵם א"ע לְמִדְרֵי תַחְתּוֹנָה כִּזּוּ. וְעִ"כ לֹא רָצָה מֹשֶׁה שִׁילַךְ עִמָּהֶם מִלֵּאךְ¹³⁷, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא יֵשׂא לְפִשְׁעֵכֶם¹³⁸, שֶׁלֹּא יִכּוֹל לְצַמְצֵם עֲצָמוֹ לְמִדְרֵי תַחְתּוֹנָה, רַק הַשִּׁי"ת בְּעֲצָמוֹ יִכּוֹל לְצַמְצֵם וְלִהְשִׁיפֵל עֲצָמוֹ כְּבִי' גַם לְמִטָּה, וְכִמּוֹ וְעִבְרָתִי בְּאִמְ"צ כו'¹³⁹. וְכִמּוֹ"כ הוּא בְּנִשְׁמוֹת, מֵה שִׁירְדוּ לְמִטָּה כ"כ, עַד שִׁתּוֹשׁ קִדְמוֹ, זֶהוּ מִפְּנֵי שֶׁרָשַׁם הַגְּבוּהָ, דִּישְׂרָאֵל עָלוּ בְּמַח' ¹⁴⁰, בְּבִחִי מַחֵ"ק דַּא"ק¹⁴¹, וְהִינֵנו דְּשִׁרְשַׁם מִבְּחִי א"ק, הַנֶּאֱצַל הָרָאוֹן, וְכִמְ"ש¹⁴² אַחֹר וְקִדְמִי צִרְתָּנִי, אַחֹר לְמַעַ"ב וְקִדְמִי לְמַעַ"ב¹⁴³, בְּחִי א"ק כו'. וְכִאֲמַת מוֹשְׁרָשִׁים בְּבִחִי עֲצָמוֹת א"ס, וְכִמְ"ש¹⁴⁴ בְּנִים אִתֶּם כו', וְהִינֵנו שֶׁבְּשִׁרְשָׁם הֵן לְמַעַלָּה מִבְּחִי הָרִצּוֹן דְּמְצוֹת כו', וְעִ"כ בִּיכוּלֵת הַנִּשְׁמוֹת לְהִמְשִׁיךְ בְּחִי רָצָה"ע עִי הַמְצוֹת כו'. וְזִ"ע בְּרַכַּת הַמְצוֹת, בְּרוּךְ אַתָּה ה', שְׂאֲנוּ צְרִיכִים לְהוֹדוֹת לְה' יֵת, וְגַם בְּרוּךְ אַתָּה הוֹי', שֶׁמִּמְשִׁיכִים גִּילּוֹי ש' הוֹי', וְהוּא עִי אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ, אֲשֶׁר בְּחִי מִקּוֹר הַתְּעוֹנָגִים¹⁴⁵, בְּחִי שְׁעוֹעִים עֲצָמִי, שֶׁשֶׁם שֶׁרֵשׁ וּמִקּוֹר נִשְׁ"י, קִדְשָׁנוּ, הַבְּדִילָנוּ בְּמִדְרֵי גְבוּהָ יוֹתֵר¹⁴⁶, עַל מְצוֹת צִיצִית אוֹ לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין, לְהִמְשִׁיךְ הַמְשַׁכַּת הָאוֹר וְהַגִּילּוֹי עִי מְצוֹת צִיצִית וְתְּפִלִּין כו', דְּעַם הִיּוֹת שְׂאֲנוּ בְּרוּאִים שְׁפִלִים לְמִטָּה, אֲנוּ יִכּוֹלִים לְהִמְשִׁיךְ

(137) תשא לג, טו.

(138) משפטים כג, כא.

(139) בא יב, יב.

(140) ב"ר פ"א, ד.

(141) ראה לקו"ת שה"ש יז, סע"ד. כו, סע"ד.

(142) תהלים קלט, ה.

(143) ראה ב"ר פ"ח, א.

(144) פ' ראה יד, א.

(145) ראה תו"א תצוה פא, א. אוה"ת לך לך עת, ב.

בחוקותי ע' תרצג.

(146) ראה תניא פמ"ז (סו, א).

(129) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ס"ע תצ ואילך.

אוה"ת שה"ש ח"ב ע' תרפב ואילך. סה"מ עת"ר ע' שסג ואילך.

(130) וירא ית, יט.

(131) ראה אוה"ת וסה"מ עת"ר שם.

(132) עץ חיים שער טו (שער הזיווגים) פ"ג.

(133) רמ"ז לזהר ויגש שם.

(134) בהבא לקמן – ראה אוה"ת יתרו שבהערה I (ע' א"ט).

(135) סנהדרין לת, א.

(136) ראה שערי אורה שער הפורים נח, א ואילך. סה, א

ואילך. ועוד.

ע"י עשיותינו מעהמ"צ, שע"ז אנו מתרוממים לשרשנו הקדום שלמעלה מן הרצון דמצות כו', וע"כ ביכולתינו להמשיך בחי' המוחין מבחי' פנימי' א"ס, להיות הגילוי עד למטה מטה כו'. והגם דבהיותנו למטה אין אנו מרגישים את האור, מ"מ, הרי ע"י המצות נמשך האור למטה, וכמ"ש¹⁴⁷ ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך כו', וכמ"ש בס"ש¹⁴⁸. וקצת הארה מאיר בגילוי, מה שמצוה¹⁴⁹ גורת מצוה כו'¹⁵⁰. ובאמת נמשך ע"ז מהות האור כו', דהמצוה גשמיות נעשה כלי לבחי' רצה"ע, וגם לבחי' האו"פ, שהוא האור הפרטי הנמשך ע"י המצוה כו' כנ"ל.

וזהו¹⁵¹ למה יאמרו הגוים אי' נא אלהיהם¹⁵, שהם אומרים שח"ו אין הקב"ה משגיח עתה ע"ז העולם בהשגחה פרטיות, רק בעת ברה"ע הי' השגחתו ית' בפרטי פרטיות, איך לברוא כל ברי', אבל אח"כ מתנהג הכל ע"פ הטבע, ומוכרח להיות כך, מחמת שנעשה פ"א כך בעת הבריאה. וטעותם הוא, מפני שרואים שבאמת הקב"ה כהיום הזה בהסתר גמור, ונש"י נתונים תחת ע"ש¹⁵² כו', ע"כ אומרים עזב ה' כו'¹². וכמו"כ הוא ברוחניות, שאינם מאמינים בהמשכת אלקות ע"י מצות מעשיות כו'¹⁶. אבל באמת הוא טעות גדול, שהרי אדרכא, בריבוי ההסתרין רואין השגחתו ית' ביותר, והוא מ"ש¹⁵³ ואף גם זאת בהיותם כו' לא מאסתים כו', וכבשה א' בין ע' זאבים והיא מתקיימת¹⁵⁴, שאינו ע"פ טבע כלל, ובכל עת ובכל רגע יש נסים נסתרים, וכמו לעושה נפלאות גדולות¹⁵⁵, שאין בעל הנס מכיר בניסו כו'¹⁵⁶, והנסים נסתרים הם בדרך פלא יותר מהנסים נגלים (וזהו שאמר יתרו¹⁵⁷ עתה ידעתי כי גדול ה' כו' כי בדבר אשר זדו כו', וכמשי"ת), ורואים בזה ענינים נפלאים ביותר כו'. וכמו"כ במצות, שדוקא במצות מעשיות ממשיכים מבחי' עצמות א"ס, מפני שכך הוא רצונו ית'. וזהו ואלקינו בשמים כל אשר חפץ עשה¹⁵⁸, דכשם שאלקינו בשמים, בעבודה רוחניות ובהמשכה למעלה, כמו"כ כל אשר חפץ עשה, בעבודה גשמיות ובהמשכה למטה בארץ כו'. והוא שבשמים ובארץ בשוה, דלהיותו מגבי

א'קפח

(147) תהלים עג, כב.

(148) שבהערה 146 (ושם): "ולכן חייבו רז"ל* לקום ולעמוד מפני כל עוסק במצוה אף אם הוא בור ועם הארץ והיינו מפני ה' השוכן ומתלבש בנפשו בשעה זו רק שאין נפשו מרגשת מפני מסך החומר הגופני שלא נודרך .. וז"ש .. ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך ואני תמיד עמך. כלומר שאע"פ שאני כבהמה בהיותי עמך ולא אדע ולא ארגיש בנפשי יחוד זה שתפול עלי' אימתה ופחד .. אעפ"כ אני תמיד עמך כי אין החומר מונע יחוד הנפש באור א"ס ב"ה הממלא כל עלמין וכמ"ש גם חושך לא יחשיך ממך".

(149) אבות פ"ד מ"ב.

(150) ראה סה"מ עת"ר ע' שנו: "וכמ"ש בתניא דלכן צריך לקום ולעמוד מפני עושי המצוה, מפני האור מקיף שנמשך עליהם ממעשה המצוה, ומשם מובן אשר בנפש הוא מאיר בפנימיות, רק שהוא גילוי שאינו בבחי' הרגש, והראי' הוא מענין מצוה גורת מצוה, אשר בעשותו מצוה אחת אזי הוא

בנקל לעשות עוד מצוה אחרת, והיינו עס ציט עם לעשות עוד מצוה, והוא מפני האו"מ שנמשך עליו". וראה עד"ז לעיל פני"ב (ח"א ע' קכא). סה"מ תרע"ח ע' פו. תרח"ץ ע' קסא. ד"ה נתת ליראיך תשי"ב (סה"מ תשי"ב ס"ע שלד ואילך). ד"ה ועתה ישראל תשכ"ז (סה"מ מלוקט ח"ג ע' רנו. בהוצאה החדשה – ח"ד ע' קצט).

(151) בהבא לקמן – ראה אוה"ת יתרו שבהערה 1 (ס"ע

אי"ז ואילך).

(152) = ע' שרים.

(153) בחוקותי כו', מד.

(154) תנחומא תולדות ה. אסתר פ"י, יא. פסיקתא רבתי

פ"ט, ב.

(155) תהלים קלו, ד.

(156) מדרש תהלים וילקוט שמעוני עה"פ. מדרש לקח טוב חוקת כא, טו. ובנדה לא, א עה"פ תהלים עב, יח. וראה תו"א שמות ג, ג. אוה"ת פ' ראה ע' תשנה. נ"ך ח"ג ע' איריא. תהלים (יהל אור) ס"ע קנג.

(157) יתרו ית, יא.

(158) תהלים קטו, ג.

* ראה בכורים פ"ג מ"ג ובפירושו הר"ש ורע"ב שם.

לשבת²⁷, והיינו בחי' פנימי' אוא"ס, בחי' ש' מ"ה דמלגאו כו', ע"כ הוא שוה בשמים ובארץ, למטה כמו למעלה כו'. ואדרבא, עיקר ההמשכה הוא ע"י העבודה למטה במצות מעשיות, שזהו אמיתי' רצונו ית' כו'. והממשיכים הם נש"י, שמושרשים בעצמות, ודוקא כמו שירדו למטה הם ממשיכים תוס' אורות, להיות גילוי אוא"ס בעולמות ע"י מעהמ"צ כו'.

וזהו וידעת היום כו' כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת²⁸, בשניהם בשוה, וזה נמשך ע"י המצות, שיהי' היחוד דהוי' ואלקים למטה כמו למעלה, וכמו ושמרו דרך הוי'¹³⁰, ב"פ ה' אלקים, והוא ע"י לעשות משפט וצדקה כו'¹³⁰, וכמ"ש¹⁵⁹ משפט וצדקה בארץ כי באלה חפצתי, שזהו אמיתי' רצונו ית', ועי"ז דוקא נמשך בחי' היחוד דהוי' ואלקים כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש² השמים כסאי כו'. דהנה¹⁶⁰, שמים זהו התורה, וכמ"ש¹⁶¹ מן השמים השמיער, דהתורה היא המשכה מן השמים כו'. ותורה היא הכלי לגילוי אוא"ס, דאורייתא מחכ' נפקת¹⁶², וחכ' היא הכלי כללית לגילוי אוא"ס כו'¹⁶³, וכמו המוח שבראש שהוא כלי לכללות החיות כו'¹⁶⁴. וזהו השמים כסאי, וכמו היושב על הכסא משפיל קומתו, כמו"כ התורה היא בחי' כסא וכלי לגילוי אוא"ס כו'. והארץ הדום רגלי, הנה רגל הן נש"י, דברא כרעא דאבוה כו'¹⁶⁵. ויש מעלה ברגל שמוליך ומגבי' את הראש, וכמו שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו כו'¹⁶⁶. אמנם המצות הן הדום רגלי, שמגביהי' את הרגל כו', להיות דנשמות הן בבחי' ירידה למטה כנ"ל, וע"י המצות הן נגבהים בשרשם ומקורם הקדום כו', ועי"ז ממשיכים גילוי אוא"ס בבחי' המוחין. ודוקא ע"י מעשה המצות, וכמו כשהאדם מתקן מעשיו, נעשים מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה כו', וכמ"ש בתו"א¹⁶⁷ ע"פ זה, והיינו כמשנת¹⁶⁸ דעיקר ההמשכה היא ע"י מצות מעשיות דוקא, כי באלה חפצתי¹⁵⁹, שזה דוקא אמיתית הרצון. ועי"ז דוקא ממשיכים תוס' אורות באצי', דהיינו גילוי בחי' אור עצמי, ואותו האור יהי' בגילוי גם למטה כו'. והיינו ג"כ שע"י המצות ממשיכים תוס' אור בתורה כו', ועם היות שהכלי כללית היא תורה, מ"מ, המשכת האור הוא ע"י מעהמ"צ דוקא כו'. וזהו ג"כ מחלוקת ב"ש ובי"ה אם שמים קדמו או ארץ קדמה⁵, והו"ע¹⁶⁹ תלמוד גדול ומעשה גדול¹⁷⁰, דבש"א¹⁷¹ שמים קדמו, דזהו תלמוד גדול, מפני שתורה היא הכלי לגילוי אוא"ס, וע"י התורה היא ההמשכה ברמ"ח

(ד"ה מקמי). רש"י כתובות צב, א (ד"ה כבעל). וראה ספר

החקירה להצ"צ מו, א.

(166) בהעלותך יא, כא.

(167) בראשית א, ב.

(168) ס"ע א'תרלג ואילך.

(169) ראה ד"ה כה אמר ה' באוה"ת בראשית א, סע"א. נ"ך

ח"א ע' שיג. וראה גם אוה"ת ואתחנן ס"ע רמא ואילך. ס"ע

רפו ואילך.

(170) קדושין מ, ב.

(171) = דבית שמאי אומרים.

(159) ירמי' ט, כג.

(160) בהבא לקמן – ראה תו"א בראשית א, א ואילך. רוב

המקומות שצויינו בהערה 3.

(161) ואתחנן ד, לו.

(162) חז"ב טב, א. פה, א. א. קכא, א. ח"ג פא, א. א. קפב, א. רסא,

א.

(163) ראה תניא פל"ה בהגהה.

(164) ראה גם תניא פנ"א.

(165) עץ חיים שער כג (שער פרק הצלם) פ"א בשם רז"ל.

יונת אלם רפ"ד. רפפ"ב. עמק המלך שער עולם הבריאה פי"ז

(קעד, ג). של"ה קנד, א. וראה עירובין ע, ב. תוס' יבמות ג, א

אברים דז"א, שהן רמ"ח פקודין כו'¹⁷². וזהו שאדם עושה כסא תחלה, ולפי גובה הכסא מתקן השרפרף, והיינו דלפי אופן ההמשכה בתורה היא ההמשכה במצות כו'. ובה"א¹⁷³ ארץ קדמה, והיינו דמעשה גדול, וע"י מעשה המצות עי"ז הוא דוקא ההמשכה כו', וע"כ, לא לפי גובה הכסא מתקן השרפרף, כ"א אדרבא, ע"י תיקון השרפרף נמשך האור בתורה כו'. וזהו השמים כסאי, בחי' התורה, והארץ הדום רגלי הן מעהמ"צ, שע"י המצות ממשיכים תוס' אור בתורה כו'. וזהו שע"י מעהמ"צ ממשיכים היחוד דהוי' ואלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת כו'.

בס"ד. ש"פ לך, עת"ר"ו

וַיֹּאמֶר ה' אל אברהם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך כו'.² וצ"ל³ מהו הכפל לך לך. גם מהו האריכות מארצך וממולדתך כו'. ובילקוט⁴ אי' חמש אותי' כפולות הן (ה' אותי' מנצפ"ך⁵) וכולן ל' גאולה, כ"ך שבו נגאל אברהם מאור כשדים כו'. וצ"ל מה"ע הכפלות, שלהיותם כפולות ה"ה מורים על הגאולה כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁶ בענין הוי' הוא אלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת⁷, דמה צ"ל שניהם. ונת' שזהו להוציא מדעת המינים שאומרים שתי רשויות הן, שאו' עזב ה' את הארץ כו'.⁸ וכמו"כ אינם מודים בהמשכת האור ע"י מצות מעשיות כו'. והאמת הוא, דעיקר ההמשכה הוא ע"י העבודה למטה במעהמ"צ, שע"ז ממשיכים תוס' אור גם למעלה, ואותו האור מאיר גם למטה כו', וכמ"ש בזהר⁹ עביד עלמא תתאה כגוונא דעלמא עילאה ואיהו יקרי לעילא ותתא כו' והוא המשכת האו"מ והאו"פ כו', וברא אדם על כולא⁹, שהאדם ע"י מעהמ"צ ממשיך האור, דבמצות יש ב' ענינים, דכללותם הוא בחי' רצה"ע, ויש בכל מצוה המשכה פרטיות כו', והוא המשכת או"מ ואו"פ כו'. וזהו היחוד דהוי' ואלקים שנעשה ע"י המצות, וכמ"ש¹⁰ ושמרו דרך הוי', דרך בגימט' ב"פ הוי' אלקים¹¹, והוא ע"י לעשות צדקה ומשפט¹⁰, משום דבאלה חפצת¹², שזהו אמיתית רצונו ית' בקיום המצות למטה דוקא, וע"ז נעשה היחוד הוי' ואלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת כו'.

אֲמַנִם י"ל עוד מש"כ בשמים ממעל ועל הארץ מתחת (דהנה מש"א וידעת היום כו' כי הוי' הוא אלקים כו', אין זה המצוה דליחודו, שזהו בפסוק¹³ שמע ישראל כו' ה' אחד¹⁴, והמצוה דליחודו היא בדרך מלמעלמ"ט, כמו כל המצות שהן מלמעלמ"ט כו'.¹⁵ והנה ידוע דכל מצוה יש בה כפי' פרטי' לכוף את הנה"ב, וכמו תפילין, שהוא לשעבד

ואילך.
 (4) ילקוט שמעוני עה"פ (רמז סד).
 (5) ראה תוד"ה גרועי - שבת קד, א. מאמרי אדמו"ר האמצעי דרושים לפסח ע' רלו. וש"נ.
 (6) ד"ה כה אמר ה' תרע"ו (ע' א'תרכד ואילך).
 (7) ואתחנן ד, לט (ישם: האלקים).
 (8) יחזקאל ח, יב, ט, ט.
 (9) ח"א רה, ב.
 (10) וירא ית, יט.
 (11) עץ חיים שער טו (שער הזיווגים) פ"ג.
 (12) ירמ' ט, כג.
 (13) ואתחנן ו, ד.
 (14) ראה סהמ"צ להרמב"ם מ"ע ב. רמב"ם הל' יסוה"ת פ"א ה"ז. סהמ"צ לאדמו"ר הצ"צ נט, ב ואילך.
 (15) ראה לעיל פקע"ט. פקפ"ו (ח"ב ס"ע תקג ואילך. ס"ע תקכב).

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה סמכוני בהמשך וככה תרל"ז (סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תקמג ואילך). ד"ה ציון במשפט תפדה באוה"ת דברים ח"ה ע' תקפט ואילך* - כנסמן לקמן בהערות.
 ד"ה והסיר תשכ"א (סה"מ תשכ"א ע' רלג ואילך), מיוסד, כנראה, על מאמר זה.
 (2) לך לך יב, א.
 (3) ראה אוה"ת לך לך ח"ד תרפג, ב ואילך. מאמרי אדמו"ר הצמח צדק (הנחות) לך לך ע' קלט ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' ט ואילך. תר"ל ח"א ע' כא ואילך. תרמ"ב ע' י
 * מאמרים שמיסודים, כנראה, על ד"ה ציון במשפט תפדה: ד"ה לך אמר לבי וד"ה אחת שאלתי עתיר (סה"מ עתיר ע' טז ואילך. ע' כג ואילך). ד"ה ציון במשפט תפדה תרע"ו (סה"מ תרע"ו ע' קלט ואילך). ד"ה וטוהר לבנו תשי"ז (סה"מ תשי"ז ע' טז ואילך). ד"ה אלה מסעי תשי"ט (סה"מ תשי"ט ע' רמה ואילך).

הלב והמוח¹⁶, ועטיפת ציצית, קבעומ"ש כו'¹⁷, וכמ"ש בסש"ב פמ"א¹⁸, וכללות כל המצות יש בהם סגולה פרטיות לקשר את הנה"ב ולחברו באוא"ס ב"ה כו'. אמנם זהו ג"כ ע"י המשכה מלמעלה, והו"ע וימינו תחבקני¹⁹, שע"י המצוה נמשך או"מ על האדם המקיפו מראשו עד רגלו, ומעלה את הנה"ב גם בהכחות פנימי' שלו, עד שיוכל להיות שתהי' ההשגה דנה"ב כמו בהנה"א כו'. דהרי הנה"א כל שכלו והשגתו הוא רק באלקות, אך הנה"ב, הרי מצ"ע כל שכלו והשגתו הוא רק בעניני העולם, ואינו שייך להשגה אלקית כו', וע"י ההתלבשות דנה"א בנה"ב, משיג גם הנה"ב איזה ענין אלקי כו'²⁰, וע"י האו"מ דמצוה, יוכל להיות שישתווה השגת הנה"ב בערך אל ההשגה דנה"א כו'²¹. וז"ע לכישת טו"ת בעת ק"ש²², שזה פועל העלי' בנה"ב, שיהי' גם בו ההשגה דחו"ע כו', וכמ"ש בד"ה מי כה' אלקינו המגביהי כו'²¹. וכ"ז הוא ע"י המשכה מלמעלמ"ט כו'. וכמו"כ מצות ליחדו הוא בדרך המשכה מלמעלמ"ט כו'. והיא מדרי' ישראל כו', כמשי"ת²³. ומ"ש וידעת היום, הוא בדרך מלמעלמ"ע, כמשנת"ל ד"ה וידבר כו' כה"ד²⁴, והוא, דמש' אלקים אנו יודעים דהוי' הוא אלקים כו', והיינו דמהצמצום אנו יודעים דתכלית הכוונה הוא הגילוי, ושהצמצום הוא בשביל הגילוי כו', וע"י העבודה בהיפך הצמצום, יהי' גילוי שם הוי' כו'. והיינו דאלקים הוא בחי' הצמצום בכל המדרי' שנת"ל, וע"י העבודה להפוך הצמצום, שזהו בחי' הרצוא, עי"ז ממשיכים גילוי שם הוי' כו'. וכמו"כ הוא מ"ש בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, ה"ז ג"כ ההמשכה שע"י העבודה בדרך מלמעלמ"ע כו').

א'קצ

והענין הוא, דהנה מצינו לפעמים ב"פ הוי' הוא אלקים, וכמו גבי אלי' דכתי'²⁵ ויאמרו הוי' הוא אלקים הוי' הוא אלקים, ורש"י בשופטים סי' ה'²⁶ כ' בשם מד"א²⁷, בסיני אמרו אנכי ה' אלקיך²⁸, ובכרמל יאמרו כפול גבי אליהו. וצ"ל מהו"ע הב"פ הוי' הוא אלקים. אך הענין הוא, דהנה נת"ל (ד"ה ויהי הענין והחשך ויאר²⁹) דהצמצום הוא בב' ענינים, הא', מה שנסתלק האוא"ס שלפני הצמצום, והוא האוא"ס הבל"ג כו', דכאשר האוא"ס הוא בגילוי במקום החלל, נתפס בפשיטות בחי' הא"ס, והמציאות הוא בבחי' התחדשות (דבאופן כזה יהי' לעתיד, וכמ"ש³⁰ ונבאו בניכם ובנותיכם, שתהי' הנבואה בילדים, ולא יהי' הדבר לפלא כלל כו', וכמשנת"ל שם²⁹). וכאשר נסתלק האור, הרי מה שנתפס בפשיטות הוא בחי' המציאות, והרגש אלקי הוא בבחי' התחדשות כו'. והב', הצמצום באו"פ, שנתפס תוך העולם הצמצום כו', והוא אור הקו שנתעלם תוך נקודת

קודש אדמו"ר מהורש"ב ח"א ע' כד. סה"מ תרנ"ט ע' קעב. תש"ד ס"ע 102 ואילך.

(23) ראה גם משנת"ל בהמצויין בהערה הבאה.

(24) תרע"ה (ע' אישנח ואילך).

(25) מלכים"א יח, לט (ושם: האלקים ב"פ).

(26) פסוק ג, ד"ה אנכי אנכי (ושם: נאמר בסיני אנכי ה' אלקיך, בכרמל יאמר כפול, ה' הוא האלקים, ה' הוא האלקים, בימי אליהו).

(27) = מדרש אגדה. וראה ילקוט שמעוני ספר שופטים רמז מז.

(28) יתרו כ, ב.

(29) תרע"ה (ח"ד ע' אירסח ואילך).

(30) יואל ג, א.

(16) ראה שו"ע או"ח סכ"ה ס"ה. שו"ע אדה"ז שם סי"א.

סידור אדה"ז במקומו.

(17) ראה זח"ג קכ, ב.

(18) נו, ב.

(19) שה"ש ב, ו, ת, ג.

(20) ראה תו"א וישב כט, ב ואילך. המשך תרס"ו ס"ע קעט

ואילך. סה"מ עת"ר ע' לג. לעיל פ"ב (ח"א ס"ע ו) וש"נ.

(21) ראה תו"א מקץ לת, ג. לט, ד. וראה גם סה"מ תר"ס

ע' צ. ע' קמג. המשך תרס"ו ע' תקכו. לעיל פש"ב (ח"ג ס"ע

תתלט). לקמן ח"ו ע' וא'שנב. סה"מ תרע"ו ע' קיא. עזרת"ע

קמח. אגרות קודש אדמו"ר מהורש"ב ח"א ע' קסה. ועוד.

(22) ראה סה"מ תרל"ב ח"ב ע' נח – הובא ונת' באגרות

הַרְשִׁימוּ וּבִתּוֹךְ כָּל הָעוֹלָמוֹת וְהַכְּלִים מְרוּכָ"ד עַד סוּכָ"ד עַד עוֹלָמוֹת בִּי"ע, שֶׁהָאֹר מוֹסֵת וְנִעְלָם לְגַמְרֵי כו', כַּמְשַׁנֵּת"ל בְּאוֹרָךְ.²⁹

וְהִנֵּה, כָּל מַה שֶׁנִּתְּלַח לִ"ל³¹ בְּעֵינֵי הַיַּפֵּךְ הַצְּמִצּוּם, שְׁעִי"ז יְהִי גִילּוֹי הָאֹר, כִּ"ז הוּא בְּהָאוּ"פ שְׁבָא בְּכַחַי הַתְּלַבְּשׁוֹת וְהַתְּעַלְמוֹת, שְׁעִי"ז הַרְצוּא שְׁנַעֲשֶׂה בְּכַחַי כְּלִי, וְהֵינּוּ עִי" הַבִּירוּרִים, הֵן בְּהַבִּירוּרִים דְּבִי"ע וְהֵן בְּהַבִּירוּרִים דְּאִצִּי, שְׁעִי"ז מֵאִיר הָאֹר כְּמוֹ שֶׁהוּא לְמַעַלָּה מִהַתְּעַלְמוֹת כו', דְּלֵהִיּוֹת שְׁעִי" הַבִּירוּרִים (שׁו"ע הַיַּפֵּךְ הַצְּמִצּוּם) נַעֲשִׂים כְּלִים לְגִילּוֹי אֹר עֲלִיוֹן כו', מֵאִיר בְּהֵם הָאֹר כְּמוֹ שֶׁהוּא לְמַעַלָּה מִהַתְּעַלְמוֹת כו' (וְהוּא בְּהַדְרָגָה זוֹ לְמַעַלָּה מִזּוֹ כו', וְכַמְשַׁנֵּת"ל³²), עַד שֶׁגַם בְּהָאֹר יֵשׁ בְּכַחַי רְצוּא, שְׁעִי"ז מֵאִיר בְּכַחַי פְּנִימִיּוֹת וְעִצְמוֹת הָאֹר כו', וְכַמְשַׁנֵּת"ל בְּאוֹרָךְ³². וְכִ"ז הוּא בְּכַחַי הַיַּחֲוֹד דְּהוּי אֱלֻקִּים דְּעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת, דְּהֵינּוּ בְּכַחַי הָאֹר שְׁלֵהֲאִיר אֶת הָעוֹלָמוֹת כו'.

וּמִ"שׁ בְּשִׁמִּים מִמַּעַל, הוּא לְהִיּוֹת הַגִּילּוֹי דְּכַחַי הָאוּ"ס שְׁנִסְתַּלַּק, הֵינּוּ בְּכַחַי אֹא"ס הַבְּל"ג, שְׁזֵהוּ ג' כ" ע"י הַיַּפֵּךְ הַצְּמִצּוּם, כַּמְשִׁי"ת³³, רַק שֶׁהַגִּילּוֹי הוּא הָאוּ"ס שְׁנִסְתַּלַּק כו'. וְהוּא בְּכַחַי שֵׁם הוּי דְּלַעֲיֵלָא, וְכַמְשַׁנֵּת"ל (ד"ה בְּמַדְבִּ"ס³⁴) דְּבַכְלָלוֹת, ב' שְׁמוֹת הוּי, הֵן בְּכַחַי הָאֹר שְׁעִי" הַצְּמִצּוּם וְהָאוּ"ס שֶׁלְּפָנֵי הַצְּמִצּוּם כו'. וְזֵהוּ הוּי הוּא אֱלֻקִּים בְּשִׁמִּים מִמַּעַל, שִׁי"ה גִילּוֹי בְּכַחַי שֵׁם הוּי דְּלַעֲיֵלָא כו'.

וְיֵשׁ יִתְרוֹן בְּגִילּוֹי אֹר זֶה, שֶׁהוּא בְּכַחַי הָאֹר הַבְּל"ג כו', דְּהָרִי הָאוּ"פ הוּא הָאֹר שְׁלֵהֲאִיר אֶת הָעוֹלָמוֹת בְּלִבְדָּה, שְׁאִין זֶה כְּמוֹ הָעִצְמוֹת כו', וְהָאוּ"ס הַבְּל"ג ה"ה בְּכַחַי גִילּוֹי הָעִצְמוֹת כו', וְעוֹד, שֶׁהָאוּ"פ הָרִי הוּא שְׁבָא בְּכַחַי מְדָה וְגַבּוּל לְפִי אֹפֶן הָעוֹלָמוֹת כו', וְגַם כַּאֲשֶׁר מֵאִיר הָאֹר כְּמוֹ שֶׁהוּא לְמַעַלָּה מִהַתְּלַבְּשׁוֹת וְהַתְּעַלְמוֹת, ה"ה מ"מ בְּכַחַי מְדָה וְגַבּוּל כו' (וּבִאֲמַת הָרִי הָאוּ"פ, כָּל שֶׁהוּא אַחַר הַצְּמִצּוּם, ה"ה בְּכַחַי הַתְּעַלְמוֹת, שֶׁהָרִי בְּתַחֲלַת הַגִּילּוֹי נִתְלַבֵּשׁ בְּנִקּוּדַת הַרְשִׁימוֹ כו'³⁵, וְא"כ, גַּם מַה שֶׁהוּא בְּכַחַי גִילּוֹי אֹר מִמַּשׁ לְגַבֵּי אִצִּי, וְאִף גַּם לְגַבֵּי לְמַעַ' מֵאִצִּי, ה"ז בְּאֲמַת אֹר שְׁבַכְּכַחַי הַתְּעַלְמוֹת, לֹא כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּעֵצֵם מִמַּשׁ כו'. אֲךְ לְבַד זֹאת, הָרִי הָאֹר הוּא בְּכַחַי מְדָה וְשִׁיעוֹר, שֶׁהָרִי זֶהוּ מַה שְׁנִמְדַד לְצוֹרֵךְ הָעוֹלָמוֹת, א"כ, הָרִי הָאֹר בְּעֵצֵם הוּא הָאֹר הַמְדוּד וּמוֹגַבֵּל, שֶׁהַמְדִידָה גּוֹפֵא הִיא בְּכַחַי הַגַּבְלָה כו'). מִשְׁא"כ הָאוּ"ס הַבְּל"ג ה"ה בְּכַחַי מְדָה וְשִׁיעוֹר כו', וְהֵינּוּ דְּעֵצֵם הָאֹר הוּא אֹר שְׁבַכְּכַחַי בְּלִתֵּי מְדָה כו'. וְיֵשׁ יִתְרוֹן לְגִילּוֹי זֶה גַּם לְגַבֵּי גִילּוֹי פְּנִימִי הָאֹר (בְּכַחַי פְּנִימִיּוֹת הָקו כו'), שֶׁהָרִי גַם אֹר זֶה הוּא בְּכַחַי אֹר"פ שְׁבָא בְּכַחַי מְדִידָה כו', שְׁזֵה בְּהַכְרַח שְׁכַל אֹר"פ הוּא בְּכַחַי מְדִידָה כו', וְהַגַּם דְּמְדִידָה זֹאת הִיא מְדִידָה עֲצָמִי³⁶, וְהֵינּוּ שְׁאִינוּ

אִתְרֵלַח

(32) רָאָה ד"ה מִצָּה זֶה, וְיֵהִי הָעֵנָן, וְיִדְבֵּר וּגּוֹ' בְּמַדְבֵּר – תְּרַע"ה (ח"ד ס"ע אִרְס וְאִילָךְ. ע' אִרְסָח. ע' אִשְׁמָה וְאִילָךְ). וּבְהַצְּוִיין שֵׁם.

(33) רָאָה לְקַמֵּן ע' אִתְרֵמִי"ע אִתְרֵנֵט.

(34) תְּרַע"ה (ח"ד ע' אִשְׁדָּמ).

(35) רָאָה לְעִיל פ"ח (ח"א ע' יח). ד"ה וְיֵהִי בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי, אִדָּם כִּי יֵהִי, וְיִדְבֵּר גּוֹ' בְּמַדְבֵּר – תְּרַע"ה (ח"ד רִישׁ ע' אִרְצָא. ע' אִרְצָג. רִישׁ ע' אִשְׁמָז).

(36) רָאָה לְעִיל פְּקִי"ח (ח"א ע' רַפְב). פִּשְׁפ"ג (ח"ד ע' אִסֵּז).

וּש"נ.

(31) רָאָה ד"ה מִצָּה זֶה, וְיֵהִי הָעֵנָן, וְיִדְבֵּר וּגּוֹ' בְּמַדְבֵּר – תְּרַע"ה (ח"ד ס"ע אִרְס וְאִילָךְ. ע' אִרְסָח. ע' אִשְׁמָה וְאִילָךְ). ד"ה וְיִדְבֵּר אֱלֻקִּים אֶת כַּה"ד תְּרַע"ה (לְעִיל ע' אִשְׁנֹז). וְשֵׁם, שְׁבַכְּדִי לְהַבִּין בְּתוּטִי בִּיאֹר עֵינֵי הַיַּפֵּךְ הַצְּמִצּוּם לְאוֹר יֵשׁ לְהַבִּין מ"ש וְיִדְעַת הַיּוֹם וְהַשְּׁבוֹת אֶל לְבַבְךָ כו' כִּי הוּי הוּא הָאֱלֻקִּי, וּמִשֵּׁם וְאִילָךְ מְבַאֵר בְּאוֹרֹכָה אֶת הָעֵינֵי דְּוִידְעַת גּוֹ' עַד ד"ה אֶתֵם נְצִיבִים, שְׁשֵׁם (ע' אִתְקַנְג-אִתְקַנּו) מְסִיִּים אֶת הַבִּיאֹר בְּעֵינֵי הוּי הוּא הָאֱלֻקִּים וּבְעֵינֵי הַפִּיכַת הַצְּמִצּוּם כו'.

בבחי' מדידה ממש, שהרי בכל מדידה ומדידה הוא בחי' האור העצמי ממש כו', ואינו בבחי' העלם כו', מ"מ, להיותו בבחי' או"פ, ה"ה בבחי' מדידה כו', והאוא"ס הוא בלתי מדידה לגמרי. ויש יתרון להאור שבבחי' בל"ג על האור שבבחי' גבול ומדה כו' (לא מבעי לגבי האור שלהאיר העולמות, שיש יתרון לאוא"ס הבל"ג בכ' ענינים, שהוא בבחי' גילוי העצמות, משא"כ האור דלהאיר העולמות הוא רק בבחי' גילוי מן העצם, ובא ע"י הצמצום, משא"כ באוא"ס הבל"ג כו', אלא שגם לגבי בחי' פנימיות האור יש יתרון לבחי' האוא"ס הבל"ג כו'), והוא במה שמתדמה לבחי' העצמות בזה שהוא בבחי' א"ס ובלי מדה, דהעצמות הוא בבחי' א"ס ממש³⁷, והאוא"ס הבל"ג, במה שהוא בבחי' א"ס, ה"ה מתדמה אל העצמות כו'. והגם דמה שעצמות הוא א"ס ה"ז באוא"ס³⁸ מבחי' הא"ס של האור הבל"ג, והיינו דאמיתי' ענין א"ס הוא שלילת הכל, דא"ס שהוא בבחי' בל"ג, ה"ז ג"כ תואר, שזה אינו שייך בעצמות, ומה שעצמות הוא א"ס, היינו שלילת הכל, והוא שלילת הגבול ושלילת הבל"ג, שלילת החיוב ושלילת השלילה כו', והיינו שלילת הכל וחיוב הכל (קיין זאך און אַלץ), וכמ"ש בדרוש יו"ט של ר"ה, רס"ו³⁹, ונת' ג"כ לעיל (ד"ה ויהי הענין והחשך ויאר⁴⁰). וענין זה הוא דוקא בבחי' פנימיות האור, שיש בו ב' הפכים, שהוא בבחי' מדידה, ואינו במדידה, וכמשנת"ל⁴¹ בענין המן שהי' במדה ובלי מדה, דוימודו אותו בעומר⁴², ומ"מ לא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר כו'⁴², וכמו בתורה⁴³ וכה"ג כו', הרי שזה דוקא כמו העצמות שבא בכ' הפכים כאחד כו', וזהו כמשנת"ל (ד"ה ביום השמע"צ⁴⁴) די"ל דפנימי' הקו הוא בבחי' גילוי העצם, וזה למעלה מבחי' גילוי העצם דאו"מ, והוא להיות דהאו"מ הוא בחי' התפשטות הארה לבד, ע"כ מה שמתדמה אל העצמות הוא רק במה שהוא בל"ג, והאו"פ שבבחי' גילוי העצם, שזהו במדרי' העצמות, ה"ז מתדמה ממש אל העצמות כו' (וי"ל שז"ע אדם אדמה⁴⁵ לעליון⁴⁶, דאדם הוא בחי' פנימיות, וכמשנת"ל ד"ה כה אמר ה'⁴⁷, והוא אדמה לעליון ממש כו'), מ"מ, בהתגלות, האוא"ס הבל"ג מתדמה יותר לעצמות א"ס, במה שהוא בבחי' א"ס בגילוי כו'. וכדוגמא כזאת הוא ג"כ בענין הרשימו, שהוא בחי' רושם לגבי האור שנסתלק כנודע⁴⁸, והרי הרשימו לא נגע בה הצמצום, דמשו"ז נשאהה הרשימה, והאור שנסתלק הרי נגע בו הצמצום כו', וכמ"ש בד"ה מצה זו תר"מ⁴⁹, וא"כ, איך הוא בחי' רושם לבד לגבי האור שנסתלק. אך זהו לפי שהרשימו היא בחי' כח הגבול שבא"ס, והאור שנסתלק הוא בחי' או"ס הבל"ג, ובחי' הגבול ה"ז בחי' רושם לבד לגבי בחי' בל"ג כו'. וכמו"כ הוא בבחי' פנימיות האור, הגם שזהו בחי' גילוי העצמות במדרי' עליונה הרבה יותר, מ"מ, להיותו בחי' או"ס הבל"ג, יש בו יתרון לגבי

א'קצב

- (37) ראה לעיל פרע"ו (ח"ג ע' תשסט).
 (38) = באופן אחר.
 (39) המשך תרס"ו ע' רכג.
 (40) תרע"ה (ח"ד ע' א'ערה).
 (41) ד"ה אלה הדברים תרע"ה (ע' א'תפא).
 (42) בשלח טו, יח (ושם: וימודו בעומר).
 (43) ראה לעיל פ"ח. פק"ח (ח"א ס"ע ית. ע' רפב). וש"נ.
 (44) לקמן ח"ו ע' ואשנח. ס"ע ואתד ואילך.
 (45) תרע"ו (ע' א'תריב ואילך).
 (46) לשון הכתוב – ישע"י יד, יד.
 (47) ספר עשרה מאמרות מאמר אם כל חי ח"ב פל"ג.
 (48) של"ה ג, א, כ, ב, רסח, ב, שח, ב, ובכ"מ.
 (49) תרע"ו (ע' א'תרכט ואילך).
 (50) ראה סה"מ תר"ם ח"ב ע' תקנו. תרנ"ט ע' רז ואילך.
 (51) תרס"ד ע' יא ואילך. לעיל פכ"ח (ח"א ע' נט).
 (52) סה"מ תר"ם ח"א ע' קכת. וראה סה"מ תרמ"ג ע' עט ואילך. לעיל פ"א (ח"א ע' בג). לקמן ח"ו ע' וארסח ואילך.

ויאמר וגו' לך לך

בחי' פנימיות האור שבא מ"מ בבחי' מדידה כו'. ועוד זאת, שהרי בחי' פנימי' האור אינו נמשך בכל מקום, רק בבחי' פנימיות העולמות, דהיינו פנימיות הע"ס, ובנש"י דוקא, כמשנת"ל ד"ה ביום השמע"צ⁴⁴ הנ"ל. ובכ"מ שנמשך ה"ה בשוה, שהוא בחי' האור עצמי ממש, אבל המשכתו הוא רק בבחי' הפנימיות כו'. ובחי' אוא"ס הבל"ג הוא שמאיר בכל מקום, וכמו אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין⁵⁰, דהיינו בכולהו עלמין בשוה כו'⁵¹, דמשו"ז יש ג"כ יתרון בהמשכה זו כו'.

וזהו כי הוי' הוא אלקים בשמים ממעל, היינו גילוי בחי' האוא"ס שלפני הצמצום, היינו האור שנסתלק ע"י הצמצום. ומובן, דשרש ההמשכה היא למעלה מהאור שנסתלק בלבד, דהרי בכדי שיחזור ויאיר, צ"ל ההמשכה ממדרי' עליונה יותר כו'. וזהו שגבי אלי' נא' ב"פ הוי' הוא אלקים, והיינו בחי' הוי' דסדר השתל', שזהו בד"כ בחי' האור שלהאיר העולמות, להיות גילוי אור זה כו', ואמרו עוד הוי' הוא אלקים, היינו גילוי בחי' הוי' דלעילא, שזהו בחי' אוא"ס הבל"ג כו'.

והנה בכדי להמשיך בחי' אוא"ס הבל"ג, נת"ל (ד"ה במד"ס באוה"מ⁵²) שז"ע ודרך חיים תוכחת מוסר⁵³, דרך חיים הוא שלמעלה מנר מצוה ותו"א⁵³, והוא בחי' ש' הוי' דלעילא שלמעלה מש' הוי' דתומ"צ כו', וההמשכה היא ע"י תוכחת מוסר, היינו ע"י שהאדם מייסר עצמו כו'.

וביאור הענין הוא⁵⁴, דהנה, גבי אליהו כתיב⁵⁵ וירפא את מזבח ה' ההרוס, ואי' בילקוט במקומו⁵⁶, שריפא אותם והביאן מדרך רעה לדרך טובה, ע"י שעשה להם נסים, וכיון שראו כן, אמרו²⁵ הוי' הוא אלקים⁵⁷. הרי מפרש וירפא ל' רפואה. וצ"ל לפ"ז מה זה שייך להמזבח. אך הענין הוא, דהנה מזבח הוא בחי' מל'⁵⁸, וכתי'⁵⁹ אש תמיד תוקד על המזבח, הן בחי' ה"ג דמל', והוא בחי' הרצוא והתשוקה דמל', וכמ"ש⁶⁰ למען יזמרך כבוד ולא ידום, נהו"ת קארי תדיר לנהו"ע כו'⁶¹, וכמ"ש⁶² ואל אישך תשוקתך, אשה היא בחי' אש⁶³ ה'⁶⁴, בחי' מל'⁶⁵, תשוקתה לבחי' אש יו"ד⁶⁴, ועש"ז נק' הצמאה⁶⁶, בחי' ה' צמאה ומשתוקקת לבחי' יו"ד כו'⁶⁷.

(58) ראה זח"ג קה, א ובאור החמה שם. פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) פי"ג מערכת מזבח. מאורי אור אות מ סעיף נד.

(59) צו ו, ו.

(60) תהלים ל, יג.

(61) ראה זהר ח"ב רנו, ב. קמ, רע"א. ח"א קעת, ב. עז, ב. פו, ב.

(62) בראשית ג, טז.

(63) ראה סוטה יז, א. זח"א מת, ב.

(64) ראה פרדס שם פ"א מערכת אשה.

(65) ראה פרדס שם. מאורי אור אות א סעיף קכת.

(66) נצבים כט, יח.

(67) ראה גם אוה"ת נצבים ע' אקצא ואילך. לעיל ע' א'שצח.

(50) בתניא פכ"ז ובלקו"ת ר"פ פקודי מציון לזהר ח"ב קכת, ב (ובלקו"ת שם מציון גם לזהר שם טז, ב. וראה גם שם קפד, א). וראה גם תורה אור ויקהל פט, ד. לקו"ת חוקת סה, ג.

(51) ראה סה"מ תרמ"ג ע' קיט. תרנ"ח ס"ע רח ואילך. המשך תרס"ו ע' תרו. סה"מ תרצ"ט ע' 124. ה'ש"ת ע' 111 ואילך.

(52) תרע"ה ח"ד ס"ע א'שמט ואילך).

(53) משלי ו, כג.

(54) בהבא לקמן – ראה סה"מ תרל"ז ח"ב שבהערה 1 (ע' תקמג ואילך). מאמר שלאח"ז – ד"ה וה' אמר המכסה (לקמן ע' א'תרנז).

(55) מלכים א' יח, ל.

(56) ילקוט שמעוני מלכים א' רמז ריד.

(57) עכ"ל הילקוט שמעוני (בשינויים קלים).

ש"פ לך, עתרו

א'תרמא

וביאור ענין אש ה' ואש יו"ד⁶⁸ הוא בחי' אש שחורה ואש לבנה⁶⁹. דהנה כתי'⁷⁰ ויהי ערב ויהי בקר, ברישא חשוכא והדר נהורא⁷¹, דבכדי שיהי' אור שבערך העולם, שיוכל להתקבל, הי' תחלה הצמצום הראשון שהי' באוא"ס, שזהו בחי' חשך והעלם כו', והדר נהורא, בחי' אור וזיו המאיר את החשך כו', כמשנת"ל באורך⁷². וזהו עוטה אור כשלמה⁷³, שלמה הוא בחי' לבוש המעלים ומסתיר (וקודם הצמצום הוא בחי' המח' דאנא אמלוך⁷⁴, שהוא ג"כ בחי' לבוש המעלים כו'⁷⁵, וכמו"כ בחי' הצמצום הוא בחי' שלמה כו'. וי"ל מה שהצמצום נק' שלמה, הוא כמו הלבוש שמכסה על גוף האדם, ולא כמו לבוש המח', שהוא העלם שיש בו גילוי ג"כ כו'⁷⁶), ומזה נשתלשל בחי' ערב, שהוא בחי' חשך שלמטה, היינו בחי' מציאות הדבר כו'. והדר נהורא הוא בחי' אור המאיר דרך השלמה להאיר את החשך כו'.

והענין הוא, כמו שאנו רואים בכל הנבראים שיש בהם שני בחי', היינו הגוף של הנברא, והאור והשפע האלקי, שהוא בחי' נשמתו השופע עליו תמיד להחיותו, שהוא בחי' כלי ואור. וכן ג"כ בנבראים עליונים, כמ"ש⁷⁷ כי רוח החי' באופנים, שיש גוף האופנים, ורוח החי' שבאופנים, שהוא כח הפועל בהנפעל, וכמו שהנשמה מתלבשת בגוף. וכן בדומם וצומח יש בהם נפש, ונק' נפש הצומחת כו', וכמ"ש בע"ח בסופו⁷⁸. והנה, הגוף ומהות הנברא הוא בחי' חשך לגבי הנשמה שבו, שהיא בחי' אור, כמ"ש⁷⁹ נר ה' נשמת אדם, שכמו שאין ערוך חשך לגבי אור, שהן ב' הפכים, כך אין ערוך גשמיות הנברא, או אפי' בנבראים הרוחניים, אין ערוך בחי' גוף האופנים, לגבי רוח החי' השופע בו להחיותו, שהוא בחי' אלקות כו'. ואין התהוות הגוף מהאור וחיות שבו, ע"ד התהוות זיו השמש מהשמש (דבנבראים למטה, התהוות הגוף אינו מן הנפש, כנודע⁸⁰, אבל למעלה, הרי התהוות המציאות הוא מן האור כו'⁸¹, וכמ"ש⁸² ואתה מחי' את כולם, א"ת מחי' אלא מהווה⁸³, שהאור האלקי מהווה את הנברא ומתלבש בתוכו להחיותו כו', הנה אין ההתהוות ע"ד התהוות הזיו מן השמש), שהרי האור והזיו הוא מעין המאור, ובטל לגמרי לגבי המאור, משא"כ הגוף אינו מעין הנשמה כלל, כמו שאין הגשמי מעין הרוחניות. וגם הוא מסתיר על הנשמה, שזה היפך הביטול כו'. והיינו לפי ששרש התהוותו אינו

א'קצנ

(78) שער נ (שער קיצור אבי"ע) פ"י.

(79) משלי כ, כו.

(80) ראה תניא שעהיה"א פ"ו (פא, א).

(81) בד"ה והסיר שבהערה 1: „אבל למעלה הרי התהוות הגופות, היינו הכלים, היא מהאורות“ (ראה עץ חיים שער ו (שער העקודים) פ"ג. שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"א. וראה שער היחוד ספכ"ח ואילך. סה"מ תרס"א ע' קעו ואילך. עת"ר ע' מה ואילך. לעיל פ"ח. פ"ו (ח"א ע' יח. ע' עח). סה"מ תרפ"ב ע' יב).

(82) נחמי"ט, ו.

(83) ראה פרדס שער ו (שער סדר עמידתן) פ"ח. ראשית חכמה שער הקדושה ספ"ו. של"ה עשרה מאמרות מאמר ג"ד. שער האותיות אות ס (מת, ב, ע, א). תניא שעהיה"א פ"ב (עז, ב).

(68) בהבא לקמן – ראה אוה"ת דברים שבהערה 1 (ע' א'תתקפט ואילך).

(69) ראה תנחומא ר"פ בראשית. ירושלמי שקלים פ"ו סוף ה"א. זח"ג קלב, א. רש"י ברכה לג, ב. שה"ש ה, טז.

(70) בראשית א, ה.

(71) שבת עז, ב.

(72) ד"ה וכל העם, על שלשה דברים, אתם נצבים – תרע"ה (ע' אישש ואילך. ע' אישעו ואילך. ע' א'תקנג).

(73) תהלים קד, ב.

(74) ראה לקו"ת נשא כ, ד. כא, סע"ד. נצבים נא, ב. לעיל ד"ה ביום השמע"צ תרע"ו (ע' א'תרח ואילך).

(75) ראה אוה"ת שלח ע' תקעו ואילך. קרח ע' תשט ואילך. לעיל פצ"ד (ח"א ע' רמב ואילך). סה"מ עזר"ת ע' ה.

(76) ראה גם לעיל פרי"צ (ח"ג ע' תתד).

(77) יחזקאל א, כ. כא.

מגילוי האור עליון, כ"א אדרבא, מבחי' חשוכא, שהוא בחי' הסתלקות האור, שאז נתהווה בחי' החשך, שהוא בחי' המציאות כו'. והיינו, שגם בהתהוותו מבחי' האור, עם היות שבהתגלו' ההתהוות היא מן האור, הנה שרש התהוותו הוא מבחי' החשך, שהוא בחי' הצמצום והרשימו כו', דהיינו מבחי' סילוק האור דוקא כו', וע"כ, גם בהתהוותו מן האור, אינו מתהווה להיות מעין האור, כ"א נעשה בבחי' נבדל ממנו, בבחי' מציאות ובבחי' הסתר על האור והחיות כו'. וכך הוא למעלה בבחי' אורות וכלים, שהאור הוא בחי' גילוי אוא"ס ב"ה, והוא מקור ושרש חיי הנשמות כו', אך בחי' הכלים, זהו המסתיר על האור וזיו, ומזה שרש התהוות הגוף כו'⁸⁴, ומקור התהוות הכלים הוא ע"י הצמצום והסתלקות האור, שנכלל במאור כו'.

והנה הכלים הם בחי' אותי'⁸⁵, ויש בזה ג"כ הפרש בין בחי' כלים דז"א וכלים דמל', דכלים דז"א הן עד"מ אותיות המח'⁸⁶, שהן אותיות רוחנים עדיין, ובאים בדרך ממילא מהנפש, ומיוחדים בו כו', וכמשנת"ל (ד"ה בראשית⁸⁷), וכמו"כ הכלים דז"א הן בערך בחי' האור, ומיוחדים עם אור כו', ועם היותם בחי' כלים המעלימים (דכן הוא בכללות, דכל בחי' הכלים הן בחי' העלם, וכמשנת"ל באורך⁸⁸ בענין והקב"ה עשה כמה צמצומים כו'⁸⁹), מ"מ, ה"ה מגלים את האור, והן כמו גוונים האור כו', וכמו מראה וגוון התפוח, שהוא לפי אופן החיות והטעם של התפוח כו', וכמ"ש במ"א⁹⁰. אבל בחי' הכלים דמל' הן כמו אותיות הדבור, שהוא לבוש הנפרד, ואותיות מורגשים ממש כו', וכמשנת"ל שם⁸⁷, וממילא הן אותיות המעלימים יותר כו'. ומ"מ, גם בהם יש אור, רק שהוא אור מצומצם יותר, והאותיות מעלימים ומסתירים יותר כו'. והן האותיות דעש"מ⁹¹, שהן כלים לאור, וכמו שאותיות הדבור הם כלים לאור השכל והמדות, ומהן התהוות הגוף וחומר הנבראים, ע"י רצון העליון ב"ה, וכמ"ש⁹² כל אשר חפץ ה' עשה כו'⁹³. וי"ל, דבאותיות זהו צורת האותיות, שהן מקדמות השכל ומעצם הנפש כו'⁹⁴, ולמעלה באותיות דמל' זהו בחי' חפץ ה' כו'. וחומר האותיות הן עצם האותיות דעש"מ המהווים כל הנבראים כו', ובתוך האותיות והכלים מלוכש האור והחיות, שמזה התהוות הנשמה כו'.

וז"ע כבריינו ש"ע ברישא חשוכא כו'⁹¹, פי' בין במקור ושרש ההתהוות, כשעלה ברצונו הפשוט שיהי' התהוות העולם, הי' תחלה צמצום והסתלקות האור, ונשאר בחי' התהוות החשך, והוא בחי' הרשימו שנשארה ונתגלה ע"י הצמצום כו', והן בחי' אותיות

(88) פת"ה ואילך (ח"ד ס"ע א'קבה ואילך).

(89) אור תורה להרב המגיד סימן קלד.

(90) ראה סה"מ תרנ"ה ע' רד ואילך. תרס"ד ע' קצח.

תרס"ח ע' קצג. לעיל פפ"ה (ח"א ע' רפח). פרס"ג. פרפ"ו.

פרפ"ט (ח"ג ס"ע תשלד ואילך. ע' תשצד. ע' תתב).

(91) = דעשרה מאמרות.

(92) תהלים קלה, ו.

(93) ראה תו"א מקץ מא, ד ואילך. מגילת אסתר צב, ב

ואילך.

(94) ראה תניא אגה"ק ס"ה (קו, ב). לקו"ת בחוקותי מו, ב.

אוה"ת בחוקותי ע' תתקלו ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' י.

(84) באוה"ת שבהערה 1: "וכמ"ש בסידור בפי' אהלה ה'

בחי' אזמרה לאלקי בעודי [סידור עם דא"ח צא, ג ואילך]

ע"ש". בטה"מ תרע"ו שבהערה 1: "וכמ"ש בס"ב ח"ב פ"ו [פ,

סע"ב ואילך] בפי' אהלה ה' בחי' אזמרה לאלקי בעודי

[תהלים קמו, ב] ובס"י שער ק"ש בד"ה להבין ההפרש שבין

ק"ש ותפלה [סידור עם דא"ח קיו, סע"ד ואילך]."

(85) ראה עץ חיים שער ח (שער דרושי נקודות) פ"ו.

מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' קכב. אוה"ת סידור ע' קנו.

ד"ה ויהי ביום השמיני תרע"ה (לעיל ח"ד ס"ע א'רפח ואילך).

(86) ראה לעיל פרס"ג (ח"ג ס"ע תשלד ואילך).

(87) תרע"ו (ע' א'תריו ואילך).

ש"פ לך, עתרו

א'תרמג

שהיו כלולים באוא"ס קודם הצמצום, ולא היו ניכרים כלל כו', וע"י הצמצום והסתלקות נתגלה בחי' אותיות הרשימו כו', וזהו בחי' התהוות החשך הנשאר ע"י הצמצום כו', והוא שרש הכלים כו', והדר נהורא, בחי' המשכת אוא"ס ב"ה אל תוך החשך, והו"ע הקו המתלבש באותיות הרשימו ומאיר תוך מקום החלל כו', ובין למטה בהתהוות הנבראים מעש"מ הוא ג"כ כן, וכמו מאמר⁹⁵ תדשא הארץ, ה"ז כמשל באדם הגשמי שיאמר מאמר אותיות תדשא, שיוצאים בדרך אור וכלי, שהוא מהות האותיות שיוצאים בהבל ממש, שזהו חומר האותיות, וכמ"ש באגה"ק סי' ה'⁹⁶ דחיצוניותן הוא ההבל היוצא מן הלב כו', ורק בתוכן מלוכש האור, שהוא אור השכל והמדות כו', והרי החומר נרגש תחלה, ואח"כ מבינים האור והשכל המלוכש בהם כו'. וזהו ברישא חשוכא והדר נהורא, וכמו עד"מ התלמיד, שבשעה ששומע האותיות מהרב, עדיין אינו משיג כ"כ עומק השכל המלוכש בהם, עד אחר שמתיישב היטיב לעמוד על עומק המכוון, ועיקר העומק ארז"ל⁹⁷ דלא קאים אינש אדעתי דרבי' עד מ' שנין כו'. וכמו"כ הוא בהאותיות דעש"מ, דבהתגלות הוא האותיות, שמזה הוא ההתהוות המציאות, שהוא בחי' חשך, והאור הוא שבא ע"י העלם האותיות, להאיר את החשך כו'.

וזהו שנק' מדת המל' אשה, אש ה', כי בהבראם⁹⁸, בה' בראם⁹⁹, והה' הוא בחי' כללות ההבל, שהוא מקור האותיות, וכמ"ש באגה"ק שם, דאות ה' הוא מקור גוף האותיות וחומריותן כו', והוא בחי' כלים וחומר של האותיות העליונים כו', אך בחי' אש זהו האור, בחי' והדר נהורא, המתלבש בכלים כו'. ונק' אש שחורה, להיותו בחי' אור המאיר את החשך כו', ואופן האור הוא ע"י שמתלבש ומתעלם בהאותיות (ובהארת האור תוך האותיות הוא ג"כ מאיר את האותיות, אבל הוא ע"י התעלמות כו'), וע"י ההתעלמות בהאותיות הוא מאיר את החשך כו', ולהיותו אור המאיר את החשך, לכן נק' אש שחורה כו'. וכן בכללות הוא בחי' אור הקו, שהוא להאיר את החשך, וכמשנת¹⁰⁰ דכללות ענין אור הקו הוא להאיר את העולמות, והוא האור דבחי' ממכ"ע, שמתלבש בעולמות להיות להם בבחי' אור וחיות כו', וכמא¹⁰¹ והוא נביעו איהו כנשמתא לגופא כו', ובא ע"י חשך הצמצום והתעלמות בתוך הכלים, ועי"ז הוא מאיר כו', וה"ז בחי' אש שחורה, מפני שכללות¹⁰² הוא רק להאיר את החשך, ואופן המשכת האור הוא ע"י התעלמות דוקא כו'.

אבל בחי' אש לבנה הוא האור שלמעלה מבחי' חשך לגמרי. וכמו זיו השמש הוא המאיר את החשך, וכמ"ש¹⁰³ ויתן אותם אלקים להאיר על הארץ, דענינו הוא להאיר את העולם כו', והוא ע"י הנרתק המכסה ומעלים כו', והוא מ"ש¹⁰⁴ כי שמש ומגן ה' אלקים כו' (וכמ"ש במ"א¹⁰⁵ ההפרש בין אור השמש למראה וגוון התפוח, שאינו לפעול דבר,

95) בראשית א, יא.

96) קו, ב.

97) ע"ז ה, ב.

98) בראשית ב, ד.

99) מנחות כט, ב. ב"ר פי"ב, ב. פרש"י עה"פ.

100) ראה לעיל פ"ו (ח"א ס"ע יג). ד"ה נשא תרע"ה (ס"ע

א'שצב ואילך). וראה לעיל פמ"ח. פס"ח (ח"א ס"ע קח ואילך.

ע' קטט). פקכ"ז (ח"ב ע' שלג ואילך). ועוד.

101) תקו"ז בהקדמה (יז, א).

102) שכללות: אוצ"ל: שכללותו. או שכללות האור.

103) בראשית א, יז (בדילוג).

104) תהלים פד, יב.

105) ראה סה"מ תרנ"ה ע' רה. תרס"ב ע' שכד. תרס"ח ע'

קצג. לעיל פמ"ח (ח"א ע' קט). סה"מ תרע"ו ע' קלט.

משא"כ אור השמש הוא לפעול ולהאיר את החשך כו', משא"כ מאור השמש, הוא למעלה מבחי' ומדרי' זו כו'. וכן למעלה הוא בחי' אור הסובב, שאינו להאיר את העולמות, כ"א בחי' גילוי העצמות, ואינו מתעלם בבחי' חשך והעלם הצמצום כו'. ועם היות שע"י הצמצום נסתלק ונתעלם האור, ונת"ל (ד"ה ויקרא¹⁰⁶) דבחי' הסילוק הוא שנשאר בכח ולא בפועל כו', ונת' שם¹⁰⁶, דענין שנשאר הוא ע"ד ענין היכולת כו', יעו"ש, הנה במ"א¹⁰⁷ מבואר, דבהעייגול הגדול נגע בו הצמצום, והוא שיהי' האור שם ולא יתפשט במקום החלל כו', ועמ"ש בעה"מ ש"א פנ"ג¹⁰⁸ בענין הג' גבורות כו'¹⁰⁹. ולפ"ז נראה, דשם מאיר האור כמו שהי' קודם, וענין הצמצום הוא שלא יתפשט במקום החלל כו', והסילוק הוא רק לגבי מקום החלל, דכאלו אינו כו'. אך גם לפמשנת"ל, הרי זהו עילוי בהאור מה שנשאר בכח, דהיינו בבחי' יכולת לבד כו'. וא"כ, כאשר מאיר האור, ה"ה בבחי' גילוי ממש, בלי שום התעלמות כלל כו', שהרי בכללות האור שלפני הצמצום, היינו האור הבל"ג, ההתגלות שלו הוא שלא ע"י העלם הצמצום, וא"כ מכ"ש כאשר האור הוא בבחי' עילוי יותר, הגילוי הוא שלא בבחי' התעלמות כלל כו'. וע"כ נק' אש לבנה כו'. וזהו אש י', בחי' אש לבנה, שהוא בחי' גילוי אוא"ס כו'.

א'קצה

וזהו ואל אישך תשוקתך⁶², דבחי' מל', בחי' אש ה', תשוקתה לבחי' אש יו"ד, בחי' אוא"ס הסוכ"ע, בתוקף התשוקה והצמאון כו', וכ"ש לאוא"ס שלמעלה מסובב וממלא, שעז"נ¹¹⁰ כי נשגב שמו לבדו, שגם בחי' נשגב הוא בחי' שמו לבד, רק הארה לבד כו', ולזאת צמאה נפשה בבחי' כוסף וכליון באוא"ס שלמעלה מבחי' סוכ"ע כו'. וז"ש¹¹¹ סמכוני באשיות רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני⁵⁴, שזה מאמר כנס"י, והיא בחי' מל' למעלה, דנכספה¹¹² וגם כלתה נפשה¹¹³ לעלות אל דודה, להתכלל באור ה' אוא"ס ב"ה שלמע' מגדר ממלא וסובב כו'¹¹². וסמכוני באשיות הוא אשישי יין כו'¹¹⁴, והו"ע נכנס יין יצא סוד¹¹⁵, בחי' ההעלם, היינו בחי' אוא"ס הסוכ"ע כו', והו"ע פנימיות התורה, כמ"ש במ"א¹¹⁶, וע"י פנימיות התורה נמשך במל' גילוי בחי' אור הסובב כו'. ורפדוני בתפוחים הוא וריח אפך כתפוחים¹¹⁷, שהריח הוא דבר שהנשמה נהנה ממנו, ולא הגוף¹¹⁸, שזהו בחי' עצם הנשמה, שלמעלה מהנשמה המלובשת בגוף כו', והיינו ג"כ בחי' או"מ כו'. וי"ל, דריח אפך הוא כענין לבעל החוטם אני מתחנן כו'¹¹⁹, והוא שלמעלה מבחי' ריח כו'¹²⁰, דהנה מבו' במ"א¹²¹, דריח הוא בחי' ימינו תחבקני¹⁹ דמעהמ"צ¹²² כו', אך ריח

(115) עירובין סה, סע"א. סנהדרין לת, א.
 (116) ראה גם לקו"ת שה"ש ב, סע"א ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן כתובים ח"ב ע' ח ואילך. אמרי בינה שער הק"ש ספנ"ג ואילך. ובכ"מ.
 (117) שה"ש ז, ט.
 (118) ברכות מג, ב.
 (119) זח"ג (אד"ר) קל, ב.
 (120) ראה גם לקו"ת שלח נא, ד.
 (121) ראה ד"ה סמכוני באשיות תר"ם (סה"מ תר"ם ח"א ריש ע' ק).
 (122) = דמעשה המצות.

(106) תרע"ה (ח"ד ע' א'רלט).
 (107) ראה סה"מ תר"ם ותרמ"ג שבהערה 49.
 (108) בענה"מ ש"א [= בעמק המלך שער א] פנ"ג [= פרק נג]: אוצ"ל: פנ"ז [= פרק נז].
 (109) ראה גם סה"מ עת"ר ע' שדמ.
 (110) תהלים קמת, יג.
 (111) שה"ש ב, ה.
 (112) דנכספה .. ממלא וסובב כו': ע"פ לשון לקו"ת ברכה צו, ב.
 (113) ע"פ תהלים פד, ג.
 (114) ראה הושע ג, א.

ש"פ לך, עתרו

א'תרמה

דתפלה וריח דתשובה (בחי' ריח בוגדיו כו'¹²³) מגיע בבחי' עצמות א"ס שלמעלה מבחי' סובב כו'. וזוהו נמשך הרפואה כו', והוא כמא'¹²⁴ בהראות לה נועם זיווך, גילוי בחי' עצמות א"ס כו', אז'¹²⁴ תחזק ותתרפא כו'¹²⁵.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש לך לך כו'.² דהנה'¹²⁶ ענין הכפילות הוא כמא'¹²⁷ כל עסקא דשבתא כפול, והיינו יחוד בחי' סוכ"ע וממכ"ע כו', וזשארז'¹²⁸ אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות כהלכתן היו מיד נגאלין, דשתי שבתות הן בשבת אחת¹²⁹, שבתא דמעלי שבתא ושבתא דיומא¹³⁰, והן בחי' ממכ"ע וסוכ"ע כו', וע"י היחוד דסוכ"ע וממכ"ע הוא הגאולה, דבגלותא קוב"ה סליק לעילא ולעילא כו'¹³¹, וכאשר גילוי סוכ"ע בממכ"ע עי"ז הוא הגאולה כו'. וז"ע הכפילות דלך לך, גילוי בחי' הסובב כו'. דהנה, כללות ענין אברהם ה' להמשיך גילוי אלקות בעולם, וכדאי' במד"ר ע"פ לך לך¹³², משל לצלוחית של אפופילסימון שהיתה מוקפת צמיד פתיל, ומונחת בקרן זוית, ולא ה' ריחה נודף, וכשמטלטלין אותה, ריחה נודף, כך א"ל הקב"ה לאברהם, טלטל עצמך ממקום למקום, ושמך מתגדל כו', והיינו שהמשיך גילוי בחי' אוא"ס הבל"ג, שיהי' גילוי אור בעולם כו'. אמנם, בכדי שיהי' הגילוי, צ"ל העלאה מלמטלמ"ע, וזהו ג"כ ענין לך לך, שיבא לשרש ומקור הנשמה, וכמ"ש¹³³ קומי לך רעייתי כו' ולכי לך כו'. וזהו העבודה דתפלה, כמ"ש¹³⁴ סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, והן הד' שליכות¹³⁵ דתפלה¹³⁶, דבשמו"ע הוא העלי' לשרש ומקור הנשמה כו'. וע"י העלי', עי"ז הוא המשכת בחי' אוא"ס הסוכ"ע כו'. ומ"ש² מארצך ומולדתך כו', מארצך הוא היציאה מן החומריות כו', וכמ"ש¹³⁷ שכחי עמך ובית אביך כו', ובפרטיות, מארצך בחי' נה"י, ומולדתך ובית אביך הוא חג"ת וחב"ד כו'¹³⁸, דנה"י הוא הטבעית שהאדם מורגל בהם, ואין זה כמו המדות, שהוא ההתפעלות שמתפעל על הדבר כו', והרי כל התפעלות על דבר הוא, שבעצמו הוא חוץ לאותה הדבר כו', וכמו בקדושה, ענין ההתפעלות על אלקות הוא שמתפעל על דבר שחוץ לעצמותו, כידוע¹³⁹, וכמו שנת"ל בכ"ד¹⁴⁰, וכמו"כ הוא בההיפך, כשמתפעל על דבר, הרי אינו אותו הדבר כו', אבל ענין נה"י הוא שמוטבע ומורגל כ"כ בהדבר, שאינו בבחי' התפעלות כלל,

א'קצו

(134) ויצא כת, יב. וראה זח"א רסו, ריש ע"ב. ח"ג שו, ריש ע"ב. תקרו"ז תמ"ה (פג, א).

(135) תנחומא הובא במורה נבוכים ח"ב פ"י. רמ"ז לזח"א קג, א בשם רז"ל (הובא בלקו"ת בלק ע, ב). מגלה עמוקות פ' ויצא.

(136) ראה מגלה עמוקות אופן קצו (הובא בילקוט ראובני ויצא עה"פ). אופן רג. של"ה חלק תושב"כ ר"פ ויצא (רצא, סע"ב ואילך). לקו"ת בשלח ב, ב ואילך. סה"מ תרנ"ה ע' רכב ואילך. תש"ח ע' 80 ואילך. אגרות-קודש אדמו"ר מהור"י צ"ח ע' קמא ואילך. ספר השיחות תש"ז ס"ע 142 ואילך.

(137) תהלים מה, יא.

(138) ראה סה"מ א"ת ע' נא. סד"ה ויאמר גו' לך לך תרע"ה (לעיל ח"ג ע' תתקעה).

(139) ראה סה"מ ע"ת ע' קפד. שיחת שמח"ת שנה זו (תרע"ו) – ספר השיחות תורת שלום ע' 222. ועוד.

(140) פמ"ג. פמ"ג (ח"א ע' עג. ע' צו).

(123) סנהדרין לו, א. ב"ר פס"ה, כב (וברש"י ומתנות כהונה שם). לקו"ת שבת שובה סה, סע"ב.

(124) „ידיד נפש“ לערב שבת.

(125) ראה גם לעיל פשנ"ו (ח"ג ע' תתקפט).

(126) בהבא לקמן – ראה סה"מ תר"ל ותרמ"ב שבהערה

3.

(127) מדרש תהלים צב, א. וראה לקו"ת בשלח ב, ג.

(128) ראה שבת קי"ח, ב.

(129) ראה לקו"ת בהר מא, א. מב, ג ואילך. מג, ד ואילך.

(130) זח"א ה, ב.

(131) ראה זהר ח"א רי, א. ח"ג כ, ב.

(132) ב"ר פלי"ט, ב. וראה ד"ה ויאמר גו' לך לך תרל"ג,

פר"ת, תרפ"ו (סה"מ תרל"ג ח"א ע' יז). פר"ת ס"ע שט ואילך. תרפ"ו ע' צו.

(133) שה"ש ב, י. וראה מאמרי אדמו"ר הצ"צ, סה"מ תר"ל

ותרמ"ב שבהערה 3.

ויאמר וגו' לך לך

רק שכן צריך להיות, ואינו יודע אחרת כלל כו', וזה גרוע יותר מהתפעלות המדות כו'. ועז"א מארצך, שזה ראשית היציאה ושבירת החומריות הגס, ואח"כ הוא ממולדתך ומבית אביך, מבחי' מדות ומוחין דלעו"ז כו'. וזהו ע"י העבודה שע"פ טעם ודעת כו'. ואח"כ בא לעצם הנשמה כו'. וזהו לך לך, דתכלית ענין אברהם אע"ה הי' להמשיך גילוי אלקות בעולם, והו"ע טלטל עצמך, ועי"ז שמך מתגדל, בבחי' גילוי אור כו', וזהו ע"י העלאה לשרשה ומקורה, שהוא העבודה דשרש ומקור הנשמה, ועי"ז המשיך גילוי בחי' אוא"ס הבל"ג להיות גילוי אלקות בעולם כו'.

בס"ד. ש"פ וירא, עתר"ו

וה' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עושה ואברהם הי' יהי לגוי גדול כו'.² וצ"ל מה"ע וה' אמר, דהול"ל ויאמר ה', מהו אומרו וה' אמר, ומה"ע המכסה אני. ובמד"ר³ אי' הה"ד⁴ סוד ה' ליראיו, מהו סוד ה' זו מילה כו', וצ"ל מה שייכות ענין המילה לזה. גם צ"ל מ"ש אח"כ ואברהם היו יהי לגוי גדול, משמע דלפי שהמכסה אני מאברהם ע"כ ואברהם הי' יהי כו', וצ"ל מה שייכים הענינים זה לזה כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁵ במ"ש⁶ סמכוני באשיות כו' כי חולת אהבה אני, שזה מא' כנס"י דלעילא, דבחי' מל' היא בבחי' חולת אהבה בתוקף לעלות אל דודה כו',⁷ דמל'⁸ הוא בחי' אש' ה'⁹ ונת'¹¹ דאות ה' הוא מקור כללות האותיות דעש"מ (בחי' חומר האותיות כו'), ואש ה' הוא בחי' האור המתלבש בהאותיות כו'. ונק' אש שחורה¹², מפני¹³ שהוא האור שלהאיר את החשך, והמשכת האור הוא ע"י התעלמות בהאותיות כו', ובכללות הוא בחי' אור הקו שבא ע"י ההתעלמות בנקודת הרשימו ובהכלים כו', והוא בחי' האור דממכ"ע כו'. ואש לבנה הוא האוא"ס הבל"ג, שהוא בבחי' גילוי העצמות, ובא בלי שום התעלמות לגמרי כו'. ועז"א¹⁴ ואל אישך תשוקתך, דבחי' אש ה' תאב ומשתוקק לעלות לבחי' אש יו"ד, בחי' אוא"ס הסוכ"ע, ובחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' סובב וממלא כו'.

והנה¹⁵ כמו שהוא בבחי' מל' למעלה, כמו"כ צ"ל בנפש האדם למטה התוקף הרצוא והצמאון בבחי' חולת אהבה בתפלה, וכמ"ש¹⁶ חלו פני אל, דפי' חלו נא הוא ל' חולי כו', וכמ"ש¹⁷ ויחל משה, שאחזהו חולי של עצמות כו',¹⁸ והוא שע"י ההתבוננות

(3) בר"פ מ"ט, ב.
 (4) - הזא הוא דכתיב (תהלים כד, יו).
 (5) ד"ה ויאמר וגו' לך תרע"ו (ע' א'תרמז).
 (6) שה"ש ב, ה.
 (7) סה"מ תרל"ז שבערה 1.
 (8) ראה פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) פ"א מערכת אשה. מאורי אור את א סעיף קכח.
 (9) ראה סוטה יז, א. זח"א מח, ב.
 (10) ראה פרדס שם.
 (11) ד"ה ויאמר וגו' לך הנ"ל (ע' א'תרמג).
 (12) ראה תנחומא ר"פ בראשית. ירושלמי שקלים פ"ו סוף ה"א. זח"ג קלב, א. רש"י ברכה לג, ב. שה"ש ה, טז.
 (13) ראה אוה"ת דברים ע' א'תתקפט ואילך.
 (14) בראשית ג, טז.
 (15) בהבא לקמן - ראה אוה"ת דרושים לפסח שבעה ערה 1.
 (16) מלאכי א, ט (ושם: חלו נא). וראה לקו"ת ברכה צו, ב.
 (17) תשא לב, יא.
 (18) ברכות לב, א (ויחל משה את פני ה' .. מלמד שעמד משה בתפלה לפני הקדוש ברוך הוא עד שאחזתו אחילו, מאי אחילו .. אש של עצמות. מאי אש של עצמות, אמר אביי, אשתא דגרמי"). וראה גם אוה"ת משפטים ע' א'רכח.

(1) המאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה סמכוני באשיות תרל"ז (סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תקמג ואילך). ד"ה הנ"ל באוה"ת דרושים לפסח ע' תשפא ואילך*. ד"ה ויאמר אם שמוע באוה"ת בשלח ס"ע תקפג ואילך**. ועם שינויים והוספות - סה"מ תר"ם ח"א ס"ע ק ואילך***. ד"ה בהפטרה דפ' בחוקותי רפאני ה' ורפא באוה"ת נ"ך ח"א ע' שנב. ד"ה רפאני ה' ורפא אוה"ת שם ע' שסא ואילך - כנסמן לקמן בהערות. ד"ה איש איש כי תשטה, זאת התורה אדם, פנחס בן אלעזר - תרפ"ב (סה"מ תרפ"ב ע' שיח ואילך. ע' שנד ואילך. ע' שסב ואילך), מיוסדים, כנראה, על מאמר זה.
 (2) וירא ית, יז"ית.

(* נדפס גם באוה"ת שה"ש ח"א ע' ריא ואילך. והוא מיוסד, כנראה, על ד"ה הנ"ל במאמרי אדמו"ר הזקן כתובים ח"ב ע' קכב ואילך. ועם שינויים והוספות - סה"מ תר"ם ח"א ע' צד ואילך. ד"ה הנ"ל תר"ם (סה"מ תר"ם ע' נו ואילך), מיוסד, כנראה, על ד"ה הנ"ל באוה"ת שם.

(**) חלק נדפס גם באוה"ת משפטים ע' א'רנז ואילך.
 (***) ועם הוספות וכו' - קונטרס ע"ן החיים פ"ג (ע' 21 ואילך).

בהפלאות אוא"ס ב"ה, איך שהוא ממכ"ע וסוכ"ע, ואיך שעצמות אוא"ס ב"ה אינו בגדר ממלא ולא בגדר סובב, וכולא קמי' כלא חשיבי ממש כו'¹⁹, שע"י אריכות ההתבוננות בזה בהעמקת הדעת, נעשה תוקף הצמאון להכלל בעצמות אוא"ס, וכמ"ש²⁰ מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כו'.

א'קצו אמנם עיקר ענין חולת אהבה בא ע"י הראי' באלקות, דע"י הראי' נעשה תשוקה יתירה בנפש, וכמו ועיני האדם לא תשבענה²¹, דבמה שרואה בעיניו, אינו משביע ומרווה צמאונו, מפני שזה באמת אינו מתמלא. דהנה, מה שבא בבחי' ידיעה והשגה, וכמו באיזה התבוננות אלקי, שמשיג ונרגש בנפשו מאד העילוי והיוקר דאלקות, ותאב ומשתוקק אל האור כי טוב כו'²², ה"ה מרווה מ"מ צמאונו בזה הגילוי שבא בההשגה, שהרי בהשגת הענין, מאיר אצלו הענין האלקי, ואותו הגילוי הוא מרווה צמאונו כו'. משא"כ בראי', מה שהוא רואה אלקות, אינו מרווה צמאונו בשום ענין כו', והוא להיות שהראי' הוא בעצם הדבר, שאינו בא בבחי' תפיסא ממש כו', ובנפש הוא בעומק הנפש ביותר כו', במדרי' כזו בנפש שאינו מתמלא ומתרווה (וואס בינוגענט זיך ניט) בשום גילוי, וכמ"ש²³ ארץ לא שבעה מים, דהרצוא²⁴ והתיאוב דעצם הנפש, לא שבעה מים כלל, ואינו מרווה צמאונו לעולם כו' (וי"ל דזה שלעתיד יהי' בחי' ראיית המהות²⁵, ויהי' בבחי' שוב, יהי' זה בדרך פלא. וי"ל שזהו"ע ואני אהי' לה חומת אש²⁶, שהרשפי אש יהי' בבחי' שוב כו'²⁷. ובמ"א²⁸ מבו' שיש הפרש בזה אם ההרגש הוא בלב או במוח כו'), וע"כ הוא בבחי' חולת אהבה כו'.

והוא כשמתבונן בהאלקות שבעולם, בכח הא"ס שבזה, שיכול להיות בבחי' ראי' ממש, וכמ"ש²⁹ שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, והיינו דהבריאה וההתהוות היא בכח הא"ס, דאלמלא מתכנשין כל באי עולם אינם יכולים לברוא אפי' כנף יתוש א' כו'³⁰, דהתהוות יש מאין אין זה בחיק הנבראים כלל. ולא כמו עו"ע, שישנו גם בהאדם, בכחות הרוחני' שלו, כמו בשכל ומדות ומחו"ד כו', אבל יש מאין לא יש דוגמא לזה בהאדם כו'. והוא הוראה שגם במדרי' הרוחני' למעלה לא יש בהם ענין יש מאין, רק עו"ע לבד, ולכן גם בהאדם לא נמצא ענין יש מאין כו', דהרי האדם כלול מעליונים ותחתונים³¹, ומה

תמד ואילך. ע' תרל). פרנ"ח. פער"ה (ח"ג ע' תשיח. ע' תשסח).

ד"ה ויהי הענן תרע"ה (ח"ד ע' א'ערב).

(26 זכרי' ב, ט (בדילוג).

(27 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' א'ג. ע' א'כג

ואילך. תורת חיים בשלח רלט, ב ואילך. אוה"ת יתרו ע'

תתקסו. סה"מ תרכ"ט ע' סח.

(28 ראה המשך תרס"ו ס"ע קצו ואילך. סה"מ תרס"ח ע'

קצט. לקמן ח"ו ס"ע וא'רלד. ס"ע אישעה. סה"מ פרת" ע' קטו.

(29 ישע"י מ, כו.

(30 ראה ספרי ואתחנן ו, ה. ירושלמי סנהדרין פ"ז הי"ג.

ב"ר פל"ט, יד. פפ"ד, ד. שהש"ר פ"א, ג (ג). פסיקתא רבתי

פמ"ג, ה.

(31 ראה ב"ר פ"ח, יא. פי"ב, ת. פרש"י בראשית ב, ז.

(19 ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב.

(20 תהלים עג, כה. ראה לקו"ת תזריע כ, א ואילך. שה"ש

כח, ריש ע"ד. מאמרי אדמו"ר הזקן תקע"א ע' קעט ואילך.

סהמ"צ להצ"צ קלת, א.

(21 משלי כז, כ.

(22 ע"פ בראשית א, ד.

(23 משלי ל, טז.

(24 „דארץ הוא ל' רצוא" – סה"מ תרפ"ב (ע' שנו) הנ"ל

הערה 1.

(25 ראה לעיל פקל"ט. פקס"ב. פרכ"ז (ח"ב ע' שסו. ס"ע

(* ראה תו"א בראשית א, ד ואילך.

שנמצא בעליונים נמצא ג"כ באדם כו³², וענין יש מאין שלא נמצא גם במדרי' הרוחני/ העליונים, ע"כ לא נמצא בהאדם כו', וזה רק בכח הא"ס, שביכולתו להוות מאין ליש כו'³³. ומה שבחי' מל' הוא מהווה³³, הוא מפני שהמל' היא בשרשה באמת למעלה מכל הספי'³⁴, וכמ"ש³⁵ מראש ומקדם נסוכה כו', וכמ"ש בע"ח³⁶, דכל הט"ס הן מאריך, ושרש המל' הוא מרדל"א כו'³⁴, ויש כח הא"ס במל', דלכן המל' דוקא מהווה מאין ליש כו'³³. והרי כאשר אנו רואין מציאות יש, הרי אנו רואין בזה כח הא"ס המהווה את היש כו'. וכאשר יתבונן היטיב בענין התהוות יש מאין, תכלה נפשו מאד אל הא"ס ב"ה. וכן בהתמדת קיום הנבראים ובפעולתם התמידית, נראה ונגלה בזה כח הא"ס כו', שהרי א"א להיות קיומם התמידי מצ"ע, שהרי הם היום ונפסדים כו'³⁷, וכמו"כ א"א להיות התמדת פעולתם מצ"ע, שכל מוגבל הרי כחו ופעולתו ג"כ מוגבלת, וא"כ, בהתמדת קיומם ופעולתם, נראה בזה כח הא"ס כו'. וזהו מרוב אונים ואמיץ כח איש לא נעדר²⁹, דמזה שהן קיימים באיש ובמין³⁸, נראה בזה כח הא"ס כו'³⁹, וכמשנת'ל (ד"ה למען דעת⁴⁰). ואו' ע"י מרוב אונים ואמיץ כח, שזה תגבורת העצמות אשר דבר גשמי יהי' בבחי' קיום נצחי, כ"ז שהרצון הוא בקיומו כו'. וע"כ⁴¹, כאשר עיניו רואות שהתהוות כל דבר גשמי הוא מא"ס ממש, וכמו"כ נמצא בהם כח הא"ס המקיים ומתמיד מציאותם ופעולתם כו', ואח"כ יעמיק ויתבונן ענין בחי' א"ס, שכל השתל' העולמות, שהן בבחי' אין קץ ומספר, ובהם מדרי' עליונות וגבוהות מאד, כולם אין ערוך אליו כלל, עד שכולם יחד שוין אצלו עם עשי' הגשמי, דא"ק ודומם הגשמי כמו אבן וחרס, הכל שוין לפניו, ועם כ"ז, בחי' א"ס ממש מהווה כל נברא מאין ליש תמיד בכל עת ובכל רגע כו', והרי עיניו רואות מציאותו ית', וא"א להשיג מהותו בשום אופן, ואפי' ג"ע הוא רק זיו והארה כו', ונו"ן אלפים יובלות⁴² הם ג"כ רק הארה, וכמארז"ל⁴³ ע"פ⁴⁴ אשר שם שמות בארץ, א"ת שמות אלא שמות, שגם בחי' וחד חרוב⁴⁵ הוא בחי' שם והארה לבד, ואי לזאת יהי' לבו דואג בקרבו⁴⁶, ויחלה ממש מזה, מה שכל ימי עולם לא יוכל להשיג מהות הא"ס ב"ה, ועיניו רואות מציאותו ממש אתו עמו, איך את השמים ואת הארץ אני מלא⁴⁷, ומהווה עי"ז כל דבר גשמי ורוחני מאין ליש כו', ולכן עיני אדם לא תשבענה, שרואות מציאותו, וכלות להשיג מהותו ית' כו'.

א'קצח

- 32) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן שם ע' תתקלה ואילך.
 33) סה"מ תרל"ח ס"ע שא ואילך.
 33) ראה תניא אגה"ק ס"כ (קל ב).
 34) ראה לקו"ת חוקת נח, ב. סה"מ עטר"ת ע' סה ואילך.
 תרפ"ד ע' ח ואילך. תרצ"ט ע' 18 ואילך. תש"א ע' 4. תש"ג ע' 9. תש"ט ע' יב. ד"ה זה היום תשמ"א (סה"מ מלוקט ח"ב ע' קו ואילך. בהוצאה החדשה – ח"א ע' לו ואילך).
 35) פיוט "לכה דודי" (ושם: מקדם. אבל כ"ה כפננים (ומקדם) בלקו"ת צו יד, ד. ועוד). וראה לקו"ת פ' ראה ית, ד. כט, ד. שה"ש ית, ד. אוה"ת שלח ע' תעו.
 36) שערי יג (שער א"א) פ"ב.
 37) ראה ד"ה זה היום תרע"ו (לעיל ע' א'תקע).
 38) ראה רד"ק ישע"י שם. ספר העיקרים מאמר שני פרק יא. ספר החקירה להצ"צ סב, א ואילך. קג, א ואילך. אוה"ת תשא ע' א'תתכה. סה"מ תרל"ח ע' עג. תרנ"ט ע' קצח ואילך.
 לעיל פנ"ג. פפ"ז (ח"א ע' קכה ואילך. ע' רכד).
 39) ראה סה"מ תרנ"ה ע' קנג ואילך. תר"ס ע' סז ואילך. תרס"ד ע' ו ואילך.
 40) תרע"ה (ח"ג ע' תתקכז ואילך).
 41) בהבא לקמן – ראה אוה"ת דרושים לפסח שבעה ערה 1 (ע' תשפז).
 42) ראה ש"ך עה"ת ר"פ בהר. עטרת ראש דרוש לעשי"ת סו, ב. סז, ב. שערי תשובה ח"א ע, ג. אוה"ת תהלים (יהל אור) ע' תקנה. סה"מ תרל"ח ע' תלד.
 43) ברכות ז, ב.
 44) תהלים מו, ט.
 45) ראש השנה לא, א. סנהדרין צז, א.
 46) לשון הגמרא – תגיגה יג, א.
 47) ירמי' כג, כד.

והנה⁴⁸ כ"ז הוא בראיית עיני בשר ממש. אך באמת יוכן דשייך בחי' ראי' גם בהתבוננות יחור'ע (דראי' הנ"ל דשאו מרום עיניכם כו') הוא שע"י העולם רואים בחי' א"ס כו', וכמו"כ יכול להיות הראי' בבחי' אוא"ס מצ"ע ומה שלמעלה מגדר עולמות, דהראי' באוא"ס מצ"ע ושלמעלה מהעולמות זהו בחי' יחור'ע כו'. ובאמת זהו בחי' גילויים מא"ס ב"ה, ומה שנראה מהעולם הוא בחי' עצמות א"ס כו', רק היתרון בזה שהוא הראי' באוא"ס ממש כמו שהוא מצ"ע כו'), ולא בבחי' ראי' גשמי, כ"א ע"ד מ"ש ברע"מ⁴⁹, בעין השכל דבלבא אתחזי כולא כו', וכמ"ש בסש"ב⁵⁰ ולהאיר עיניו בראי' חושי' ולא בבחי' שמיעה והכנה לבד כו', והיינו שחכ' היא בחי' ראי', וכינה היא בחי' שמיעה כו'⁵¹. וכמו שאנו רואין, שיש הפרש גדול בין מי שמשכיל בעצמו השכלה חדשה, לאחר השומע את ההשכלה ממנו, דזה שמשכיל את ההשכלה, מאיר אצלו בזה אור רב, ובהירות הענין אצלו הוא כאלו רואה את הדבר, משא"כ גבי האחר הוא בבחי' שמיעה לבד. וגם במי שהשכיל הענין, אחר זמן ג"כ ההשכלה אצלו רק בבחי' שמיעה לבד, אבל בשעה שנופל לו ההשכלה ממקור השכל, ה"ה אצלו כמו בבחי' ראי' כו', דעם היות שזהו ידיעה שכליות, מ"מ, ה"ז למעלה משכלי ממש (והיינו לבד ההנחה שכלי' שנת"ל⁵², הנה גם השכלי אינו רק בבחי' שכלי לבד, והיינו שיודע את הענין לא רק בידיעה שבשכל, כ"א מה שהשכל תופס האור כמו שהוא עדיין למעלה מידיעה שכלית ממש כו').

והנה⁴⁸, בס' יצירה⁵³ אי', הבן בחכ' וחכם בכינה, פי', הבן בחכ', שגם בחכ' יהי' התכללות הכינה, וחכם בכינה, דגם אחר שנמשכה הכינה להיות בבחי' פרצוף בפ"ע, עכ"ז יהי' החכ' מתלבשת בה. ונמצא שהן כלולים זב"ז, דבכח' יש התכללות הכינה, וכן בכינה יש התלבשות החכ' כו'. ויובן זה ע"ד מ' באדם, הנה בחי' החכ' כשנאה בבחי' גילוי במוחו הוא, כשמשכיל האדם באיזה השכלה, ונופל לו השכלה והמצאה חדשה, והיא אז נפילתה ממקורה עדיין למעלה מהשגה, והיינו שעדיין אינו יכול להסביר ולבאר אותה כלל לזולתו, וגם לעצמו, אלא הסברה והשכל הוא עדיין הוא בבחי' כח היולי כו', והוא הנק' ברק המבריק כו'⁵⁴, והוא בחי' יסוד אבא כו'⁵⁵. והנה אח"כ במעט רגע יוכל להסביר זאת ההשכלה לזולתו, בהתפשטות ריבוי דברים בהרחבה גדולה, ונק' בחי' הסברה הזה בשם כינה כנודע⁵⁶. והוא בחי' יש שנתפס בכלים וצירופי אותיות, אבל הברקת הסברא שהוא בחי' חכ', ה"ז בחי' אין כו'. והנה, מוכרח לומר שגם בחי' ההסבר הי' כלול כולו ונמצא בהברקת וסקירת השכל, והיינו שהענינים שבהם מסביר את ההשכלה ומבין אותה, היו כלולים בנקודת ההשכלה. וגם כח הכינה, להיות ההשכלה באה בבחי' השגה, נמצא

פקנ"ח (ח"ב ע' שסד. ס"ע תכט ואילך). ועוד.

(53) פ"א מ"ד. וראה גם סה"מ תרנ"ט ע' רמה ואילך.

עטר"ת ע' רכו. תרפ"ט ע' קעט ואילך.

(54) ראה תניא אגה"ק סט"ו. לקו"ת מטות פו, ג. ביאורי

הזהר להצ"צ ח"א ע' תקיג ואילך. ובכ"מ.

(55) ראה עץ חיים שער הכללים פ"א. ובכ"מ. וראה מאמרי

אדמור"ר הזקן הקצרים ס"ע שעה. אוה"ת תצוה ע' א'תנשא.

ובכ"מ.

(56) ראה תו"א לך לך יא, ג. תורת חיים שם פ, א. פב, ב

ואילך. סה"מ תרנ"ט שם.

(48) בהבא לקמן – ראה אוה"ת דרושים לפסח שבהערה 1

(ע' תשפח ואילך).

(49) זח"ב קטז, ב.

(50) פכ"ט (לו, ב).

(51) ראה זח"ג קח, ב ובהגהות הרח"ו שם. רמ"ז, מקדש

מלך וביאורי הזהר לאדמור"ר האמצעי לזהר שם (קסו, ג

ואילך). תו"א וירא טו, ד. מקץ מ, א. משפטים עה, א. סה"מ

תרל"ז ח"ב ע' תנט. לעיל פרס"ט. פשמ"ג (ח"ג ע' תשמח

ואילך. ע' תתקנה).

(52) פמ"ב. פע"ג (ח"א ע' צג ואילך. ע' קפב). פקל"ח.

כלול בנקודת החכ' כו'. והיא קוץ התחתון דיו"ד⁵⁶, שזהו כח הבינה שבחכ' כו'. רק שכ"ז הוא בהעלם בנקודת החכ', ואינו ניכר שם רק הבריקת השכל, ואח"כ יוצא לידי גילוי להיות בבינה השגה ממש כו'. והנה, אנו רואין בחוש, דנקודת ההשכלה שבאה לידי השגה הוא שמביא אותה לידי השגה, לא שבאה ממילא בהשגה, כ"א שמביא אותה לידי השגה, והיא בחי' ירידה בנקודת ההשכלה, דבאותה רגע שמביא אותה להיות בא לידי השגה, מתעלם בה האור כו', והיינו מה שהנקודה באה בכח הבינה, וידוע דבינה מתעלם האור כו'⁵⁷. אך באמת זהו מהתגלות כח הבינה שבחכ' גופא, שהרי קודם שבאה עדיין לידי השגה, רק באותה רגע שמביא את הנקודה להיות באה לידי השגה, מתעלם בה האור כו', וזהו מפני שנתגלה בחי' הבינה שבה, שבזה ירדה ממדריגתה העצמי כו', וקודם שנתגלה, היא בהעלם ובהתכללות בהנקודה להיות באה בבחי' השגה דבינה כו', וזהו

הבן בחכ' כו'⁵⁸.

וחכם בבינה הוא, שגם אחר שהבין והשיג את השכל בהרחבה גדולה, יהי שמור אצלו תמצית ותוכן הסברה, והיינו תוכן המכוון ממנה, וזהו השומר אותו בהרחבת הענין, שלא ילך בדרך עקלתון מהכוונה האמיתית בהענין כו', כמ"ש במ"א⁵⁹, ונת' ג"כ לעיל⁶⁰. וגם, שאחר ההשגה הטובה בפרטי הענין, יבא אל הנקודה התמצית, איך שמוכן עצם הענין מכל אריכות ההשגה, ובזה מתקרב אל עצם הענין, כמו בתחלת ההשכלה שנתחדש אצלו ההשכלה מכח המשכיל, שהי' כאלו רואה, כמו"כ הוא עתה כו'. ועם היות שאינו בבחי' גילוי אור עצמי כ"כ כמו בנקודת ההשכלה, שנורגש אצלו אז יותר עצם הענין כמו שהוא למעלה מהשגה, משא"כ בנקודת התמצית הבאה אחר ההשגה, הנה זאת ודאי שאינו דומה בחי' החכ' עצמה לבחי' וחכם בבינה, מ"מ, ה"ז בדוגמא כמו בנקודת ההשכלה, שמתקרב אל עצם הענין באין ערוך מכם בהשגת הענין, דאז עצם הענין הוא בהתעלמות כנודע⁶¹. והוא בבחי' בהירות יותר, ואדרבא, האור בהיר הוא בנקודת התמצית יותר מבנקודת ההשכלה, וכמ"ש במ"א⁶², דריבוי האור ודקות האור (דיא רייכקייט) הוא

ירידה באור הנקודה שיורדת ממדריגתה העצמי, א"כ מובן שקודם לזה, היינו קודם שמתקרב להוריד את ההשכלה לידי השגה היתה כלולה כח הבינה בחכ' בהעלם והוא מה שהיא עלולה להוריד את ההשכלה ולהביאה לידי השגה, וזהו הבן בחכמה.

(59) ראה אוה"ת דרושים לפסח שבהערה 1 (ע' תשפט). סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תמת. וראה סה"מ עטר"ת ע' תרטו.

(60) פקצ"א (ח"ב ע' תקלו).

(61) ראה סה"מ תרמ"ז ס"ע קב ואילך. ע' קטו. תר"ן ע' חצר. תרנ"א ע' יט. תרנ"ד ע' קסב. תרנ"ז ע' סו. ע' קנא. ע' קעד. תרנ"ח ע' יב ואילך. תרנ"ט ס"ע רמד ואילך. המשך תרס"ו ע' טז. ע' לט. לעיל פל"ג. פל"ד. פל"ז. פמ"א. פ"פ (ח"א ע' עא. ע' עד-עה. ע' פא. ע' צב. ע' רג). פקל"ח (ח"ב ע' חסד). פרס"ט. פשד"מ (ח"ג ע' תשמח. ע' תקנזו). ד"ה אלה הדברים תרע"ה (לעיל ע' א'תעז). ועוד.

(62) ראה סה"מ תרנ"ט ע' רמח ואילך. תרס"ט ע' יא ואילך. ס"ע קעב. עתר"ר ע' ה. ע' תג. לעיל פל"ג. ספמ"א. פ"פ (ח"א ע' עא. ע' צב. ע' רג).

(57) ראה סה"מ תרמ"ז ס"ע קב ואילך. תר"ן ס"ע רחצ ואילך. תרנ"ט שם. לעיל פמ"א (ח"א ע' צב). וש"נ.

(58) בסה"מ תרפ"ב (ע' שכג ואילך. ע' שסח) הנ"ל הערה 1: והנה אנו רואין דאת נקודת ההשכלה צריכים להביא לידי השגה, והיינו שאינו בא מצ"ע כ"א שצריכים להביאו לידי השגה, ואינו דומה התגלות ההשגה לכמו שהוא התגלות ההשכלה, דנקודת ההשכלה באה מעצמה ונופלת ממקורה מקור השכל, משא"כ ההשגה צריכים להביאה ולהורידה מתוך ההשכלה, וכאשר מתקרב להוריד את ההשכל' לידי השגה הרי זה ירידה בהשכלה, שהרי מתעלמת אורה מכמו שהיא בהשכלה, והוא לפי שאור ההשכלה בא בבינה ובינה הוא התעלמות האור, ובאמת הנה הירידה שנועשה בהשכלה אין זה מירידת ההשכלה לידי השגה כ"א מהתגלות כח הבינה הכלולה בחכמה גופא, ומהתגלות זאת בתוך הנקודה יורדת הנקודה ממעלתה העצמי, שהרי זהו עוד טרם שבא לידי השגה ממש, והיא עודינה כלולה בנקודת ההשכלה, ורק בזה שמתקרב להביא את ההשכלה לידי השגה הנה תומ"י מתעלם אורה, א"כ הרי שמהתגלות כח הבינה שבחכ' גופא נעשה

בנקודת ההשכלה יותר, מפני שהיא יותר בבחי' עצמות כו', ובהירות האור הוא בנקודת התמצית ביותר כו' (ומובן, דבהבן בחכ', כח הבינה היא בבחי' התכללות בחכ', היינו שבטל לגבי בחי' החכ', ואינו ניכר. ובוהכם בנינה, החכ' היא העיקר, רק שמתלבשת בנינה כו', שהרי העיקר כאן הוא הנקודה, רק שמתלבשת בנינה, היינו שהיא נקודה הבאה מן השגה כו'). וכן הוא בכל התבוננות אלקי, שצ"ל בהשגה גמורה דוקא בפרטי הענין ובהרחבה דוקא כנודע, צריכים לבא אח"כ אל עצם הנקודה, איך שמובן עצם הענין. וביותר, שבהתבוננות הוא ההרגש איך שמובן עצם הענין האלקי מכל ההשגה וההתבוננות⁶³. ומזה נעשה התעוררות ותשוקה פנימיות בתוך פנימיות נפשו בבחי' כליון בהאור האלקי כו', דכאשר משיג היטיב הענין האלקי, ובא אל הנקודת התמצית, ומעמיק דעתו בזה, שנרגש אצלו עצם הענין האלקי, ה"ה בא לבחי' כליון כו'.

ועיקר ענין הראי' דחכ' הוא, שע"י העמקת הדעת בנקודת התמצית, בא לידי הכרה בעצם הענין איך ומה הוא, שזהו לא רק שמשיג את הענין, כ"א מה שמכיר בשכלו שהענין הוא כך וכך, וזה בא לאחר השגה דוקא, כשבא אל נקודת התמצית כו' (ובאמת זהו מכח ההכרה שיש בעצם הנפש בעצמות א"ס, כמשנת"ל ד"ה בראשית⁶⁴, שמזה הוא ג"כ הכרה שכליות, ולכן היא למעלה מהשגה, רק שבאה בשכל אחר ההשגה, ע"י ההעמקה בהנקודה התמצית כו'). וע"י ההכרה, יכול לבא אח"כ לידי ראיית המהות בעין השכל כו'. והוא שע"י השקידה וריבוי יגיעה באיזה ענין אלקי בהשגה טובה, ובכל עת הוא בא אל הנקודה התמצית מן ההשגה, ותוקע דעתו בזה בחוזק בהעמקת הדעת, עד שבא לידי הכרה, הנה במשך זמן שמעמיק דעתו בהכרת הענין, יכול לבא לידי התאמתות, והתאמתות זאת אינו התאמתות השכל (היינו הרגש אמיתית הדבר), כ"א התאמתות הענין, היינו האמת והעצם של הענין כו'. דהתאמתות השכל הוא ג"כ גילוי הרבה יותר גם מהכרת הענין, דכשם שאינו⁶⁵ ידיעת הענין שע"י השגה לידיעת הענין שע"י הכרה, שגילוי הענין והאור בהכרה הוא הרבה יותר מהגילוי שבהשגה, כמו"כ בהתאמתות השכל, מה שבשכלו מתאמת הענין שהוא כך וכך, ה"ז גילוי הרבה יותר מהכרה, שזהו בעצם הדבר יותר כו', אך באין ערוך לזה הוא התאמתות הענין, היינו האמת של הדבר עצמו (דיא אמתקייט פון דעם ענין). והוא ההנחה בשכלו (דער לייג אין שכל) עצם הענין האלקי, שלמעלה הרבה מבחי' הכרה, שזהו עכ"פ תפיסה בשכל, רק שאינו השגת השכל, כ"א הכרת השכל, והתאמתות היא הנחה בשכל מה שלמעלה מן השכל לגמרי (עס לייגט זעך אָפּ אין שכל דאָס וואָס איז העכער ווי דער שכל, וכאלו רואה ממש בעיניו את הענין האלקי כו'). שאין השכל בבחי' כלי לזה, רק שנרגש בשכל, והשכל הוא כמו כלי פשוט לזה, לא כלי המקבל, כי עצם הענין הזה דהתאמתות הוא למעלה מהשכל, רק שנרגש בשכל (עס הערט זיך אין שכל כו'⁶⁶, והיא בבחי' הנחה פנימי' מאד בשכל ובנפש כו'.

א"ר

(65) שאינו: אוצ"ל (בכסה"מ תרפ"ב שם ע' שכה. ע' ש): שאינו דומה.

(66) שכל כו': אוצ"ל: שכל כו'.

(63) בסה"מ תרפ"ב (ע' שכה. ע' שסט) הנ"ל הערה 1: וביותר בהתבוננות, דענינה ההרגש (דער דער הער) בענין האלקי המובן בהשגה זו.

(64) תרע"ו (ע' א'תרכא ואילך).

ומעוצם התשוקה והצמאון אל הענין האלקי, יבא לידי חולי ממש, מהעדר ההתגלות והעדר הרוות צמאוננו הנורא, והוא אמיתית ענין חולת אהבה, הבאה מבחי' רא' דוקא, כי הנפש לא תשבע ולא תרווה צמאונה בשום גילוי אור בבחי' רא' זו כו', אשר הרפואה אמיתית תהי' לעתיד, שיהי' בחי' ראיית המהות בהתגלות ממש, ויהי' בבחי' שוב כו'.

והנה ¹⁵ בלקו"ת מהאריז"ל פ' וירא ⁶⁷ א', דחולה בגימט' מ"ט, והוא שחסר לו שער הנו"ן ⁶⁸. והענין הוא, כידוע ⁶⁹ דשער הנו"ן הוא שמחבר חו"ב, והוא להיות בחי' הרא' דחכ' כנ"ל, וכאשר חסר שעה"נ ⁷⁰, הוא שאינו בא לידי בחי' רא', ה"ז בחי' חולה. וידוע ⁷¹ דבאצי' הביטול הוא בחי' חכ', אבל בבר' הוא בחי' בינה בלבד, ואין שם גילוי החכ' כו', וכמשנת"ל ⁷², וזהו בחי' חולה, שלא יש בחי' הרא' כו'. וחולי זו היא בדקות. אמנם, מבר' במ"א ⁷³, שזה הי' סיבת חטא העגל, מה שירדו מבחי' רא' כו'. דהנה ⁷⁴, כאשר יש בחי' הסתכלות ורא' דחכ', אזי אי אפשר לו בשום אופן לסור מחשבתו וכל המדות מהענין האלקי, ובכל עשיותיו ובכל עניניו כל היום הוא דבוק באלקות, מפני היותו רואה את המלך בעיניו. וזה הי' בזמן מ"ת, שנא' ⁷⁵ וכל העם רואים את הקולות כו'. וזהו ימותו ולא בחכ' ⁷⁶, דבבחי' רא' דחכ', אינו שייך חטא ועון כו'. אבל כאשר ירדו מבחי' רא' לבחי' שמיעה, אז יכלו לחטוא, שזהו בחי' חולה ממש כו'.

והענין הוא ¹⁵, דהנה עד"מ בחולי בגשמי' יש ב' אופנים. הא', הוא חולת אהבה, וכמו בא' שהעלה בלבו טינא כו' ⁷⁷, שאינו בא מצד קלקול אברי הגוף, רק מצד שאינו יכול למלאות חפצו ורצונו כו', והו"ע בעבודה ⁷⁸ בחי' חולת אה' הנ"ל, שבא מבחי' הרא' כו'. ואמנם, יש חולי גמור הבא מקלקול אברי הגוף, ומחמת זה נופל למשכב ר"ל, ומתגבר בו חום הטבעי, ומחמת חולי אובד הטעם מהמאכל, עד שטועם מתוק למר ומר למתוק, ויוכל להתאוות למאכלים רעים ודברים המזיקים כמו הפחמים וכה"ג. וכמו"כ הוא ברוחני' בחולי הנפש, בהתגברות אש זר וחום הטבעי דנה"ב הנוער בקרבו ברצונות זרות והבלי העולם, ומעמיק א"ע בעניני עוה"ז בתאוות זרות, וכל חפצו ורצונו לזה, ומה' שכוח לבו, וכמ"ש ⁷⁹ כי פנו אלי עורף, דגם מה שפנו אלי, הוא בבחי' עורף, בחי' אחוריים כו' ⁸⁰, אבל התענוג הוא בעניני עוה"ז כו'. ועז"נ ⁸¹ האמונים עלי תולע חבקו אשפתות, שהם כל תענוגי עוה"ז, ששרשן והתהוותן הוא מבחי' פסולת ההשפעה, ונק' אשפה, וכמ"ש במ"א ⁸²

א'רא

(67) בטעמי המצוות (ד"ה ביקור חולים).
 (68) ראה ר"ה כא. ב.
 (69) לקו"ת שבהערה 16. סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תקמה ואילך.
 (70) = שער הנו"ן.
 (71) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פי"ג. שער מח (שער הקליפות) ספ"ג.
 (72) פקכ"ט (ח"ב ע' שלט).
 (73) ראה תו"א משפטים עה, א.
 (74) בהבא לקמן – ראה אוה"ת דרושים לפסח שבהערה 1 (ע' תשצ).
 (75) יתרו כ, טו.
 (76) איוב ד, כא.
 (77) ראה סנהדרין עה, א.
 (78) והו"ע בעבודה: בסה"מ תרפ"ב (ע' שכז) הנ"ל הערה 1: ובעבודה הו"ע.
 (79) ירמ' ב, כז.
 (80) ראה גם לקו"ת תצא מ, ריש ע"ב. ובכ"מ.
 (81) איכה ד, ה.
 (82) ראה לקו"ת ואתחנן יא, ג. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ע' ה. ע' ז. אוה"ת משפטים ע' א'רטו. ע' א'ריו. תהלים (יהל אור) ע' רלה. מאמרי אדמו"ר הצ"צ (הנחות) לך לך ע' קפב. סה"מ תרס"ה ע' תנה.

בענין פעור⁸³. וזהו שטועם מתוק למר, דבחי' המתיקות והתענוג האלקי, אינו חפץ בזה, והמר, שהן כל הנאות גשמי', הוא לו למתוק כו', ומתאוה לדברים המזיקים לנפשו כו', וזהו בחי' חולי גמור כו'. ובה גופא יש ב' בחי' 84. הא', הוא חולה שיש בו סכנה, והוא שהחום ואש זר הבויער בו פעל אצלו שעבר על א' מדרכי התורה, הן בסו"מ והן בוע"ט, שזהו התגברות האש זר ביותר עד שהעביר אותו ע"ד קוננו, קונה שו"א⁸⁵, וברא אותם בשביל האדם, וכמ"ש⁸⁶ כי זה כל האדם, וארז"ל כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה כו' (ברכות ד"ו סע"ב), והאדם נברא בשביל קיום המצות, וכמ"ש⁸⁷ אנכי עשיתי ארץ ואדם עלי' בראתי, בגימט' תרי"ג⁸⁸, וכמארז"ל במשנה סוף קדושין⁸⁹, כל העולם לא נברא אלא לשמשני, ואני לא נבראתי אלא לשמש את קוני כו', דתכלית הכוונה הוא בכדי להמשיך גילוי אלקות בעולם כו', וכמשנת"ל (ד"ה השמים כסאי⁹⁰), והוא העביר את הדרך ר"ל, וגרם חשך ביותר כו', וכמ"ש⁹¹ גם את העולם נתן בלבו, שהעולם נתון בלבו של אדם, שע"י העבודה שלו ממשיך גילוי אלקות בעולם, ולהיפך ח"ו כו'. וזהו חולי שיש בו סכנה, שמסכן נפשו למות בחי' מיתה ברוחניות ר"ל. ויש חולי שאין בו סכנה, והוא היותו משוקע בתאוות היתר, שזהו ג"כ מחמת התגברות האש זר, דמשו"ז לא יוכל לעמוד על נפשו, וכשעולה במוחו איזה דבר תאוה, אינו שולט על עצמו, וממלא תאוותו כו'. ועם היותם תאוות היתר, ה"ה ג"כ רע, וכמ"ש בסש"ב⁹², שגם דברים המותרים, כשהן למלאות תאוות נפשו, ה"ז בחי' נוגה שיורדת ברע גמור כו'⁹³. ובפרט בהתגברות תאוות היתר, שזהו רע, ונעשה נפרד, וכמ"ש⁹⁴ לתאוה יבקש נפרד כו', וכדאי' במד"ר⁹⁵ ע"פ⁹⁶ הפרד נא מעלי, הבדל אינו כתי', אלא הפרד כו', הרי נפרד הוא יותר מנבדל כו', והוא, שלפי שעה נעשה נפרד לגמרי מאלקות, ועלול לרע גמור ר"ל, וכמו בנן סורר ומורה ר"ל⁹⁷.

והרפואה לחלאים אלו הוא התשובה, וכמארז"ל⁹⁸ גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם. דהנה, ענין הרפואה הוא לתקן את הקלקול, שזהו ע"י דבר חריף וחזק יותר, דכאשר לא יש קלקול, הרי הילוך הדם והרוח חיים מן הלב הוא כהלכתו, שאז האדם בריא בתכלית, אבל כאשר יש איזה קלקול, ה"ז מעכב או ממעט הילוך הדם, ונפסק או נתמעט קשר האברים עם הלב, וע"ז צריכים רפואה, לרפאות את הקלקול, ולהמשיך ממקור החיות להיות הילוך הרוח חיים כו'. וכמו"כ הוא ברוחני', כשהאדם עוסק בעבודה ובעסק התומצ"צ כל היום, ה"ה דבוק ומקושר באלקים חיים⁹⁹, וכאשר הוא

(83) ראה סנהדרין סד, א.

(84) בהבא לקמן – ראה סה"מ תרל"ז שבהערה 1 (ע' תקמד

ואילך). וראה גם סה"מ תרכ"ו ע' כ ואילך. תר"ם ח"א ע' סד ואילך.

(85) לך לך יד, יט, כב.

(86) קהלת יב, יג.

(87) ישע"י מה, יב.

(88) וראה זח"א רה, ב ובמקדש מלך שם. אוה"ת בראשית

ח"ו תתרמד, ב. סה"מ תרל"ד ע' קיג. תרפ"ב ע' סא.

(89) פב, א (כגירסת הש"ס כתי' (אוסף כתבי-היד של

תלמוד הבבלי – ירושלים, תשכ"ד). וכן הובא במלאכת שלמה

למשנה שם. וראה ילקוט שמעוני ירמ"י רמז רעו).

(90) תרע"ו (ע' א'תרכה).

(91) קהלת ג, יא (ושם: בלבם).

(92) פ"ז.

(93) בהבא לקמן – ראה אוה"ת בשלח וסה"מ תר"ם

שבהערה 1.

(94) משלי יח, א.

(95) ב"ר פמ"א, ו.

(96) לך לך יג, ט.

(97) ראה תצא כא, כ. פרש"י שם, יח. משנה וגמרא

סנהדרין ע, א.

(98) יומא פו, סע"א.

(99) ואתחנן ה, כג. ועוד.

דבק באלקות, ה"ה בתכלית הבריאות, בבחי' שלימות החיות¹⁰⁰, וכמ"ש¹⁰¹ ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם כו', וכדאי' באדר"ן ס"פ ל"ד עשרה דברים נק' חיים, והיינו נגד ע"ס דאצי' כו', וד' אלקים אמת הוא אלקים חיים¹⁰², תורה נק' חיים כו', ישראל נק' חיים כו'. ונש"י ע"י עבודתם ממשיכים בחי' האור והחיות בבחי' אדה"ע, שז"ע כאלו עשוני¹⁰³, בתיקון רמ"ח אברים דז"א ובהמשכת האור בהם כו', ועי"ז והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים¹⁰⁴, דהיינו ההמשכה בבחי' מל', ויהי' הגילוי גם למטה כו'. אבל בהעדר עבודה, וכ"ש כשנכשל באיזה עון ר"ל, בסו"מ וע"ט, שזהו הקלקול באברי הנפש, שהן הכחות, שמתעלמים ביותר כו'. וגם עושה פגם בהכלים למעלה¹⁰⁵, וכידוע¹⁰⁶ שבכלים א"ר ב נוגע מעשה תחתונים, וע"י חטא ועון נעשה פגם, ועי"ז מגיע גם בהאור כו', וכמ"ש בתו"א ד"ה ארדה נא דרוה"ב¹⁰⁷. וזהו שמונע ומעכב הלך האור והחיות, ונפסקה ההמשכה הן למעלה והן למטה כו'. וצריכים לרפואה לרפואת הקלקול, והוא ע"י תשו"ת ותשו"ע. דתשו"ת הוא לתקן את הפגם, ע"י מרירות נפשו, שמתמרמר מאד על עניניו, ומתחרט בחרטה אמיתי', ובקבלה ובהסכם גמור על להבא, שלא ישוב לכסלה עוד כו'¹⁰⁸. ותשו"ע הוא הצעקה מעומקא דלבא, שרוצה מאד להתקרב אל הוי', והוא בתוקף הרצוא והצמאון הרבה יותר מכמו שהי' קודם כו', וכמ"ש¹⁰⁹ ממעמקים קראתיך, מעומק ופנימיות הנפש ביותר כו'. ועי"ז ממשיך מלמעלה מעומק ופנימי' א"ס, וכמו מגלה עמוקות מני חשך¹¹⁰, שממשיך בחי' ש' הוי' דלעילא, דבשרשו הוא האוא"ס שלפני הצמצום, בחי' שמו הגדול כו'¹¹¹. ועי"ז מתמלאים כל הפגמים, ומתרפא מקור החולי, דהיינו בחי' אש זר, שהוא סבת החולי כו'. והוא דוקא ע"י המשכה מבחי' עצמות אוא"ס כו', וכמשנת"ל (ד"ה כי תצא הב' ¹¹²) בענין והסירותי מחלה מקרבך¹¹³, מחלה הוא מקור החולי¹¹⁴, והוא בחי' ק"נ, והיינו האש זר כו', ובכדי שיהי' הסרת המחלה, עז"א והסירותי, בעצמי, שזהו דוקא ע"י המשכה מבחי' עצמות אוא"ס, וכמו ושמתי מעיר לגל¹¹⁵, והוא ביטול מל' דנוגה, שזה מבחי' עצמות אוא"ס דוקא, וכמשנת"ל שם.

וזהו⁹³ גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם⁹⁸, ולכאורה צ"ל מה צריך העולם לרפואה. אך הענין הוא¹¹⁶, דאי' במד"ר קהלת¹¹⁷ ע"פ דור הולך ודור בא (א' ד'), כתי'¹¹⁸ מחצתי ואני ארפא, מחיצה עשיתי בין העליונים והתחתונים, העליונים חיים והתחתונים מתים, אותה מחיצה אני חוזר ומרפא אותה כו'. וענין המחיצה הוא מ"ש¹¹⁹

-
- (100) בהבא לקמן – ראה אוה"ת נ"ך שבהערה 1 (ע' שנב).
 (101) ואתחנן ד, ד.
 (102) ירמי' י, י.
 (103) ראה זח"ג קיג, א. ויק"ר פל"ה, ז.
 (104) שמואל"א כה, כט.
 (105) ראה גם סהמ"צ להצ"צ לת, א ואילך.
 (106) ראה גם לעיל פרל"א (ח"ג ע' תרמו). לקמן ח"ו ע' וא"עא.
 (107) יד, ד ואילך.
 (108) ראה תניא אגה"ת פ"א (צא, רע"א).
 (109) תהלים קל, א.
 (110) איוב יב, כב.
 (111) ראה ד"ה וידבר וגו' כל הדברים האלה תרע"ה (לעיל ע' אישנה).
 (112) תרע"ג (ח"ב ע' תקיט).
 (113) משפטים כג, כה.
 (114) ראה אוה"ת משפטים ע' א'ריד. נ"ך שבהערה 1 (ע' ססב). קונטרס עין החיים שבהערה 1 (ס"ע 21).
 (115) ישעי' כה, ב (ושם: כי שמת).
 (116) בהבא לקמן – ראה אוה"ת נ"ך שבהערה 1 (ע' שסא ואילך). וראה גם אוה"ת משפטים ע' א'רכח ואילך.
 (117) פ"א, ד (ג).
 (118) האזינו לב, לט.
 (119) בראשית א, ו (ושם: יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים).

יהי רקיע ויהי מבדיל בין מ"ע למ"ת¹²⁰, דמים מצמיחים כל מיני תענוג¹²¹, ומ"ע הם המצמיחים כל התענוגים רוחניים, ומ"ת מצמיחים תענוגים גשמיים כו', ועז"נ¹²² ראה כו' את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע כו', וכמ"ש בלק"ת ד"ה שמע ישראל¹²³, והרקיע הוא המחיצה המבדיל ביניהם כו'. והנה, הבדלת הרקיע נא' ב"פ, יהי רקיע ויהי מבדיל¹¹⁹, ויעש אלקים את הרקיע ויבדל כו'¹²⁴, כי כמו"כ יש בחי' הבדלה בקדושה, וכמ"ש¹²⁵ והבדילה הפרוכת לכם בין קדש ובין קדה"ק, היינו בין אצי' לעתיק, כמ"ש בספד"צ רפ"ה¹²⁶ (ועמשנת"ל ד"ה וספרתם¹²⁷), והוא¹²⁸ הפסיק טעמא שבין הב' שמות הוי'¹²⁹, שם הוי' דלעילא וש' הוי' דלתתא כו'. ויש ג"כ הבדלה ב', להבדיל בין הקדש ובין החול, וחול הוא ל' חולה¹³⁰, והיינו בחי' ק"ג, שזהו בחי' מחלה, מקור החולי כו', ומחיצה המפסקת ביניהם, מבו' בתו"א ד"ה והבדילה הפרוכת לכם¹³¹, שהוא המקיף דלבונה זכה כו'¹³², ומחלה הוא המפסיק בין החיים אל המיתה, דמיתה היא מגקה"ט, וק"ג היא המחיצה המפסקת כו'. וזהו מחיצה עשיתי בין העליונים כו', וידוע דכל המסכים והפרסאות משתלשלים זמ"ז, וכמ"ש בתו"א שם. אך הנה לעתיד כתי'¹³³ ביום ההוא יהי' הוי' אחד, שיהי' כולו הטוב ומיטיב¹³⁴ (עמשנת"ל ד"ה במד"ס באה"מ¹³⁵), והיינו חיבור הב' שמות הוי', דכאשר יאיר בחי' שם הוי' דלעילא, יהי' כולו טוב כו', וכמו ליום שכולו טוב¹³⁶ וארוך כו'¹³⁷. וכאשר יהי' חיבור הב' שמות הוי', ולא יהי' הבדל ביניהם כלל, אז יתרפאו כל המחיצות, עד גם המחיצה שבין העליונים והתחתונים כו'. והו"ע והסירותי מחלה כו', ועוד יותר, שיהופך לטוב ולבריאות כו', וזהו אותה מחיצה אני מרפא אותה כו'. וז"ע הרפואה לעולם, שיהי' גילוי בחי' חיים עליונים, בחי' אוא"ס חיי החיים ב"ה, דהאור דסדר השתל', יש בזה מסכים ופרסאות, עד שיכול להיות הפסק ח"ו, אבל גילוי שם הוי' דלעילא, הוא בחי' חיים אמיתים, וז"ע הרפואה לעולם, שמרפא המחיצה, להיות גילוי בחי' חיים אמיתים כו'. והו"ע ואמת הוי' לעולם¹³⁸, בחי' האמת של הוי' כו', וכמ"ש במ"א¹³⁹, דש' הוי' דלתתא הוא האמת דש' אלקים כו', אבל אמת הוי' הוא בחי' ש' הוי' דלעילא שמאיר בגילוי בעולם כו'. וגילוי זה הוא ע"י התשובה, שמסיר כל ההעלמות והסתרים בנפשו, ומתגלה פנימי' ועומק הנפש כו', עי"ז מסיר כל המחיצות, דבשרש

א'רג

- (120) מ"ע למ"ת: = מים עליונים למים תחתונים (ראה פרש"י עה"פ. זח"א יז, א).
 (121) תניא פ"א (ה, ב).
 (122) נצבים ל, טו.
 (123) ואתחנן יא, ב.
 (124) בראשית א, ז.
 (125) תרומה כו, לג (ושם: הקדש). וראה תו"א לך לך יב, ג ואילך.
 (126) = בספרא דצניעותא ריש פרק ה' (זח"ב קעת, ב). וראה אוה"ת בראשית ח"ו תקנז, סע"א ואילך. סה"מ תרל"ח ס"ע קח ואילך.
 (127) תרע"ה (ח"ד ע' א'שכב).
 (128) ראה פרדס שער כט (שער הטעמים) פ"ג – הובא באוה"ת נ"ך שם. וראה אשל אברהם (לר' מרדכי ב"ר יהודה ליב אשכנזי) סוד טעמים ונקודות (פיוורא, תס"א) קעב, סע"א – הובא באוה"ת בראשית וסה"מ תרל"ח שם.
 (129) תשא לד, ו.
 (130) ראה אוה"ת משפטים שם.
 (131) לך לך יב, ג ואילך.
 (132) תשא ל, לד. אמור כד, ז. וראה אוה"ת לך לך ח"ד תשיט, סע"א ואילך. סה"מ תרל"ט ח"א ע' כא. ע' לה. פר"ת ע' פד.
 (133) זכרי' יד, ט.
 (134) פסחים נא, א.
 (135) תרע"ה (ח"ד ס"ע א'שמח ואילך).
 (136) נוסח הרחמן (שבברכת המזון) ליו"ט.
 (137) ראה קידושין לט, ב. חולין קמב, א. תו"א תולדות יח, סע"ד.
 (138) תהלים קיז, ב.
 (139) ראה סה"מ תרל"ט ח"ב ע' שסט ואילך. לעיל פרמ"ד (ח"ג ע' תרעז).

ש"פ וירא, עתר"ו

א'תרנז

הראשון הוא בחי' הצמצום הראשון שהי' באוא"ס כו', וממשיך גילוי בחי' ש' הוי' דלעילא, שזהו בחי' האוא"ס הבל"ג כו'.

וזהו וירפא את מזבח ה' ההרוס כו'¹⁴⁰, מזבח הוי' הוא בחי' אש ה', בחי' הרשפי אש והצמאון בעבודה כו', אך ע"י האש זר דלעו"ז נהרס בחי' מזבח ה', דמאחר¹⁰⁰ שיש לו התאווה ותשוקה לעניני עוה"ז, א"א להיות התשוקה והאש לה', וכמ"ש בחו"ה¹⁴¹ שער חשבון הנפש פ"ג חשבון כ"ה, בשם א' מן החכמים, דכאשר לא יתחברו בכלי א' המים והאש, כן לא תתחבר בלב המאמין אהבת העוה"ז ואהבת העוה"ב כו'. והו"ע רוא דתרתין אחתין שהן צרות זל"ז כו'¹⁴². אמנם, אלי' ריפא את מזבח הוי', שהביאן לידי תשובה, שע"ז נתרפא האש זר, מקור המחלה כו'. ומה שבא זה לחלקו של אלי', דהנה ארוז"ל¹⁴³ ואדם אין¹⁴⁴, כאלו' וכחוני המעגל, להעביד את הבריות להקב"ה כו'. דאלי' הי' מבחי' אין¹⁴⁵, שהי' נשמתו למטה כמו שהיא למעלה כו', והי' בכחו להראות אותות ונפלאות למטה כו', וע"ז העביד את הבריות, שהביאן לידי תשובה כו', וע"ז ארפא משובתם¹⁴⁶, שריפא את המחיצה, והמשיך בחי' ואמת הוי' לעולם, והיינו דש' הוי' דלעילא יאיר בגילוי בעולם כו'. וזהו שאמרו ב"פ הוי' הוא אלקים¹⁴⁷, היינו פ"א הוי' הוא אלקי' בהאו"פ, שיהי' האור בגילוי, והב' הוי' הוא אלקי' ש' הוי' דלעילא, גילוי אוא"ס הסובב הבל"ג כו', וההמשכה היא ע"י תשובה כו', וזהו שפרש"י¹⁴⁸ בסניני אמרו פ"א אנכי הוי' אלקיך¹⁴⁹, ובכרמל יאמרו כפול, והוא כענין אנכי אנכי¹⁵⁰, שזהו בחי' פנימיות הכתר¹⁵¹, בחי' ש' הוי' דלעילא כו'.

וזהו ג"כ כי הוי' הוא אלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת¹⁵², שהן הב' בחי' הנ"ל, האור שבא לצורך העולמות, שע"י בירור הכלים והעולמות מאיר האור בלי התעלמות כו', וזהו כי הוי' אלקים¹⁵³, שע"י בירור ההעלמות וההסתרים המשתלשלים מהצמצום מאיר גילוי האור כו', והוי' הוא אלקים בשמים ממעל הוא באוא"ס הבל"ג, שע"י היפך הצמצום שע"י התשו' הוא המשכת האוא"ס הבל"ג שיאיר בגילויים בעולם כו'¹⁵⁴.

(147) מלכים-א ית, לט (ושם: האלקים ב"פ)).
(148) ספר שופטים ה, ג (ושם: נאמר בסניני אנכי ה' אלקיך, בכרמל יאמר כפול, ה' הוא האלקים, ה' הוא האלקים, בימי אליהו).
(149) יתרו כ, ב.
(150) ישעי' מג, כה.
(151) ראה לעיל סד"ה אנכי אנכי תרע"ו (ע' איתקצד).
(152) ואתחנן ד, לט (ושם: האלקים).
(153) וזהו כי הוי' אלקים: = וזהו כי הוי' [הוא] אלקים [על הארץ מתחת].
(154) כאן מסיים הענין שהתחיל בד"ה וידבר גו' כל הדברים האלה תרע"ה (לעיל ע' אישנו ואילך).

(140) מלכים-א ית, ל. ראה מאמר שלפנ"ז - ד"ה ויאמר וגו' לך לך (ע' א'תרמ ואילך).
(141) = בחובות הלבבות.
(142) רע"מ זח"ג צו, א.
(143) ב"ר פי"ג, ז.
(144) בראשית ב, ה.
(145) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"ב ע' תקצו. אוה"ת בראשית ח"ג תקיז, סע"ב ואילך. נ"ך ח"א ע' עח ואילך. ס"ע שנה. מאמרי אדמו"ר הצ"צ (הנחות) בראשית ע' לו. סה"מ תרל"ב ח"א ס"ע קיא. תרל"ה ח"ב ס"ע שו ואילך. תרל"ז ח"ב ע' תקנא. תר"ם ח"ב ע' תרו. ס"ע תשפח ואילך.
(146) הושע יד, ה.

וְעַפְּ הַנִּלְ יוֹבֵן מִשֵּׁי וְה' אָמַר הַמְכַסֵּה אֲנִי כו'.¹⁵⁵ דהנה, אברהם הוא בחי' גילוי הקו, וכמ"ש¹⁵⁶ מי העיר ממזרח, א"ת העיר אלא האיר כו'¹⁵⁷, והוא בחי' אור המאיר את העולם כו', וכידוע¹⁵⁸ ג"כ במא' הפדר"א¹⁵⁹ פשט האיל את ידו ונגע בטליתו של אברהם אבינו, דבטליתו של אברהם אבינו הוא בחי' העה"ג¹⁶⁰ כו'. ומ"ש וה' אמר, י"ל שזהו בחי' ש' הוי' דלעילא, וכמ"ש במ"א¹⁶¹ בענין כי אתה נרי הוי' והוי' יגיה חשכי¹⁶², דוהוי' הוא ש' הוי' דלעילא כו', וכמו"כ י"ל כאן, מ"ש והוי' אמר, הוא גילוי בחי' ש' הוי' דלעילא כו'. וענין המכסה אני קאי על הצמצום הראשון, שזהו בחי' שלמה המכסה כו', כמשנת"ל (ד"ה לך לך¹⁶³), ופי' המכסה אני מאברהם, שהסיר בחי' הכיסוי וההעלם ע"י הנסיונות, שהן בירורים שלא בהדרגה¹⁶⁴, שמסיר ההעלם, כמו ע"י תשובה כו'¹⁶⁵, ועי"ז המשיך גילוי בחי' ש' הוי' דלעילא כו'. וזהו שאמר במד"ר¹⁶⁶ הד"ד¹⁶⁷ סוד ה' ליראי, מהו סוד ה', זו מילה, דענין המילה הוא העברת הערלה, שהוא המסך המבדיל כו', וידוע¹⁶⁸ שע"ז נעשה הסרת המסכים עד רוכ"ד, וכמ"ש¹⁶⁹ בזאת יבא אהרן אל הקדש, באיזה זכות נכנס אהרן לבית קה"ק, זכות המילה נכנסת עמו כו'¹⁷⁰, שע"י העברת המסך המסתר, מסירים ההבדלה שבין קדש לקדה"ק כו'. וזהו שייכות ענין המילה למ"ש המכסה, שע"י הסרת הכיסוי, נמשך גילוי ש' הוי' דלעילא, שזהו בחי' אוא"ס הבל"ג כו'. גם י"ל, דסוד ה' הוא בחי' ד"ע, שנק' סוד לגבי העולם כו', דמה שנגלה בעולם הוא ד"ת, שלמטה יש ולמעלה אין, אבל ד"ע, למעלה יש ולמטה אין, דכולא קמי' כלא חשיב¹⁷¹, זהו סוד לגבי העולם כו'. וזהו סוד ה', שהוא גילוי בחי' אברהם, בחי' או"פ, גילוי בחי' אור הקו שלא בבחי' התעלמות כו', ובפרט לפי המבו' במ"א¹⁷², דמי האיר ממזרח הוא בחי' פנימי' הקו כו'. ומ"ש וה' אמר, הוא גילוי בחי' אוא"ס הבל"ג כו'. וזהו ואברהם הי' יהי' לגוי גדול¹⁷³, היינו הגדולה והתפשטות האור בגילוי כו', דהנה נת"ל ד"ה הנ"ל¹⁷⁴, דהיתרון באוא"ס הבל"ג שמאיר בכ"מ, דכד אתכפי' ס"א אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין כו'¹⁷⁵, וזהו ואברהם הי' יהי' כו', דלהיות שוהוי' אמר, גילוי בחי' אוא"ס הבל"ג, ע"כ יהי' ההתפשטות והגילוי גם למטה מטה כו'. וגם י"ל, שזהו חיבור בחי' או"פ ואו"מ, וע"ד יהללו שמו במחול כו'¹⁷⁶, וכמ"ש בסי' עפ"ז¹⁷⁷, והיינו שהאוא"ס הבל"ג יאיר ויתגלה בפנימי' כו'. וזהו וה' אמר המכסה אני מאברהם, שע"י היפך הצמצום בהנסיונות שלו, הסיר בחי' הכיסוי

א'רד

166) ראה תו"א לך לך יב, א ואילך. סידור עם דא"ח ריד, א ואילך. סהמ"צ להצ"צ ה, א ואילך.

167) אחרי טז, ג.

168) שמ"ר פל"ח, ת.

169) ראה סה"מ תר"ם שם (ע' תתקטז). עת"ר ע' שנה.

לעיל פס"ב (ח"א ע' קנד). וש"נ.

170) ריש ע' א'תרמ.

171) בתניא פכ"ז ובלקו"ת ר"פ פקודי מציין לזהר ח"ב קכח, ב (ובלקו"ת שם מציין גם לזהר שם סז, ב. וראה גם שם קפד, א). וראה גם תורה אור ויקהל פט, ד. לקו"ת חוקת סה, ג.

172) תהלים קמט, ג.

173) = בסידור על פסוק זה (סידור עם דא"ח קיא, ב).

155) ישעי' מא, ב.

156) ב"ר פ"ב, ג.

157) ראה סה"מ תר"ם ח"ב ע' תקנב ואילך. ע' תתקטז

ואילך. אעת"ר ע' נא. לעיל פס"ב (ח"א ע' קנד). סה"מ תרע"ח ע' צט.

158) ספ"ל"א. הובא בילקוט שמעוני וירא רמז קא.

159) = העיגול הגדול.

160) ראה תו"א מקץ לד, א. מא, א. שם, ג. לקו"ת תזריע

כא, ד. לעיל פקנ"ה (ח"ב ע' תטז).

161) שמואל"ב כב, כט.

162) תרע"ו (ע' א'תרמא).

163) ראה סהמ"צ להצ"צ קפו, א ואילך.

164) ראה לקו"ת שבת שובה סה, ג.

165) = הדא דכתיב.

א'תרנט

ש"פ וירא, עתר"ו

המסתיר כו', ועי"ז המשיך גילוי בחי' האוא"ס הבל"ג כו', ועי"ז ואברהם היו יהי' לגוי גדול, שהמשיך בחי' האוא"ס הבל"ג שיהי' בגילוי בעולם, ויהי' הגילוי בפנימיות כו'.

ISBN 978-0-8266-6116-6

9 780826 661166